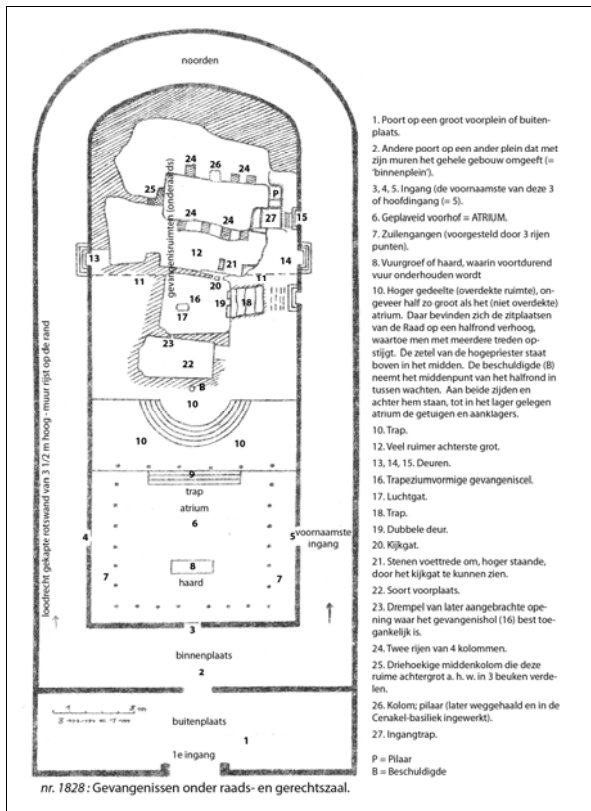

Emmanuel – Het smartvol lijden van onze Heer en Zaligmaker Jezus Christus

Jezus voor Kaïfas (Mt. 26, 57-66; Mk. 14, 53-64; Lk. 22, 54).

1833.

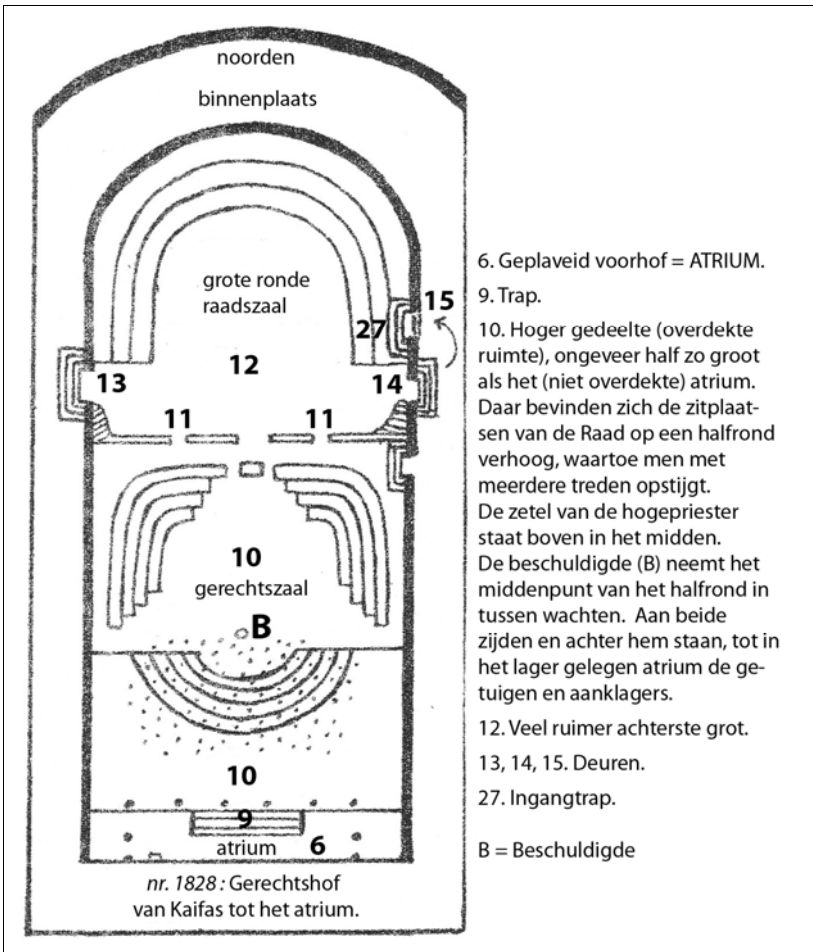
Onder razend geschreeuw en hoongelach, gestoten, gerukt en met vuiligheid beworpen, werd Jezus het voorhof binnengeleid.

1. Poort op een groot voorplein of buitenplaats.
  2. Andere poort op een ander plein dat met zijn muren het gehele gebouw omgeeft (= 'binnenplein').
  - 3, 4, 5. Ingang (de voornaamste van deze 3 of hoofdingang (= 5).
  6. Geplaveid voorhof = ATRIUM.
  7. Zullengangen (voorgesteld door 3 rijen punten).
  8. Vuurgroef of haard, waarin voortdurend vuur onderhouden wordt.
  10. Hoger gedeelte (overdekte ruimte), ongeveer half zo groot als het (niet overdekte) atrium. Daar bevinden zich de zitplaatsen van de Raad op een halfrond verhoog, waartoe men met meerdere treden opstijgt. De zetel van de hogepriester staat boven in het midden. De beschuldigde (B) neemt het middenpunt van het halfrond in tussen wachters. Aan beide zijden en achter hem staan, tot in het lager gelegen atrium de getuigen en aanklagers.
  10. Trap.
  12. Veel ruimer achterste grot.
  - 13, 14, 15. Deuren.
  16. Trapeziumvormige gevangeniscel.
  17. Luchtgat.
  18. Trap.
  19. Dubbele deur.
  20. Kijkgat.
  21. Stenen voettegre om, hoger staande, door het kijkgat te kunnen zien.
  22. Soort voorplaats.
  23. Drempel van later aangebrachte opening waar het gevangenisbol (16) best toegankelijk is.
  24. Twee rijen van 4 kolommen.
  25. Driehoekige middenkolom die deze ruime achtergrot a. h. w. in 3 beuken verdeelt.
  26. Kolom: pilaar (later weggehaald en in de Cerakel-bastiek ingewerkt).
  27. Ingangtrap.
- P = Pilaar
B = Beschuldigde

Hier volgde op de uitgelaten woede van het gepeupel het gegrom en gefluister van een kwalijk ingehouden razernij.

Van de hoofdingang wendde de stoet zich rechts tot vóór de rechtszaal en toen *Jezus op die weg voorbij Joannes en Petrus kwam, zag Hij hen met een liefdevolle blik aan, zonder evenwel het hoofd naar hun kant te wenden, om hen niet te verraden.*

6. Geplaveid voorhof = ATRIUM.

9. Trap.

10. Hoger gedeelte (overdekte ruimte, ongeveer half zo groot als het (niet overdekte) atrium). Daar bevinden zich de zitplaatsen van de Raad op een half rond verhoog, waartoe men met meerdere treden opstijgt. De zetel van de hogepriester staat boven in het midden. De beschuldigde (B) neemt het middenpunt van het half rond in tussen wachten. Aan beide zijden en achter hem staan, tot in het lager gelegen atrium de getuigen en aanklagers.

12. Veel ruimer achterste grot.

13, 14, 15. Deuren.

27. Ingangtrap.

B = Beschuldigde

Nauwelijks was Jezus, tussen de zuilen door, boven gekomen tot vóór de raadsvergadering, of Kaïfas schreeuwde Hem reeds tegen: “Zijt Ge daar, Godslasteraar, die onze heilige nacht verstoort?”

De kalebas, die de beschuldigingslijst van Annas bevatte, werd nu van Jezus' spotscepter losgemaakt, en nauwelijks was de lezing van de beschuldigingen ten einde, of Kaïfas barstte los in een stroom van scheldnamen en verwijten tegen Jezus, terwijl de gerechtsdienaars en dichtst omstaande soldaten Hem heen en weer stieten en trokken. Zij hadden ijzeren staafjes in de handen, waarop van boven stekelige peervormige koppen zaten, waarmee zij Hem heen- en weerstieten, terwijl zij schreeuwden: “Antwoord! doe uw mond open! kunt Ge niet spreken?”

In nog heviger woede ontstoken dan Annas, stelde Kaïfas ondertussen in stormend tempo een menigte vragen aan *Jezus, die daar stil, kalm, geduldig en met neergeslagen ogen vóór hem stond.*

De gerechtsdienaren wilden Jezus dwingen te spreken; zij stieten Hem in de hals, in zijn zijden, sloegen op zijn handen en staken Hem met priemen. Een goddeloze boef duwde zelfs met zijn duim Jezus' onderlip op zijn tanden met de woorden: “Hier! bijt nu!”.

1834.

Nu volgde het getuigenverhoor. Dit bestond deels in een verward geschreeuw en getier van het omgekocht gespuis, deels in de getuigenissen en vertelsels die Farizeeën en Sadduceeën, allemaal vijanden van Jezus, tegen Hem hier inbrachten. Zij waren uit alle delen van het land voor het feest naar Jeruzalem gekomen en hier nu samengeroepen om tegen Jezus te getuigen.

Men herhaalde hier weerom al die beschuldigingen waarop Jezus reeds meer dan honderd malen geantwoord had, nl. dat Hij zieken genas en de duivelen door de duivel uitdreef, dat Hij de sabbat schond, de vasten niet onderhield, zijn leerlingen de

handwassing niet deed onderhouden, dat Hij het volk oproerig maakte, de Farizeeën adderengebroid en overspelers noemde, de ondergang van Jeruzalem voorspelde, met heidenen, tollenaars, zondaars en slechte vrouwen omging; dat Hij aan het hoofd van een talrijke menigte door het land trok, zich door het volk koning, profeet, ja, de Zoon van God liet noemen en steeds over zijn Rijk sprak.

Verder beschuldigde men Hem dat Hij zich tegen de echtscheiding verzette, dat Hij ‘WEE!’ over Jeruzalem geroepen had en zich het brood des levens noemde en meer andere ongehoorde dingen leerde, bewarend dat iemand die zijn vlees niet eet en zijn bloed niet drinkt, niet in de hemel kan komen, enz. (cfr. fasc. 23, nrs. 1093-1097: Joa. 6, 54).

Zo werden al zijn woorden, zijn onderrichtingen en gelijkenissen misvormd en verminkt en als beschuldigingen tegen Hem ingebracht, **terwijl men ze met smaadwoorden en mishandelingen vermengde.**

De getuigen spraken echter allen elkander tegen in hun verklaringen.

- Zo zegde er één: “Hij geeft zich uit voor koning!”
- “Neen! sprak een ander hem tegen, doch Hij laat zich zo maar noemen, want toen men Hem eens tot koning uitroepen wilde, maakte Hij zich uit de voeten!”
- Hierop riep er een uit: “Hij beweert, die ellendeling, de Zoon te zijn van God!”
- Doch hiertegen bracht een volgende in: “Neen! dat is niet waar, doch Hij noemt zich de Zoon van God, omdat Hij de wil van zijn Vader volbrengt!”

Nu zegden enige anderen dat Hij hen wel genezen had, maar dat zij daarna in hun ziekte hervallen waren en dat al zijn genezingen niets anders waren dan toverij! Op toverij kwamen inderdaad vele beschuldigingen en aantijgingen neer! Ook in verband met

de genezing van de lamme bij de vijver Bethesda werden valse getuigenissen afgelegd, werd gelogen en tegengesproken.

Dan kwamen daar nog de Farizeeën van Sefforis met wie Hij eenmaal een dispuut had gehad betreffende de echtscheiding en dezen beschuldigden Hem van valse leer.

Ook die jongeling van Nazareth, die Hij niet tot leerling had willen aannemen, was laaghartig genoeg om hier tegen Jezus op te treden en te getuigen. Onder de beschuldigingen was ook deze van de vrijspraak der overspelige vrouw in de tempel, kwamen ook zijn grieven tegen de Farizeeën en nog veel andere dingen. Zij konden echter geen enkele aantijging voorbrengen, die ook maar een schijn van rechtvaardigheid vertoonde.

De getuigen traden met hopen op en af en zij schimpten Hem meer in het aangezicht dan zij tegen Hem getuigden.

Bovendien geraakten zij keer op keer in heftige ruzie met elkaar en tegelijkertijd hielden ook Kaïfas en enige raadsleden niet op Jezus daar tussenin verschrikkelijke verwijten toe te sturen.

“Welk een koning zijt Gij?” riepen zij. “Bewijs nu uw macht! Roep de legioenen engelen ter hulp, waarvan Gij in de Olijfhof gesproken hebt. Wat hebt Gij gedaan met het geld van weduwen en onnozele mensen, die zich hebben laten foppen? Gij hebt hele fortuinen verkwist! Wat is daaruit voortgekomen? Wat is ervan geworden? Antwoord! spreek! Nu Gij vóór de rechter spreken moet, staat ge daar met je mond vol tanden, stom! Waar Je veel beter had gezwegen, in tegenwoordigheid van het gepeupel en vrouwengespuis daar kwam geen einde aan Je gepraat!”

Zo ging het er nog langer toe; al die verwijten gingen vergezeld van mishandelingen van de kant der gerechtsdienaren, die Hem door slagen en stoten tot een antwoord wilden dwingen. Door God alleen kon Hij te midden van dat alles nog in leven blijven om de zonden van de wereld te dragen.

Ook brachten nu nog een paar ellendelingen in, dat Hij een buitenechtelijke Zoon was, doch anderen logenstrafden dat weer en beweerden integendeel: “Dat is gelogen! Zijn Moeder was een godvrezende tempelmaagd en ook haar echtgenoot was een zeer godvruchtig man: wij zijn bij hun trouw tegenwoordig geweest.”

De getuigen begonnen dan over dit punt met elkander weerom te twisten. Verder verweet men Jezus nog, en ook aan zijn leerlingen, dat zij geen offers naar de tempel brachten.

Ik heb inderdaad nooit gezien dat Jezus of de apostelen, sedert zij met Jezus meegingen, offers in de tempel brachten⁴³ behalve de paaslammeren.

Jozef en Anna offerden evenwel dikwijls voor Jezus, zolang zij leefden. Maar deze beschuldiging was waardeloos, want ook de Essenen dreven geen slachtoffers naar de tempel en werden daarom niet strafwaardig geoordeeld. Met de beschuldiging van toverij kwamen zij herhaaldelijk voor de dag en Kaïfas zelf bevestigde meermalen dat die verwarring der getuigen een gevolg van zijn toverkunst was.

1835.

Nu zeiden enigen dat Hij reeds gisteren (nl. de vorige avond, dus) onwettig, op de huidige sabbat (voorbereidingsdag of parasceve, hier geeft K. weer aan een feest de naam sabbat: fasc. 13, nr. 432, voetnoot 194) het paaslam had gegeten en dat Hij ook reeds verleden jaar daarin onregelmatigheden had ingevoerd⁴⁴.

---

⁴³ Ten minste eenmaal in het jaar moesten de Joden de tempel bezoeken en iets offeren volgens hun vermogen (Deut. 16, 16-17).

Vermits Jezus geen steen in eigendom had om er zijn hoofd op te rusten te leggen, was die wet voor Hem niet verplichtend. Overigens was Hij als Zoon van God ervan ontslagen (Mt. 17, 25).

⁴⁴ Jezus had onwettig, een dag vroeger, het paaslam genuttigd.

Dit zal verder nog herhaald worden, maar wij kunnen hier reeds het commentaar plaatsen.

Dat Jezus niet in de avond van de 14^e Nisan (= begin van de 15^e Nisan), maar in de avond van de 13^e Nisan (= begin van 14^e Nisan) het paaslam gegeten heeft, blijkt duidelijk uit het Evangelie van de H. Joannes. Toen de Sanhedristen Jezus op vrijdag bij Pilatus brachten, durfden zij het pretorium niet binnentreden om zich niet in het huis van een heiden te verontreinigen en om het paaslam te kunnen eten (Joa. 18, 20; cfr. 13, 1).

Welnu, Jezus had het de avond te voren gegeten. Uit het Evangelie van Joannes blijkt dus duidelijk dat Pasen op zaterdag of sabbat viel.

De andere 3 evangelisten verhalen de lijdensgeschiedenis net ALSOF Pasen op vrijdag viel, de dag van Jezus' dood. Zij letten er niet op of hielden er geen rekening mee dat de passie van Jezus vele handelingen noodzakelijk maakte, die met de sabbatrust van Pasen onverenigbaar waren.

Dit is een onnauwkeurig detail in hun verhaal, of zij, die het paaslam een dag vroeger gegeten hadden, vierden wellicht ook Pasen een dag vroeger. Die eerste Evangelisten hebben zich niet verplicht geacht hun voorstelling te motiveren of er uitleg over te verschaffen (Mt. 26, 17-20; Mk. 14, 12-17; 15, 46; Lk. 22, 7-15; 23, 56).

De enige moeilijkheid bestaat in de vraag: om welke reden heeft Jezus het paaslam een dag vroeger genomen dan de meeste overige of dan alle Joden? Was Hij, afgezien van zijn goddelijke oppermacht, daartoe gerechtigd?

De zienster geeft als antwoord op deze vraag: "De Galileeërs hadden sedert lang het recht om het paaslam een dag vroeger te eten." Dit recht schijnt inderdaad uit de rabbijnse tradities vast te staan (zie Daniel-Rops, Jezus in zijn tijd, blz. 357).

Ook bij Prat vinden wij deze mening vermeld als eeuwen geleden reeds verdedigd door een zekere Hardouin, die verzekerde dat Jezus het paaslam op 13 Nisan heeft genuttigd, volgens het gebruik van de Galileeërs. Ook hij zou bij deze bewering steunen op de rabbijnse traditie (zie Prat, J. Chr. II, 515, nota).

Jezus had bovendien nog andere motieven en als Heer en Meester het recht om dit gebruik te volgen: Op het uur dat de voorafbeeldende offers in de tempel geslacht werden, wilde ook Hij, die het ware paaslam was, geslacht en God opgedragen worden.

De voorafbeelding ging op het ogenblik zelf in de werkelijkheid over.

Onder het paasmaal wilde Hij de Eucharistie instellen, die het goddelijk, geestelijk en christelijk paasmaal is; Hijzelf, het ware

Naar aanleiding van deze nieuwe beschuldiging werd opnieuw tegen Jezus geraasd en geschimpt. De getuigen echter spraken elkaar ook nopens dit punt zo verward tegen, dat Kaïfas en de gezamenlijke Raad woedend en tot achter hun oren beschaamd waren. Niets immers was tegen Jezus ingebracht, wat steekhoudend en overtuigend was.

Hierop werden Nikodemus en Jozef van Arimatea opgeroepen om zich te verantwoorden nopens het feit dat Jezus het paaslam (ontijdig) gegeten had op Sion in een paasmaalzaal die hun toebehoorde.

Zij traden vóór Kaïfas en bewezen uit geschriften dat het de Galileeërs sedert onheuglijke tijden geoorloofd was het paaslam in de avond van de vorige dag te eten. Wat het paaslam zelf betrof, men had dit toebereid geheel in overeenstemming met de Wet, want tempelbedienden waren er bij tegenwoordig en behulpzaam geweest.

Dit laatste bracht de getuigen in een zeer grote verlegenheid en vooral maakte Nikodemus de vijanden van Jezus woedend, toen hij schriftrollen liet halen, hun die voorlegde en er het goed recht van de Galileeërs uit aantoonde. Onder verschillende andere redenen voor dit recht van de Galileeërs, die ik me niet alle meer herinner, was ook als grond aangevoerd, dat men zonder deze maatregel, wanneer de volkstoeloop in de tempel buitengewoon groot was, niet op de voorgeschreven tijd klaar kon komen en dat ook de drukte bij het huiswaarts keren hinderlijk was. Hoewel de Galileeërs niet altijd gebruik van hun recht gemaakt hadden, werd het bestaan ervan toch duidelijk door Nikodemus aangetoond uit de rollen die hij hun voorlegde.

De woede van de Farizeeën tegen hem steeg ten top, toen hij zijn uiteenzetting besloot met de opmerking dat de hele Raad wel

---

paaslam werd in deze geestelijke maaltijd gegeten. Voortaan was het beeld voorgoed vervangen door de zaak. Zo was het absoluut passend dat Hij een dag vroeger het paasmaal en Pasen vierde.

moest voelen hoe bespottelijk hij zich hier maakte tegenover al het hier vergaderde volk door dit verhoor, beledigd met zulk een zelfzekere vooringenomenheid, in zo'n stormachtige overhaasting in de nacht vóór het heiligste der feesten en waarin geen 2 getuigen een gelijkkluidende verklaring hadden afgelegd.

Zij gluurden Nikodemus woedend aan en lieten het getuigenverhoor met des te sneller tempo en snodere onbeschaamdheid doorgaan.

Na nog vele schandelijke, lasterlijke aantijgingen traden er tenslotte nog 2 op die verklaarden: "Deze Jezus heeft gezegd: Ik zal de tempel die door mensen gebouwd is, afbreken en in 3 dagen een andere bouwen zonder de hulp van mensenhanden." Ook deze 2 kwamen weer in twist met elkaar.

- De een zei dat Hij een nieuwe tempel wilde oprichten, dat Hij daarom een nieuw en ander paasmaal in een ongewoon gebouw had gehouden, omdat Hij de oude tempel wilde afbreken.
- De tweede daarentegen zei dat het genoemde gebouw door mensenhanden gemaakt was en dat Hij derhalve dit niet kon hebben bedoeld.

Deze laatste tegenspraak vermeerderde nog de woede van Kaifas, te meer daar hij zag welk een ongewenste indruk de wreedheden tegen Jezus, de tegenspraak van de getuigen en *het onbegrijpelijk stil geduld van de beschuldigde op vele aanwezigen maakten.*

Het waardig zwijgen van Jezus verontrustte velen in hun geweten en een tiental soldaten waren er zodanig door geschokt, dat zij onder voorwendsel van ongesteldheid zich verwijderden.

Toen zij voorbij Petrus en Joannes kwamen zegden zij: "Dit zwijgen van Jezus de Galileeër bij dat vreselijk tekeergaan is hartverscheurend. Het is als wil de aarde ons verslinden! maar zeg, waarheen moeten wij ons wenden?"

Hetzij de 2 apostelen hen niet betrouwden en vreesden door hen als leerlingen verraden of althans door de omstaanders als zodanig herkend te worden, antwoordden zij slechts in het algemeen, terwijl hun blik hun droefheid verried: “Indien de waarheid u roept, laat u dan door haar geleiden; het overige zal dan in orde komen!”

Hierop verlieten die mannen het voorhof en spoedden zich uit de stad. Zij ontmoetten echter anderen die hen naar de overzijde van de berg Sion verwezen in de spelonken van dat gebergte ten zuiden van Jeruzalem (en aan de overkant van de Geënnom-vallei. In die berghelling zijn vele grafspelonken). Daar troffen die soldaten verscheidene apostelen aan, die er zich verborgen hielden.

Ze hadden eerst schrik voor de soldaten, maar vernamen dan nieuws van hen over Jezus, hoe Hij behandeld werd en ook hoe zijzelf zich hier niet veilig moesten achten. Hierna zochten de apostelen weer nieuwe schuilplaatsen op.

1836.

Door de tegenstrijdige verklaringen, vooral van de laatste 2 getuigen en ter wille van hun beschaming ziedend van woede stond Kaïfas toornig van zijn zetel op, ging 2 schreden naar beneden op Jezus toe en sprak: “Antwoord Gij niets op deze aanklacht?” Hij was zeer verbitterd, omdat Jezus niet naar hem opzag.

Hierop rukten gerechtsdienaren Jezus' hoofd bij het haar achterover en stieten Hem met vuisten onder de kin, *doch Jezus hield zijn blik voort neergeslagen.*

Kaïfas echter hief driftig zijn handen omhoog en zei met een van toorn trillende stem: “Ik bezweer U bij de levende God, ons te zeggen of Gij de Christus, de Messias, de Zoon van de hooggeprezen allerhoogste God zijt?!” Nu verstomde het rumoer en een grote stilte ontstond, *en door God gesterkt antwoordde Jezus met een stem vol onbeschrijfelijke*

majesteit, die alle harten ontstelde, met de stem van het eeuwige Woord: "Ja, Ik ben het! Gij zegt het! En Ik zeg u: Voortaan zult gij de Zoon des mensen zien zitten aan de rechterhand van de goddelijke Majesteit en Hem zien komen op de wolken des hemels."

Onder deze woorden zag ik Jezus doorstraald van licht: de hemel was boven Hem geopend en daarin zag ik onuitsprekelijk samengevat of voorgesteld het volgende.

Ik zag de almachtige Vader en meteen ook de engelen en gebeden van de rechtvaardigen, als baden en smeekten zij voor Jezus. Ik zag alsof de Godheid van Jezus uit de Vader en uit Jezus tegelijk sprak: "Indien Ik lijden kon, zou Ik gaarne lijden. Daar Ik dit niet kan en barmhartig ben, heb Ik de menselijke natuur aangenomen in de Zoon, opdat de Zoon des mensen lijde, want Ik ben ook

rechtvaardig en ziet: Hij draagt de zonden van al dezen, de zonden van de gehele wereld!”

Onder Kaïfas daarentegen zag ik de ganse hel open: een grote sfeer van somber vuur, vol afzichtelijke en afschuwelijke gedaanten; ik zag er hem boven staan, slechts tegengehouden en van die afgrond gescheiden door een floers. Ik zag hem doordrongen van de woede der hel.

Het huis zelf scheen mij nu een hel te zijn, die uit de afgrond opwoelde.

Toen de Heer plechtig verklaarde dat Hij de Christus, de Messias, de Zoon van God was, scheen de hel door schrik voor Hem aangegrepen en opeens al haar woede tegen Hem in dit huis uit te willen braken. Daar mij echter alles in beelden, vormen en gedaanten getoond wordt – welke taal mij veel juister, korter en klaarder is dan welke uiteenzetting ook, aangezien de mensen toch ook tastbare, waarneembare gestalten en geen wijzen van spreken zijn (*keine Redensarten*) – zag ik de woede en de angst van de hel in ontelbare gruwelijke gedaanten op vele plaatsen als uit de aarde opdoemen.

Ik herinner mij daaronder hele groepen kleine donkere gestalten gezien te hebben als honden die op hun achterpoten rechtstonden en liepen. Hun korte poten hadden lange klauwen; ik kan niet aanstonds bepalen welk kwaad mij door die vorm getoond werd; op het ogenblik zelf wist ik het, maar thans herinner ik mij alleen nog de gedaanten en toch zijn gedaante en betekenis hetzelfde.

1837.

Dergelijke verschrikkelijke schaduwsschimmen zag ik in de meeste aanwezigen binnegaan; bij vele anderen gingen zij op het hoofd of op hun schouders zitten. De vergaderzaal was er vol van en de razernij van de bozen groeide onophoudelijk aan. Op dit ogenblik zag ik insgelijks afschuwelijke gedaanten te voorschijn komen uit de graven aan de andere zijde van Sion (ten zuiden van

de Geënnom-vallei); ik geloof dat het boze geesten waren; ook nabij de tempel stegen uit de aarde vele andere gedaanten omhoog en daaronder waren er verscheidene, gelijkend op gevangenen die zich aan hun kluisters voortsleepten. Ik weet niet meer of al deze laatste verschijningen ook boze geesten waren, dan wel zielen die op aardse plaatsen verbannen waren en nu misschien naar het voorgeborchte gingen, dat de Zaligmaker door zijn ter-dood-veroordeling opende. Men kan geen volkomen verklaring geven van dergelijke zaken; men wil de onwetenden niet ergeren, doch men voelt deze dingen, wanneer men ze ziet en dan rijzen iemand de haren te berge. Het was een moment van ontzetting.

Ik meen dat ook Joannes daar iets van gezien moet hebben, want later hoorde ik hem daar gewag van maken. Allen die nog niet geheel bedorven en verloren waren, voelden met diepe schrik het ontzettende van deze ogenblikken, doch bij de bozen veroorzaakte dit aanvoelen een wilde opflakking van hun haat en woede.

1838.

Als in een helse vervoering greep Kaïfas nu de zoom van zijn staatsiemantel⁴⁵, doorsneed hem met een mes en scheurde hem met een snerpand gesis, terwijl hij met luide stem uitriep: “Hij heeft God gelasterd, wat hebben wij nog getuigen nodig? Gij hebt nu zelf allen de godslastering gehoord. Wat dunkt u daarvan?” Dan stonden al de aanwezigen op en riepen met een

---

⁴⁵ Kaïfas scheurde zijn mantel. – Het scheuren van zijn klederen behoort tot de tekenen van rouw. Men gaf er zijn spijt, droefheid en rouw, doch ook verontwaardiging door te kennen. Dit teken was gebruikelijk in het hele Oosten; het bestond reeds ten tijde van Jakob en in Jezus' tijd was het nog onverzwakt in zwang. Het is een spontane uiting van een plots veroorzaakte droefheid.

Later regelden en bepaalden de rabbijnen het gebruik ervan door allerlei voorschriften, waardoor dit gebaar zijn spontaan en oorspronkelijk karakter verloor; het werd een stroeve, dode ceremonie.

Bij het horen van een godslastering was het aanbrengen van een scheur in zijn kleed verplichtend en in dit geval werd ze niet meer hersteld.

verschrikkelijke stem: “Hij is de dood schuldig, Hij is de dood schuldig!”⁴⁶.

Dit godslasterlijk vonnis was het hoogtepunt van de woede der hel in dit huis deze nacht.

De vijanden van Jezus waren, evenals hun vleiers en hondse kruiperige dienaren als in een duivelse trance, als van satan bezeten⁴⁷. Het was als riep de duisternis haar zegepraal over het licht uit.

Alle aanwezigen, die nog niet tot in de laatste vezel van hun wezen bedorven waren, werden door zulk een huivering aangegrepen dat velen zich omhulden in hun mantel en wegslopen. De minder perverse getuigen, die hun rol uitgespeeld hadden, verlieten eveneens met verontrust geweten het gerechtshuis.

De slechtsten gingen slenteren rond het vuur in het voorhof, waar hun een fooi ter hand gesteld werd, waarmee zij konden smullen en zuipen.

De hogepriester in de zaal zegde nu tot de gerechtsdienaren: “Ik lever u die Koning over, bewijst die godslasteraar de eer die Hij verdient!” Dan begaf hij zich met de raadsleden uit de gerechtszaal in de ronde raadszaal achter de rechterzetel, waarin men van hier uit niet kon zien.

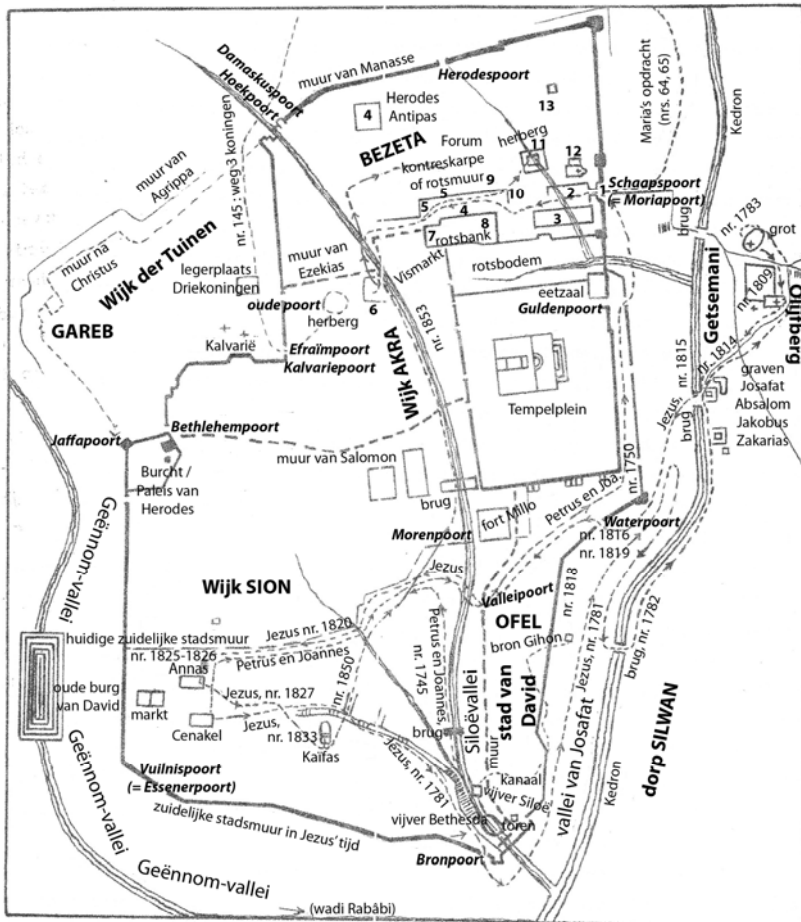
---

⁴⁶ Hij is de dood SCHULDIG!

De rabbijnen hadden 18 voorwaarden geformuleerd, die verwezenlijkt moesten zijn, eer een doodvonnis geldig kon uitgesproken worden. Men vindt deze opgesomd in D.B. Jugement, k. 1845.

In Jezus' proces was geen enkele van deze 18 voorwaarden vervuld.

⁴⁷ Hierbij maakt Brentano de volgende aantekening: Misschien worden deze kruiperij en vleierij der gerechtsdienaren verbeeld door die hondse figuren, waarvan K. de betekenis vergeten was, en die in vele aanwezigen ingingen.

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een **paleis van Herodes Antipas**.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. **Burcht Antonia** op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazernes.

8. Op de oosthelft van de rotsbank **paleis van Pilatus**, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. **Huis dat toebehoort aan Anna**. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

In zijn diepe smart dacht Joannes aan de Moeder van Jezus; hij wilde voorkomen dat zij de verschrikkelijke tijding op een nog grievender wijze, wellicht uit de mond van een vijand zou vernemen.

Hij wierp dus nog eerst een weemoedige blik op de Heiligste der Heiligen, als wilde hij zeggen: “Meester, Gij weet wel waarom ik heenga!” Dan ijldde hij uit het gerechtshuis naar de H. Maagd (in de woning van Marta en Lazarus, fasc. 29, nr. 1820), alsof hij door de Heer zelf gezonden was.

Petrus echter was door droefheid, angst en vermoeyenis overmand en dit maakte hem nog gevoeliger voor de vinnige koelte van de naderende morgen. Hij verborg zijn vertwijfeling en droefheid, zo goed als hij kon, en ging vreesachtig bij de vuurgroef neerhurken, waaromheen allerlei gespuis stond en zich verwarmde. Hij wist niet meer wat hij deed, doch hij kon van zijn goddelijke Meester niet weg.

Bespotting van Jezus in het gerechtshuis van Kaïfas (Mt. 26, 67-68; Mk. 14, 65; Lk. 22, 63-65).

1839.

Terwijl Kaïfas, Jezus prijsgevend, met zijn Raad de gerechtszaal verliet, stortte zich de troep van de aanwezige ellendelingen als een getergde wespenzwerm woedend op de Heer.

Tot op dit ogenblik hadden Hem 2 van de eerste 4 gerechtsdienaren bij de koorden vastgehouden. De 2 andere hadden zich verwijderd vóór het begin van het verhoor om met anderen van plaats te wisselen.

Reeds gedurende het getuigenverhoor hadden de gerechtsdienaren en enige andere booswichten hele lokken van Jezus' hoofdhaar en baard pijnlijk uitgerukt.

Sommige goede mensen raapten die heimelijk op, zoveel als zij konden en maakten zich er mee uit de voeten; later echter konden zij die niet terugvinden, ze waren verdwenen.

Onder het verhoor had het daar verzamelde gepeupel Jezus ook reeds in het aangezicht gespuwd, Hem vele keren met vuisten geslagen, met stokken gestoten en gestoken met priemen. Dit waren stokken met aan hun einde een stekelige kolf of kop. Doch daar men Hem nu gans aan hun willekeur had overgeleverd, werkten zij hun woede en boosheid op een onzinnige wijze aan de arme Jezus uit; zij zetten Hem op het hoofd de ene na de andere, verscheidene kronen, die van stro of boombast gevlochten waren en waaraan zij verschillende vormen gaven, volgens de bespotting die zij Hem wilden aandoen. Even daarna sloegen zij die telkens weer af met andere boosaardige spotwoorden.

En eens zeiden zij: “Zie! daar is nu de zoon van David met de kroon van zijn vader!” Dan weer: “Zie! daar is nu Degene die meer is dan Salomo!” Of nog: “Daar hebben wij nu de koning die een bruiloftsmaal aanricht voor zijn zoon!” En zo dreven zij in Hem de spot met alle eeuwige waarheid, die Jezus tot zaligheid van de mensen in waarheid en gelijkenis gesproken had. En terwijl zij Hem aldus op de schandelijkste wijze verguisden, hielden zij niet op Hem met vuisten en stokken te slaan, heen en weer te stoten en Hem walgelijk in het aangezicht te spuwen.

Eindelijk vlochten zij nog een kroon van dik tarwestro, van het soort dat in dat land daar groeit, en na Hem nog eerst zijn naadloos geweven kleet te hebben uitgetrokken en een hoge muts, bijna gelijk een tegenwoordige bisschopsmijter op het hoofd te hebben gezet, plaatsten zij de kroon daarboven⁴⁸.

---

⁴⁸ Kronen van stro en bast gevlochten. – In Notre Dame te Parijs wordt een kroon of brede band, gemaakt van een soort biezen, vereerd als de doornenkroon van Christus. Er zijn geen doornen aan, maar er zijn er aan geweest, beweert men. Als men bij onze zienster leest hoe de soldaten

Jezus had nu niets meer aan dan zijn lendendoek en zijn schouderkleed, dat zijn borst en rug bedekte (scapulier), maar ook dit laatste kleed rukte men Hem af en gaf het niet meer terug.

(Jezus zal het achteraf toch terug hebben gekregen, want later wordt Hij er nog eens van beroofd).

Vervolgens hingen zij om zijn schouders een oude gescheurde soldatenmantel, die van voren nauwelijks tot zijn knieën reikte en legden Hem een lange, ijzeren ketting om de hals, die als een stoel op de borst gekruist was en van de schouders tot op de knieën neerhing. Aan elk einde van de ketting was een grote, stekelige, zware ijzeren ring die Hem bij het gaan en vallen de knieën smartelijk verwonden.

Na Hem een rietstok in de handen gedrukt te hebben, bonden zij deze weer vóór de borst tezamen en bedekten nu zijn mishandeld heilig aangezicht met het afschuwelijk uitwerpsel van hun onreine monden.

Zijn haar en baard, geheel verward, zijn borst en heel het bovengedeelte van de spotmantel hingen vol snot en spog (= speeksel, spuug, kwijl) in al de kleuren die doen walgen.

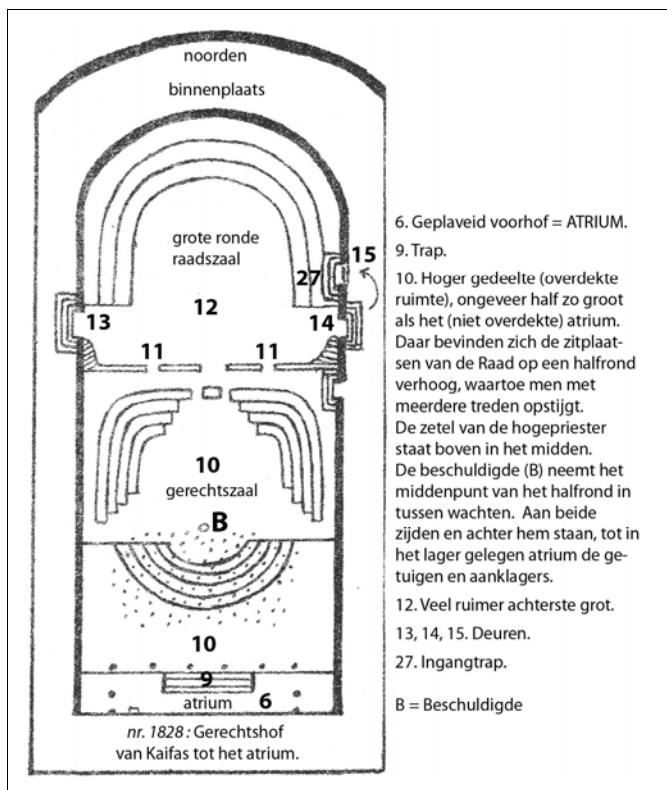

Jezus' doornenkroon van doorn takken vlochten en hoe men bij Kaïfas Jezus een muts opzette en een strokrans of -kroon er boven, vraagt men zich onwillekeurig af, of het niet de laatste strokrans is, die langs omwegen te Parijs is terechtgekomen. Deze voornamelijk relikwie, die groot aanzien genoot en als authentiek beschouwd werd, werd aan koning Lodewijk XI geschonken als vergelding voor bewezen diensten of gunsten. Ons vermoeden is te meer gerechtvaardigd, daar deze kroon een doorsnede heeft van 0,21 m, te groot bijgevolg voor een gewoon menschenhoofd, al zou dit ook dik zijn, maar gepast voor een hoofd, waarop reeds een dikke muts gezet zou zijn. Ook was zo'n zwakke kroon niet geschikt om, zoals verondersteld wordt, takken van de Christusdoornboom in gebogen stand te houden. Hierom wordt de echtheid van de relikwie door menigeen in twijfel getrokken. Het verhaal van K.E. brengt ons op de echte oorsprong en betekenis van deze relikwie (afb. in D.B. Couronne). De oude soldatenmantel die Jezus in de bespotting omgehangen werd, was de Chlamis, die reeds genoemd is in fasc. 29, blz. 502, beneden.

Zij bonden Hem een vuile vod voor de ogen, sloegen Hem met vuisten en stokken en schreeuwden: “Grote Profeet, raad nu eens wie van ons U geslagen heeft!” *Doch Jezus antwoordde niet, bad inwendig voor hen, zuchtte en liet zich slaan.*

1840.

Aldus mishandeld, onkennelijk gemaakt, bezoedeld en als een spotkoning met een mantel omhangen, sleepten zij Hem bij de ketting vooruit naar de achterste raadszaal. (Al het voorgaande was gebeurd in de gerechtszaal, nadat het Sanhedrin zich had teruggetrokken in de raadszaal). Hier waren alle raadsheren vergaderd.

De beulen stieten Hem met voeten en met knotsen onder spotgeschreeuw voor zich uit en riepen: “Vooruit met de strokoning; Hij moet zich met al de onderscheidingsteken en huldebewijzen die wij Hem gegeven hebben, ook aan de Raad laten zien. En toen zij binnenkwamen in de zaal waar vele leden van de Raad en ook Kaïfas nog op een halfcirkelvormige verhoging zaten, begon er een nieuwe versmading doorspekt met de gemeenste schimpscheuten en heiligschendende toespelingen op allerhande heilige gebruiken en handelingen.

Zoals zij Hem bij het bespuwen en bevuilen met slijk toegeschreeuwd hadden: “Daar hebt Gij uw zalving tot koning en tot profeet!”, zo dreven zij hier de spot met de zalving van Magdalena en met het doopsel: “Hoe! riepen zij honend, durft gij zo vuil voor de Hogeraad verschijnen?” Anderen wilt gij steeds reinigen en zelf zijt gij niet rein, maar wacht, nu zullen wij U eens wassen!”

Hierop haalden zij een bekken met troebel en smerig rioolwater met een walgelijke grove vod erin en wreven Hem hiermee over het aangezicht en over de schouders, alsof zij Hem wilden reinigen, maar in werkelijkheid om Hem eerst nu echt te bevuilen. Dit wassen ging gepaard met honen, stoten en schimpen, waarbij zij de tong tegen Hem uitstaken, Hem knielend begroetten of zich met hun achterlijf naar Hem toe keerden.

Aan het einde van deze spotternij goten zij de gehele inhoud van het bekken over zijn aangezicht met deze smaadwoorden: “Hier heb Je kostbare zalf, hier heb Je nu narduswater ten prijze van 500 denariën; hier krijg Je je doop met water uit de vijver Bethesda!”

Tegen hun bedoeling stelde deze laatste beschimping Hem gelijk met het paaslam. Deze offerlammeren immers, die heden geslacht moesten worden, werden een eerste maal grofweg gewassen in de vijver bij de Schaapspoort en vervolgens in de

vijver Bethesda, ten zuidoosten van de tempel, waar zij een tweede ceremoniële besprenkeling ondergingen, alvorens in de tempel tot paasmaalspijs geslacht te worden.

(Men mag, meen ik, dit zo verstaan, dat de lammeren besprenkeld werden met water UIT de vijver, zonder dat zij naar en tot bij de vijver gedreven hoefden te worden).

Met deze woorden zinspeelden zij eigenlijk op de 38-jarige zieke, die Jezus bij de vijver Bethesda genezen had, want deze man heb ik toen daar ook gewassen of gedoopt zien worden. Ik zeg “gewassen of gedoopt”, omdat op dit ogenblik de toen verrichte handeling mij niet meer duidelijk voor de geest staat (cfr. fasc. 22, nr. 1049, enz.).

Nu sleepten en sleurden zij Jezus onder slagen en stoten in de kring van de nog vergaderde raad, die hem eveneens op beschimping en hoon onthaalden.

Ik zag geheel deze zaal vol verbitterde, grimmige duivelse gestalten; het was een duister, verward, huiveringwekkend gedoe, maar daartussen *zag IK de mishandelde Jezus dikwijls met licht en glans omstraald, sinds Hij gezegd had dat Hij de Zoon van God is.* Ook vele aanwezigen schenen dit inwendig in minder of meerder mate te bemerken of er iets van te vermoeden, ten minste door de benauwende indruk die zij kregen dat al die smaad en hoon Hem zijn onuitsprekelijke waardigheid niet konden benemen.

Bij Jezus' verbitterde vijanden evenwel beantwoordde aan het licht dat (voor mij) sterker uit Jezus straalde, slechts een heviger opwelling van woede.

Op mij echter maakte dat glorielicht zulk een indruk dat het mij toescheen dat zij zijn aangezicht om geen andere reden bedekt hielden, dan omdat de hogepriester na *de woorden van Jezus “Ik ben het”*, zijn blik niet meer kon verdragen.

**Petrus verloochent zijn Meester
(Mt. 26, 29-75; Mk. 14, 66-73; Lk. 22, 55-62; Joa.
18, 15-18; 24-27).**

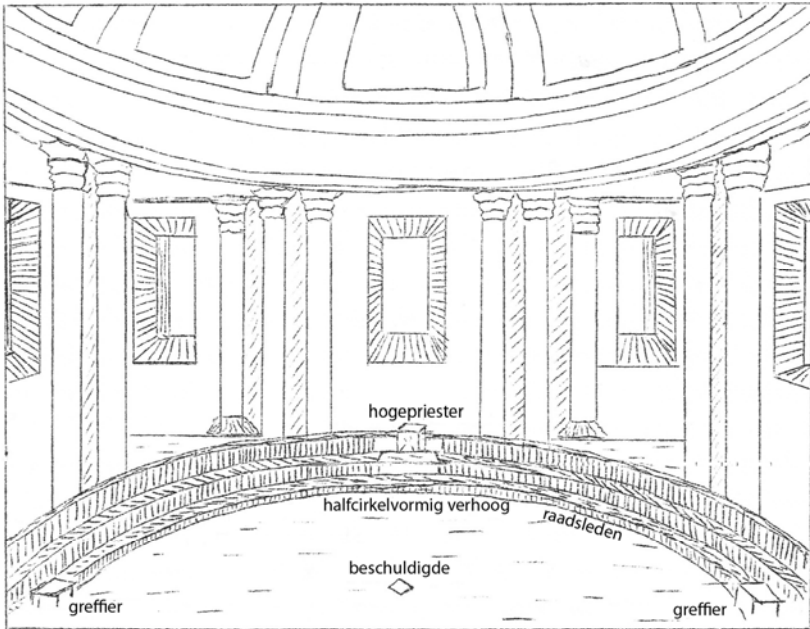
1841.

Toen Jezus op plechtige toon gezegd had: “Ik ben het”, en Kaïfas bij die woorden met gehuichelde verontwaardiging zijn klederen stukreet en de uitroep van de rechters “Hij is de dood schuldig”, zich vermengde met het vreselijk getier van het gepeupel in de zaal en in het voorhof, toen de hemel der gerechtigheid zich boven Jezus’ hoofd geopend en de hel haar razernij uitgespuwd had, toen de graven de gevangen geesten vrijgelaten hadden en op alles angst en huivering woog, konden Petrus en Joannes het hier in de zaal niet langer uithouden.

Al te veel hadden zij geleden bij het aanschouwen van de wrede mishandelingen tegen hun Meester; zij hadden dit alles passief, weerloos, zwijgend moeten aanzien zonder zelfs een zucht te kunnen lozen uit vrees zichzelf te verraden. Tegelijk met vele andere getuigen van dit ontzettend schouwspel die het huis verlieten, spoedde Joannes zich naar het verblijf van de Moeder van Jezus, die zich met de andere H. Vrouwen in het huis van Marta bevond, niet ver van de Hoekpoort van Jeruzalem. Hier immers was een aanzienlijk gebouw Lazarus’ eigendom.

Petrus echter kon van zijn goddelijke Meester niet scheiden, zo groot was zijn liefde; slechts met de grootste moeite kon hij zijn gevoelens beheersen; hij weende overvloedig, maar verborg zijn tranen zo goed als hij kon.

(Het voorgaande is een inleiding op Petrus’ verloochening en een herhaling van nr. 1838).

Binnenzicht in het Sanhedrin.

Voorstelling volgens Lamy in Dictionnaire de la Bible, Sanhédrin.

Te vergelijken met de bijzonderheden die K. Emmerick ons over de achter- of raadszaal mededeelt van Kaifas' gerechtshuis.

In deze ruimte, op de voorgrond werd Jezus onder het oog van de ganse Raad bespot, na het eerst geworden te zijn in de gerechtszaal.

Daar hij niet in de rechtszaal wilde blijven, omdat zijn temperament hem verraden zou, en daar hij zich ook nergens anders heen kon wenden zonder de aandacht op zich te trekken, ging hij in het atrium in de hoek bij het vuur, waar soldaten en allerlei mensen samen stonden. Dezen gingen af en toe deelnemen aan de bespottung van Jezus en maakten dan daarover hun gemene, boze opmerkingen.

Petrus bewaarde het zwijgen, doch reeds zijn deernis met Jezus en de diepe droefheid die op zijn aangezicht te lezen stond, maakten hem verdacht bij de vijanden van Jezus. Nu kwam ook de

portierster bij het vuur. Daar Jezus en zijn leerlingen het voorwerp waren van al hun gesprekken en spottereien, mengde zij zich daarin met de allure van een vrijpostige deerne en Petrus bemerkend, zag zij hem strak aan en zei: “Ge zijt waarachtig ook een van de leerlingen van die Galileeër.”

Petrus schrok op, geraakte in verwarring en vrezend door die ruwe koelies mishandeld te worden, protesteerde hij: “Vrouw, ik ken Hem niet, wat bedoelt ge? Ik weet niet wat ge wilt!”

1842.

Nu stond Petrus op en, om uit dit gezelschap weg te geraken, verliet hij het atrium en op dit ogenblik kraaide de haan buiten de stad. Ik herinner mij niet hem gehoord te hebben, maar ik voelde duidelijk: nu kraait de haan buiten de stad.

Bij de poort van het atrium trok Petrus de aandacht op zich van een andere dienstmeid, die hem eveneens onbeschaamd in het gelaat keek en tot enigen die daar samen stonden zei: “Kijk, die daar is ook bij Jezus van Nazareth geweest.” En nu vroegen ook sommige van de omstaanders: “Ben jij een leerling van Hem geweest?”

Dit bracht Petrus in nog groter verlegenheid en verwarring en zijn woord plechtig benadrukkend antwoordde hij: “Geenszins! dat ben ik niet geweest; die mens is mij vreemd, ik ken Hem niet!”

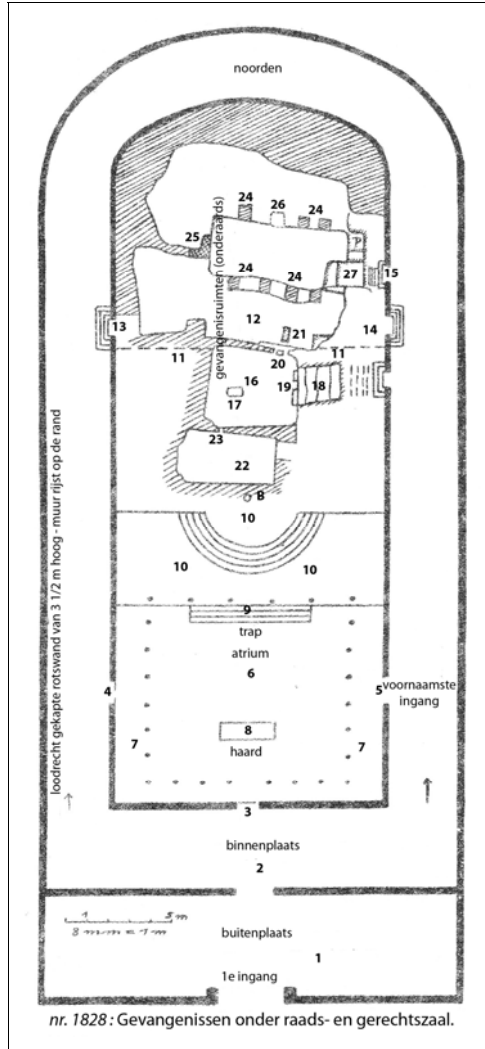
Nu ijelde Petrus over het binnenplein naar het voor- of buitenplein (buitenplaats) (zie schets hierna), om enige bekenden die hij daar over de muur van dat plein zag kijken, te waarschuwen⁴⁹.

---

⁴⁹ Petrus zag bekenden over de muur van de voor- en ook binnenplaats kijken.

Uit de archeologische vondsten blijkt dat de westelijke wand van deze pleinen door een vertikaal gehouwen rotsmuur gevormd was van 3,50 m hoog. De heuvelhelling viel opeens steil neer.

Uit de natuur der zaak en uit de joodse wetgeving volgt dat op de rand van de rots, die opeens neervalt, een muurtje gestaan moet hebben om het neerspringen of afvallen te verhinderen.

Wij kunnen er een hoogte van 1,5 meter aan toekennen, zodat het mogelijk was over deze leuningmuur te kijken of er op te klauteren en op het binnenplein of voorplaats te zien.

Hij weende en zijn angst en droefheid omwille van Jezus waren zo groot, dat het hem om zo te zeggen ontging dat hij Jezus verloochend had. Dat buitenplein was vol volk, ook met vrienden van Jezus, aan wie men geen verdere toegang verleende, maar Petrus liet men buitengaan. Sommigen van hen klauterden zelfs op de muur om iets over Jezus te vernemen. Petrus vond daar een hele groep leerlingen van Jezus, die door angst en kommer om Jezus uit de spelonken van de berg Hinnom (ten zuiden van het Gê-Hinnom-dal) naar hier gedreven waren. Zij kwamen aanstonds op Petrus toe en bestormden hem onder tranen met allerhande vragen. Zijn verwarring en vooral zijn vrees zich te verraden waren zo groot dat hij hun met slechts enkele woorden de raad gaf zich van hier te verwijderen, omdat er hier gevaar was voor hen. Hij wendde zich van hen af en dwaalde enige tijd treurig rond, terwijl de leerlingen de stad onmiddellijk weer verlieten. Zij behoorden tot de oudste leerlingen en waren wel ten getale van 16 en onder hen waren Bartolomeüs, Natanael, Saturninus, Judas Barsabas, Simeon die later bisschop van Jeruzalem werd, Zacheüs en Manahem, de profetische en blindgeboren jongeling (van Korea), die door Jezus genezen was⁵⁰.

Nergens kon Petrus enige rust vinden. Zijn liefde tot Jezus dreef hem weer naar de binnenplaats die het gerechtshof omgaf. Men liet hem weer binnen, omdat Jozef van Arimatea en Nikodemus geheel in het begin de toegang voor hem bekomen hadden. Hij ging echter nog niet terstond in het voorhof of atrium vóór de rechtszaal terug, maar hij richtte zijn schreden verder langs de lange (rechter-) zijde van het rechtshuis, naar de ingangdeur van

---

⁵⁰ Bij deze passage plaatst Brentano zelf een verwijzing naar zijn aantekeningen op 11 oktober 1822, een vrijdag, zelfde dag als 20 Tisri van Jezus' tweede leerjaar, zegt hij.

De genezing geschiedde in een stadje waar Jezus de sabbat vierde, anderhalf uur ten zuidoosten van Silo.

Zie hierover fasc. 18, nrs. 757-758 waar men het verhaal van die genezing vindt en onze lokalisering en vereenzelviging van Korea met el-Mughai'r.

de ronde raadszaal, die achter de rechtszaal gelegen was en waar het rot Jezus reeds aan het beschimpen en rondsleuren was⁵¹.

Petrus naderde vreesachtig tot de deur en, ofschoon hij aanstonds voelde dat men hem verdacht en in de gaten hield, dreef zijn ongerustheid en kommer om Jezus hem toch tot in de deur tussen het gepeupel dat naar de bespottung toekeek. **Juist op dit ogenblik sleepte men Jezus met de kroon van stro op het hoofd vóór de raadsleden de zaal rond.**

Jezus zag Petrus zeer ernstig en waarschuwend aan, zodat deze bij het zien van zijn mishandelde Meester als verpletterd was van smart.

Daar hij echter zijn vrees nog niet te boven was gekomen, en bovendien een van de omstaanders hoorde zeggen: “Wat is dat voor een kerel?”, ging hij weer uit de deur weg op het plein. Hij was zo bedroefd en van angst en medelijden zo van streek, dat hij zich slechts aarzelend van de deur verwijderde. Bemerkend dat men hem hier nog altijd in het oog hield, begaf Hij zich nu weer in het atrium, naderde tot het vuur en bleef daar enige tijd neergehurkt.

Enigen die hem op het plein gezien en zijn verwarring bemerkt hadden, traden hier ook weer op hem toe en knoopten een gesprek met hem aan, waarin zij Jezus en zijn werking keer op keer hekelden en versmaadden.

Één van hen sprak: “Ik zie dat gij tot zijn aanhang behoort, gij zijt een Galileeër; ik bemerk het aan uw tongval; hij verraadt u!”

---

⁵¹ Het grondplan van Kaïfas' gerechtshof naziend, kan men zich de ontmoeting van Jezus met Petrus levendig voorstellen.

Petrus doolde verloren op het binnenplein rond. Jezus daalde een trap (14) af, uit de raadszaal naar het binnenplein, waar Hij Petrus bemerkte en vermanend aanzag, om zich dan links te wenden en in de kerker af te dalen (door 15).

Toen Petrus ontwijkend antwoorde en zich daarna verwijderde wilde, trad hem een broer van Malchus in de weg, die hem zegde: “Hoe! gij hier! Heb ik u niet in de Olijfhof gezien? Hebt gij mijn broer niet gewond aan het oor?”

Petrus werd nu bijna uitzinnig van angst en, om zich van die man te ontdoen, begon hij met de kracht van zijn driftig temperament te vloeken en te zweren dat hij die Galileeër geenszins kende en hij liep uit het atrium naar het binnenplein dat het huis omgaf. Op dit ogenblik kraaide de haan voor de tweede maal en leidde men ook Jezus uit de ronde zaal over het binnenplein neerwaarts naar de kerker onder de ronde raadszaal.

Jezus wendde zich in het voorbijgaan naar Petrus en zag hem aan met een blik vol droefheid en erbarmen. Nu vielen met een vreselijk geweld de woorden van Jezus Petrus te binnen: “Vóór de haan tweemaal kraait, zult gij Mij driemaal verloochenen”, en ze verpletterden hem bijna het hart.

In zijn kommer en angst was Petrus zijn vermetelege belofte, die hij zijn goddelijke Meester op de weg naar de Olijfhof gedaan had: liever te sterven dan Hem te verloochenen, en de daarop gevolgde waarschuwing van Jezus, geheel vergeten. *Maar bij deze aanblik van Jezus ontwaakte in zijn ziel het verbrijzelend gevoel van zondeschild:* hij had gezondigd, ontzettend gezondigd tegen zijn Meester, terwijl Hij voor hem mishandeld en onrechtvaardig ter dood veroordeeld werd, zwiingend het verschrikkelijkste lijden onderging en hem nog kort te voren zo bezorgd had gewaarschuwd.

Bijna zinneloos van berouw ijde hij naar het buitenplein van het gerechtshuis en zijn hoofd bedekkend begon hij hevig te wenen. Nu vreesde hij niet meer aangesproken te worden; nu was hij bereid aan iedereen te zeggen wie hij was en welk een verschrikkelijk kwaad zijn geweten bezwaarde.

Wie verstout zich te beweren dat hij, in dezelfde omstandigheden, in hetzelfde gevaar, in dezelfde benauwdheid en verwarring, in dezelfde strijd tussen liefde en vrees, wie, die even vermoeid is als Petrus, even overwaakt en opgejaagd, half zinneloos van smart over zulk een opeenvolging van treurige voorvallen, wie met een even kinderlijk en tegelijk voortvarend temperament als Petrus, verstout zich te beweren dat hij sterker en trouwer zou geweest zijn als hij?

De Heer liet hem aan zijn eigen krachten over en dan was hij zwak, gelijk allen het zijn die de waarschuwing van Jezus verwaarlozen: "Waakt en bidt, dat gij niet valt in bekoring!"

Maria in het rechtshuis van Kaïfas.

1843.

De H. Maagd maakte in de geest alles met Jezus mee. Voortdurend wist en voelde en leed zij alles in inwendige aanschouwing wat Hem overkwam. Ook zij bad, gelijk Hij, onophoudelijk voor zijn beulen.

Doch haar moederhart bad ook voortdurend tot God dat Hij deze zonden toch niet zou laten geschieden en die pijnen van haar allerheiligste Zoon afwenden zou. Ook bezielde haar voortdurend een onweerstaanbaar verlangen zo dicht mogelijk bij haar mishandelde Zoon te zijn.

Toen nu Joannes, na de verschrikkelijke uitroep "Hij is de dood schuldig!", uit het voorhof van het rechtshuis van Kaïfas naar Maria gegaan was – zij bevond zich toen te Jeruzalem in het huis van Lazarus, niet ver van de Hoekpoort – en toen hij haar het vreselijk lijden van Jezus boodschapte en zo de juistheid bevestigde van haar ononderbroken inwendige beschouwing van Jezus' onmenselijk lijden, stortten zij samen hun hart in tranen uit en Maria gaf hem haar verlangen te kennen om met Magdalena,

die als buiten zichzelf was van smart, en met enige andere H. Vrouwen in de nabijheid van haar lijdende Jezus gebracht te worden.

Joannes die zijn Meester alleen verlaten had om haar te troosten, haar die na Jezus hem het dierbaarst was, bracht de allerheiligste Maagd uit het huis in de maanverlichte straten. De H. Vrouwen steunden en geleidden haar tussen zich; zij ontmoetten nog vele mensen die zich huiswaarts spoedden, Magdalena die zich van angst en droefheid de handen wrong, ging met waggelende schreden naast de andere vrouwen; zij vormden een aaneengesloten groep en waren alle gesluierd.

Af en toe stonden zij stil om door luid geweën en gesnik lucht te geven aan hun droefheid, doch juist hierdoor trokken zij de aandacht op zich van groepen voorbijgaande vijanden van Jezus, en hun smart werd dan telkens vernieuwd, als zij van hen bittere smaadwoorden tegen de Heer te horen kregen, die met opzet gesproken werden om hen in het hart te treffen.

Maria was in voortdurende beschouwing van het lijden van haar goddelijke Zoon; zij bewaarde dit in haar hart en leed in stilte met Hem en zwijgend zoals Hij. Zij viel meermalen in bezwijming in de armen van haar begeleidsters. Toen zij eens op deze manier bewusteloos geworden was onder een boog of poort van de binnenstad, waardoor de weg hen voerde, gingen onder dezelfde boog enige goede mensen door de poort, die op weg naar huis onder elkaar hun spijt uitdrukten over de gebeurtenissen in het huis van Kaïfas. Zij naderden tot de H. Vrouwen en toen zij de Moeder van Jezus herkenden, hielden zij stil en groetten haar met de woorden: "Ach! ongelukkigste der moeders, allertreurigste Moeder, smartvolle Moeder van de Allerheiligste Israëls!" (Een gewone, geen theatrale deelneming in de mond van oosterlingen). Maria herkreeg het bewustzijn en dankte hen hartelijk voor de troostwoorden, die zij haar toegesproken hadden en de H. Vrouwen zetten met verhaaste schreden hun treurige tocht voort.

1844.

Toen zij bij het huis van Kaïfas gekomen waren (het stond met zijn achterkant naar het noorden, uit welke richting de H. Vrouwen kwamen), bracht de weg hen aan de kant die tegenover de ingang is en waar slechts een enkele muur het gebouw insluit, terwijl hij aan de kant van de ingang door 2 muren (en poorten) en over 2 pleinen loopt (voor- en binnenplein).

Hier (aan de noordkant) trof een nieuwe smart de Moeder van Jezus en haar gezellinnen, want zij moesten hier voorbij een effen, verheven plaats passeren, waarop men onder een licht tentdak bij fakkellicht het kruis van Christus aan het bereiden was.

Zodra nl. Judas vertrokken was om zijn snood verraad te volvoeren, hadden Jezus vijanden bevolen een kruis voor Hem in gereedheid te brengen. Hun plan immers was om, indien men erin slaagde Hem gevangen te nemen, het vonnis van Pilatus zonder vertraging ten uitvoer te brengen. Zij wilden inderdaad de Heer zeer vroeg voor zijn rechterstoel sleuren en zij verwachtten niet dat het geding op zo'n lange baan geschoven zou worden. Wat de kruisen voor de beide moordenaars betreft, deze waren door de Romeinen reeds in gereedheid gebracht.

De kruisbereiders vervloekten en verwensten Jezus, daar zij om zijnentwil overwerk in de nacht moesten verrichten en hun smaadwoorden doorboorden het hart van de smartvolle Moeder. Ook door elke bijl- en hamerslag werd het diep getroffen. En toch bad zij voor deze ongelooflijk verblinde mensen die onder het braken van verwensingen het werktuig van hun verlossing en van de marteldood van haar Zoon bereidden.

Wanneer zij nu achter het huis om, op het buitenplein gekomen waren, ging Maria, omgeven door de H. Vrouwen en Joannes in een hoek onder de poort tussen de 2 pleinen staan. Haar gefolterde ziel vertoefde gedurig bij Jezus. Maria smachtte naar het opengaan van de poort en hoopte binnen te geraken door de bemiddeling van Joannes. Zij voelde wel dat slechts deze poort

haar scheidde van haar goddelijke Zoon, die bij het tweede hanengekraai uit het huis naar de kerker onder het huis was overgebracht.

Eindelijk ging de deur open. Onder de eersten die buitenkwamen bevond zich Petrus. Hij snelde met uitgestrekte armen, met omhuld hoofd en met de ogen vol tranen hen tegemoet. Bij het maan- en fakkellicht herkende hij onmiddellijk Joannes en de H. Maagd en het was hem alsof zijn geweten, dat door de blik van de Zoon reeds opgeschrikt was, hem nu ook dreigend tegentrad in de persoon van de Moeder. Ach, hoe sneed hem de vraag van Maria door de ziel: “Ach Simon, hoe is het gesteld met Jezus, mijn Zoon?”. Toen riep Petrus zuchtend en jammerend uit: “Ach moeder, spreek niet tot mij. Uw Zoon lijdt onmenselijk. Spreek mij niet aan; zij hebben Hem ter dood veroordeeld en ik heb Hem driemaal schandalig verloochend.”

Nu ging Joannes naar hem toe om meer te vernemen, doch als uitzinnig van smart ijde hij het plein over en de stad uit naar de grot van de Olijfberg, waar de handen van Jezus zich eens tijdens zijn gebed in het steen hadden ingedrukt.

(Over zulke indrukken in steen, zie fasc. 29, nr. 1803 alsook voetnoot 23. Voor de hier vermelde grot, zie dezelfde passages, en wat Adam betreft, cfr. fasc. 14, nr. 532).

Ik meen dat ook in deze grot onze eerste vader Adam zijn zonde heeft beweend, toen hij hier de met Gods vloek geslagen aarde voor de eerste keer betrad.

1845.

De H. Maagd vol medelijden met haar Zoon wegens dit nieuwe lijden Hem aangedaan door de verloochening van de leerling die Hem het eerst als de Zoon van God had erkend en beleden, viel na deze woorden van Petrus ten gronde op de steen naast de pijler van de poort en tekenen van haar voet of hand bleven in die steen ingedrukt. Deze steen bestaat nog ergens, ik heb hem gezien, doch ik weet niet meer waar.

Daar na de opsluiting van Jezus in de kerker, de meeste toeschouwers zich verwijderden, bleven de poorten van de pleinen open. Nadat Maria bijgekomen en weer opgestaan was, verlangde zij nader bij haar geliefde Zoon te zijn.

Joannes leidde haar daarom met de H. Vrouwen tot vóór de deur van de gevangenis van Jezus. Ach! zij wisten wel alles van elkander, want zij bleven bestendig inwendig met elkander verenigd, doch de trouwste van de moeders wilde ook lichamelijk getuige zijn van het lijden van haar Zoon en zintuiglijk zijn verzuchtingen horen. Hier nu vernam zij deze, maar tevens de smaadwoorden van zijn bewakers.

De H. Vrouwen konden daar niet lang onopgemerkt vertoeven, want Maria Magdalena liet haar hevige smart al te opvallend door uitwendige gebaren blijken. Ofschoon de H. Maagd, zelfs in het verschrikkelijkste lijden haar droefheid matigde en door haar waardige zelfbeheersing de eerbied en bewondering afdwong, moest zij toch ook hier nog deze grievende woorden horen: “Is dat niet de Moeder van de Galileeër? Haar Zoon moet aan het kruis, doch niet vóór het feest of Hij moest de verworpenste van de booswichten zijn.”

Toen keerde zij terug en begaf zich, door haar inwendige geest gedreven, naar de brandende haard in het atrium, waarbij nog slechts wat achterblijvend gespuis te lanterfantten stond; haar gezelschap volgde haar in stomme smart.

Op deze plaats van gruwel, waar Jezus getuigd had dat Hij de Zoon was van God en waar het hels gebroed had uitgeroepen: “Hij is de dood schuldig!” viel Maria door overmaat van droefheid nogmaals buiten kennis. Zij zag er meer stervend dan levend uit en Joannes en de H. Vrouwen brachten haar weg van die plaats. Het gepeupel reageerde hier niet; het zweeg, geheel onthutst; een reine geest scheen hier door de hel te wandelen.

De weg bracht het kleine gezelschap andermaal aan de achterkant van het huis, waar het kruis in gereedheid werd gebracht.

Evenmin als de rechters een uitweg vonden in hun verward rechtsgeding, zo geraakten de werklieden hier niet klaar met het kruis. Herhaaldelijk moesten zij ander hout halen, daar nu dit, dan weer dat stuk niet paste of brak; en dit duurde tot zij de verschillende soorten van hout en stukken zo bij elkaar gebracht hadden, gelijk God zelf dit wilde hebben.

Ik heb hieromtrent vele gezichten gehad; het scheen mij ook dat de engelen de arbeiders hinderden in hun werk, totdat alles overeenkomstig de wil van God voltooid was. Daar mij nochtans niet alles meer even duidelijk voor de geest zweeft, zo laat ik het bij wat ik er tot nog toe over zegde.

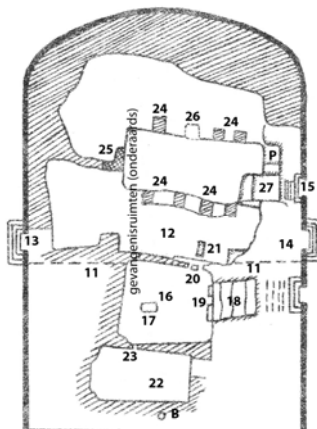
Jezus in de kerker.

1846.

De kerker van Jezus onder het gerechtshuis van Kaïfas was een klein rond gewelf onder de grond⁵².

---

⁵² Een klein rond gewelf. – Die gevangenis is vrij ruim, maar één van de ruimten heeft afgeronde hoeken, nl. op de schets de ruimte 16 en ze schijnt beschouwd worden te zijn als het gevang van Christus tijdens zijn oponthoud in de rechtbank van Kaïfas.

Naar ik zag bestaat er nog een gedeelte van deze plaats. Van de 4 gerechtsdienaren bleven er hier slechts 2 bij Hem, doch ze losten elkaar met anderen na een korte tijd meermalen af. Men had Hem zijn klederen nog niet teruggegeven. Hij was alleen bedekt met de oude soldatenmantel, die gescheurd was en vol spog hing, dezelfde mantel waarmee men Hem bespot had, en men had Hem opnieuw de handen gebonden.

Toen de Heer deze kerker binnentrad, bad Hij zijn hemelse Vader al de mishandelingen en verguizingen, welke hij reeds geleden had en nog te verduren zou krijgen, te willen aannemen als een zoenoffer voor zijn beulen en voor alle mensen, die in een soortgelijk lijden in de zonde van ongeduld of opstandigheid zouden vallen⁵³.

Het gebeurt ook dat Katarina geen volledig juist begrip van iets heeft, wanneer zij het de eerste keer ziet, zoals van de grot van Jezus' vasten of ook van de stad Ennon, wanneer zij het zag komend uit het zuiden. Het schijnt dat Jezus in de kerker van Kaïfas gebonden geweest is aan een pijler die later als heilig weggehaald geworden is om in de Cenakelkerk ingebouwd te worden. Het is de pijler 26 op de tekening in fasc. 29.

⁵³ In de zonde van ongeduld zouden vallen. – Immers, het is Gods wil dat wij alle ongelijk en zelfs vervolging aannemen als komend uit zijn hand. Reeds staat hierover een bemerking in fasc. 14, nrs. 508 en 509 alsook voetnoot 242.

Met hetgeen K. hier voorhoudt komt treffend overeen het gebed dat Jezus bij deze gelegenheid deed volgens een openbaring aan Jozefa Menendez: *“Vergeef, o Vader, aan de zielen; help ze om niet te bezwijken onder het gewicht van hun zwakheid. Houd hun gezelschap in de uren van hun gevangenschap en geef hun de kracht om de ellenden van hun leven te verdragen met volkomen onderwerping aan uw aanbiddelijke Wil.”* (Un Appel à l'Amour, blz. 452).

Wat de gevoelens van blijdschap betreft, waarmee Jezus het aanbreken van de dag der Verlossing begroet, wij vinden die ook terug in de openbaringen van dezelfde zuster: *“Gevoelens van liefde, ootmoed, ijver, onderwerping aan Gods wil vervulden mijn Hart te midden van de versmadingen. Immers, geen ander verlangen bezielde Mij dan om mijn Vader te verheerlijken en om Hem de glorie weer te geven,*

Zelfs hier lieten de beulen Jezus geen ogenblik rust; zij bonden Hem in het midden van die gevangenis aan een lage zuil⁵⁴, zonder Hem toe te staan ergens tegen te leunen of op te steunen, zodat hij heen en weer wankelde op zijn gezwollen en bloedig gewonde voeten. Door zijn herhaaldelijk zwaar vallen en het slaan van de ketting die tot zijn knieën neerhing, waren ook deze vol bloed.

Zij hielden niet op Hem gruwelijk te versmaden en te mishandelen. En wanneer 2 gerechtsdienaren vermoed waren van hun folterwerk, werden zij door 2 anderen afgelost, die, zodra zij binnen waren, nieuwe wreedheden tegen Jezus verzonnen.

Ik kan onmogelijk de boosheid beschrijven, die zij aan de dag legden, of de foltering en opnoemen, welke zij de Heiligste der heiligen aandeden; ik ben te ziek, ik sterf bijna van medelijden bij het beschouwen van die pijnen.

Ach! hoe beschamend is het niet voor ons dat wij, uit wekelijkheid en aangeboren tegenzin voor het lijden, niet eens de moed bezitten om de ontelbare mishandelingen, die de onschuldige Verlosser geduldig voor ons heeft ondergaan, te beschrijven of te vertellen, noch om het verhaal ervan te aanhoren.

Een diepe afschuw grijpt ons daarbij aan, gelijkend op het gruwen van de moordenaar, die zijn hand moet leggen op de wonden die hij zijn slachtoffer heeft toegebracht.

---

waarvan de zonden Hem beroofden, en de beledigingen te herstellen, die zijn opperste Majesteit door de mensen worden aangedaan.” (Un Appel à l'Amour, blz. 451).

⁵⁴ Een lage zuil, nl. de zuil die weggehaald werd als heilig en op de schets in fasc. 29 door het getal 26 aangeduid wordt. Zie ook wat er reeds over gezegd is in hetzelfde fasc. 29, nr. 1829, voetnoot 40 en 41.

De ringen waaraan men de gevangenen vastbond, zaten in de pijlers en de wanden vast, 1 m boven de grond. Met de handen aan of in deze ringen gebonden, was Jezus, die hoog van gestalte was, genoodzaakt diep gebogen te staan.

Jezus verdroeg dit alles zonder zijn mond voor een enkele klacht te openen.

Het waren de mensen, de zondaars die hun wreedheid, hun woede tegen hun broeder, hun Verlosser, hun God botvierden. Ook IK ben maar een arme zondares; ook om mijnentwil werd Jezus al dat leed aangedaan.

Wanneer op de oordeelsdag alles bekend zal worden, zullen wij allen zien welk aandeel wij gehad hebben aan die mishandelingen van de Zoon van God, wanneer Hij als Zoon des Mensen in de tijd zijn zending vervulde. Dit aandeel nemen wij door de zonden die wij niet ophouden te bedrijven en die, vooral omdat wij er geen einde aan willen maken, een soort instemming zijn met, een medewerking aan de smaad welke die woestelingen Jezus deden ondergaan.

Indien wij ons dit eens goed realiseerden, dan zouden wij wel met veel groter ernst en veel dieper gemeend dan tot nog toe de woorden uitspreken die in vele biechtgeden voorkomen: “Heer, laat mij liever sterven dan dat ik U nog een enkele keer door de zonde vergram.”

1847.

In de kerker bad Jezus onophoudelijk voor zijn beulen. Toen zij eindelijk zelf vermoeid waren en Hem een ogenblik met rust lieten, zag ik hoe Hij, met licht omgeven, tegen een pijler leunde.

Nu begon de dag aan te breken, de dag van zijn eindeloos lijden, dat Gods gramschap (= gram, nijd, verolgenheid, boosheid, toorn, woede) moest bedaren, de dag waarop Hij ons zou verlossen en zijn hemelse Vader genoegdoening geven voor de zonden van de wereld.

Een eerste lichtstraal van de dag der Verlossing drong schroomvallig door een opening boven in de kerkerwand en viel

op ons heilig, mishandeld Paaslam, dat al de zonden van de hele wereld op zich genomen had en er nu daarmee beladen stond.

Jezus verwelkomde de aanbreekende dag en richtte een hartroerend gebed tot zijn Vader. Hij bedankte Hem daarin voor de nieuwe, lang verwachte dag, de dag van de Verlossing der mensen, de dag waarnaar de aartsvaders zo vurig verzucht hadden en waarnaar Hijzelf vanaf het eerste ogenblik na zijn geboorte met zulk een onweerstaanbaar verlangen had uitgezien, zozeer dat dit verlangen Hem had doen zeggen: "Ik moet met een ander doopsel gedoopt worden en hoezeer smacht Ik er naar dat het volbracht worde!" Ontroerend dankte Hij God voor deze dag, waarop Hij het doel van zijn komst en van zijn leven zou bereiken: ons verlossen, de hemel heropenen, de hel overwinnen, voor de mensen de bron van alle heil ontsluiten en de wil van zijn hemelse Vader volbrengen.

Ik heb zijn gebed meegebeden, maar nu kan ik het niet meer herhalen; ik was ziek, ziek van medelijden, te meer daar Hij God nog bedankte voor dat ontzettend lijden dat Hij ook voor mij verduurde; ik kon nog slechts de verzuchting slaken en telkens opnieuw herhalen: "Ach, geef mij, geef mij Uw smarten; ze behoren ook mij toe, want Gij verduurt ze voor mijn zonden!"

De dag straalde heller naar binnen en *de Heer verwelkomde hem nogmaals in zulk een aandoenlijk dankgebed*, dat ik, als smeltend van liefde en medelijden, Hem ieder woord nasprak als een kind. *Het was inderdaad een hartverscheurend, tragisch, verheven, heilig schouwspel te zien hoe Jezus na al de doorstane gruwelen en wreedheden van deze nacht, in die enge kerker aan de lage zuil gebonden, door een hemels*

licht omgeven, de eerste straal van die grote offerdag dankend verwelkomde!

Ach! het was als kwam die eerste straal tot Hem, zoals de scherprechter in de kerker tot een ter dood veroordeelde om zich, alvorens de straf te voltrekken, met hem te verzoenen en *Hij dankte hem liefdevol.*

De gerechtsdienaren die nu van vermoeienis licht ingesluimerd schenen, keken op en schrokken; zij stoorden onze Heer niet; zij schenen verwonderd en verschrikt. Jezus kan iets meer dan een uur in de kerker geweest zijn.

Judas bij het rechtshuis.

1848.

Terwijl Jezus in de kerker verbleef, kwam Judas in de nabijheid van het rechtshuis van Kaïfas. Hij had tot nog toe als een wanhopige, door de duivel voortgedreven ellendeling, aan de steile zuidzijde van Jeruzalem in de Gê-Hinnom-vallei tussen afval, onreinheden en wegwerpselen rondgedwaald.

Nu sloop hij rond bij het rechtshuis. Hij had de bundel van de dertig zilverlingen, de prijs van zijn verraad, aan zijn zijde aan de gordel hangen. Hier was alles reeds weer stil geworden.

Zonder door de wachten herkend te zijn, vroeg hij hun: “Hoe zal het met de Galileeër verlopen, meent U?”

Zij antwoordden: “Hij is ter dood veroordeeld en zal gekruisigd worden.” Anderen hoorde hij elkaar vertellen hoe onmenselijk zij met Jezus tekeer gegaan waren en hoe geduldig Hij geweest was. Met het aanbreken van de dag moest Hij nogmaals voor de Hogeraad verschijnen om in deze zitting plechtig veroordeeld te worden, d.i. volgens de vereisten die het vonnis rechtsgeldig zouden maken.

Terwijl de verrader, om niet herkend te worden, deze inlichtingen hier en daar inwon, brak de dag aan en de drukte in en rondom het rechtshuis herbegon.

Judas zocht de achterzijde van het huis op om niet opgemerkt te worden, want evenals Kaïn schuwde hij de mensen, terwijl de vertwijfeling aan het broeien was in zijn ziel. Doch welke ontmoeting wachtte hem daar? Op deze plaats had men aan het kruis gewerkt; de verschillende stukken lagen daar reeds naast elkaar in kruisvorm gerangschikt, terwijl de werkslaven ingehuld (in een deken of hun mantel) er tussen te sluimeren lagen. De hemel begon boven de Olijfberg wit te schemeren; het was alsof hij huiverde en aarzelde om het werktuig der Verlossing te beschijnen.

Judas bezag het en sloeg waanzinnig op de vlucht: hij had de galg gezien, waartoe de Heer door zijn verraad veroordeeld was; hij verborg zich in de omgeving en bleef daar wachten op de afloop van de morgenzitting.

Veroordeling van Jezus in de morgenzitting (Mt. 27, 1; Mk. 15, 1; Lk. 22, 66-71).

1849.

Toen de dag aangebroken en het reeds klaar geworden was, kwamen Kaïfas, Annas, de oudsten en schriftgeleerden weerom in de grote rechtszaal voor een geldige raadszitting bijeen, want de nachtelijke zitting was juridisch ongeldig en kon hoogstens tellen als voorbereidend getuigenverhoor, waartoe men zich door de weinige tijd die er vóór het feest nog overbleef, genoodzaakt zag.

De meeste raadsleden hadden het overige van de nacht doorgebracht in het huis van Kaïfas op rustbedden in kamers naast en boven de rechtszaal.

Velen, onder wie ook Nikodemus en Jozef van Arimatea, kwamen met het aanbreken van de dag uit de stad terug. De vergadering was voltallig en was door haast en voortvarendheid gekenmerkt.

De ter-dood-veroordeling van Jezus werd aan de raadsleden ter stemming voorgelegd, maar ze werd bestreden door Nikodemus, Jozef van Arimatea en enige andere vrienden van Jezus.

Zij dienden het tegenvoorstel in, het geding tot na het feest uit te stellen om oproer tijdens het feest te voorkomen.

Ook verklaarden zij dat men geen rechtvaardig vonnis kon vellen op grond van de ingediende beschuldigingen, aangezien alle getuigen elkander hadden tegengesproken.

De hogepriesters en hun talrijke partij, die de meerderheid vormden, stelden zich wegens deze tegenspraak in hevige gramschap en gaven de oppositie daarom duidelijk te verstaan dat deze veroordeling van Jezus tegen hun zin was, omdat ze henzelf in staat van beschuldiging stelde, aangezien eruit bleek dat zij de leer en gezindheid van de Galileeër deelden.

Hiermee sloten zij eenvoudigweg allen uit de Raad die Jezus genegen waren en dezen daarentegen verlieten de raadszaal, na protest aangetekend te hebben tegen alles wat hier tegen Jezus besloten zou worden en zij begaven zich naar de tempel.

Voortaan verschenen zij nooit meer in de Raad.

Nu beval Kaïfas dat men de arme, mishandelde, overwaakte Jezus uit de kerker in de Raad zou brengen en wel zó aangekleed, dat men Hem na het vonnis zonder uitstel naar Pilatus zou kunnen leiden.

De gerechtsdienaren ijlden hierop met geraas naar de kerker, overvielen Jezus met verwijten, ontbonden zijn handen, rukten de oude voddemantel van zijn schouders, deden Hem zijn lang, zonder naad geweven kleding, dat nog met allerlei onreinheden bedekt was, weer aantrekken, terwijl zij met slagen Hem dwongen zich te haasten, bonden Hem de koorden weer om zijn midden en sleurden Hem de kerker uit.

Dit geschiedde gelijk alles met stormachtige haast en ruw geweld.

De gerechtsdienaren dreven Hem onder spot en mishandeling tussen de rijen soldaten, die vóór het huis reeds waren verzameld, als was Hij een weerloos offerdier, dat men ter slachtbank leidt, de rechtszaal binnen. Toen Hij, geheel misvormd door de mishandelingen, bevuild en afgemat, zonder andere kleding dan zijn deerlijk gehavende ondertuniek vóór de rechters verscheen, maakte zijn akelig uitzicht hen nog afkeriger en woedender. In het hart van geen dezer versteende Joden ontstond een gevoel van medelijden.

1850.

Kaifas, vol haat en verachting voor Jezus, die daar in zulk een ellendige toestand vóór hem stond, sprak tot Jezus: “Indien Gij de Gezalfde des Heren, de Messias zijt, zeg het ons!”

Nu hief Jezus het hoofd op en sprak met heilig geduld en plechtige ernst: “Indien Ik het u zegde, zoudt gij Mij niet geloven; en indien Ikzelf u daarover ondervroeg, zult gij niet antwoorden noch Mij vrijlaten, doch van nu af aan zal de Zoon des Mensen zetelen aan de rechterhand van de kracht van God.”

Mekaar aanziend zeiden zij spottend en op een toon vol verachting tot Jezus: “Zo, Gij zijt dus de Zoon van God? Gij?”

Hierop antwoordde Jezus met de stem van de eeuwige Waarheid: “Ja, zoals ge zegt, Ik ben het!”

Op dit woord zeiden zij tot elkander: “Waartoe hebben wij nog getuigen nodig? het bewijs is geleverd; een overtuigender bewijs kunnen wij niet verlangen. Nu hebben wij het immers uit zijn eigen mond gehoord!”

Allen richtten zich nu op en vielen in scheldwoorden tegen Jezus uit, de ellendeling, de landloper, de bedelaar van lage

afkomst, die hun Messias wil zijn en zetelen wil aan Gods rechterhand.

Zij gelastten nu de gerechtsdienaren Hem opnieuw te boeien en lieten Hem als een ter dood veroordeelde de ijzeren ketting om de hals hangen om Hem aldus naar Pilatus te brengen.

Zij hadden reeds eerder een bode tot de landvoogd gestuurd om hem te vragen zich vroeg gereed te houden om een misdadiger te veroordelen, daar het nakende feest hen noodzaakte tot haast. Zij morden ook nog onder elkander, omdat zij gedwongen waren zich nog eerst tot de Romeinse landvoogd te wenden, want in zaken die niet hun godsdienst- en tempelwetten betroffen, konden zijzelf geen doodvonnis voltrekken.

Daar zij nu, om Jezus met groter schijn van recht te kunnen ombrengen, Hem als een schuldige aan misdaad tegen de keizer, wilden laten terechtstellen, zo behoorde zijn veroordeling in de eerste plaats tot de bevoegdheid van de Romeinse landvoogd.

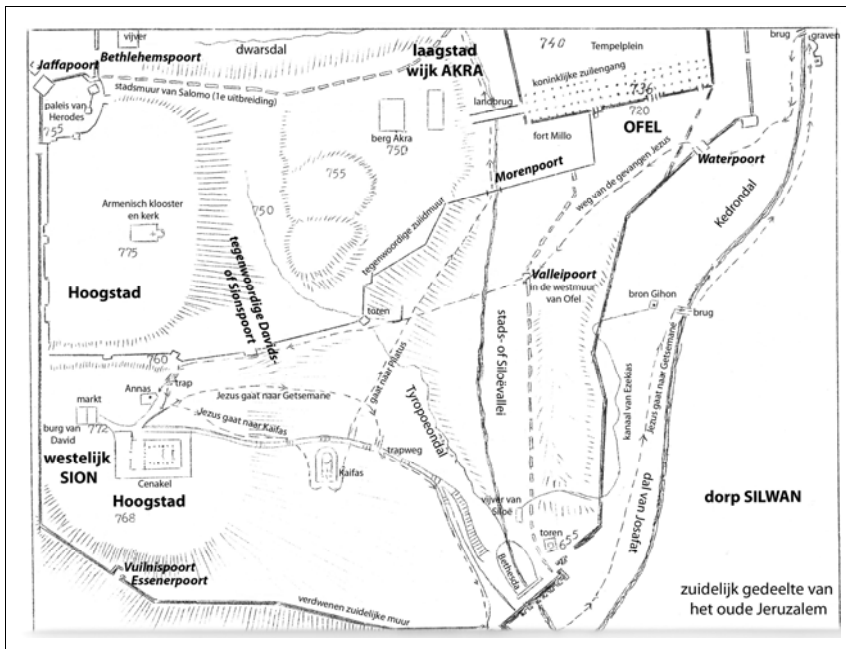
(Om redenen van godsdienstige aard konden de Joden vonnissen uitspreken en uitvoeren, die minder zwaar waren dan de doodstraf.)

De soldaten hadden reeds in het voorhof (atrium) en tot vóór het huis post gevat; zij stonden in gelid en ook waren er vóór het huis reeds weer vele vijanden van Jezus en ander gepeupel verzameld. De hogepriesters en een deel van de Raad openden de stoet; op hen volgde de arme Heiland tussen de gerechtsdienaren, door een groep soldaten omringd; het gepeupel sloot zich bij de stoet aan. Zo daalden zij van Sion af en gingen door de benedenstad (Akra) naar het paleis van Pilatus. Een deel van de hier aanwezige priesters begaf zich evenwel naar de tempel, waar heden drukke arbeid op hen wachtte⁵⁵.

---

⁵⁵ Weg van Jezus naar Pilatus. –

- De eerste helft van deze weg is duidelijk uitgestippeld op de schets in fasc. 29 (zie hierna), en
- de tweede helft op grote kaart 2.

Dat deze voorstelling zeer redelijk en zo goed als zeker is, blijkt uit de volgende gegevens.

Bij het gerechtshuis van Kaïfas vertrekken van de trapweg 2 wegen in noordelijke richting. Beide zullen in de Siloëvallei uitgemond zijn, ongeveer tegenover de zuidwesthoek van het Tempelplein.

Van hier voort volgde deze weg de vallei en liep door de wijk Akra of lage stad ten westen van de tempel. Immers hier in de vallei en op de eerste westelijke hellingen strekte deze wijk zich uit, de meest bevolkte van Jeruzalem, zegt K.E. (nr. 1853).

Hetzelfde geeft Flavius Josephus te verstaan, als hij zegt dat de stad essentieel ten westen van de tempel gelegen was.

"De noordelijkste van de 4 Tempelpleinpoorten leidde naar de stad", zegt hij, "terwijl de andere 3 westpoorten met de voorsteden in verbinding stonden."

De weg door Jezus hier gevolgd zou dan overeenkomen met een lokale traditie die Jezus door de Morenpoort, of althans langs deze weg, daar die poort toen nog niet bestond, naar het paleis van Pilatus geleid doet worden (cfr. De Géramb, II, 52).

Wanhoop van Judas (Mt. 27, 3-10).

1851.

Judas, de verrader, die zich niet ver verwijderd had, hoorde nu het rumoer van de stoet nader komen en ving uit de mond van enigen, die achteraan kwamen lopen, uitlatingen op als deze:

“Zij brengen de Galileeër naar Pilatus; de Hogeraad heeft Hem ter dood veroordeeld; Hij moet op het kruis. Overigens is het Hem toch onmogelijk na al die mishandelingen in leven te blijven;

Hij is onmenselijk toegetakeld, maar *Hij is ontzettend geduldig. Hij spreekt niet en antwoordt niet, behalve alleen dat Hij de Messias is en aan de rechterhand van God zal tronen.* Zonder deze bekentenis zou men Hem niet hebben kunnen veroordelen. Maar nu moet Hij aan het kruis. De schelm die Hem verkocht heeft, was een leerling van Hem en had enige uren eerder nog het paaslam met Hem gegeten; ik zou niet graag deel in deze schanddaad hebben. De Galileeër mag zijn wat Hij wil, Hij heeft toch geen vriend voor geld in de dood gestort. Waarlijk, de schurk verdient ook gehangen te worden.”

Angst, te laat berouw en vertwijfeling raasden nu in Judas' ziel. Satan dreef hem aan om op de loop te gaan. De bos zilverlingen aan zijn gordel⁵⁶ onder zijn mantel was hem als een spoor van de

---

⁵⁶ De bos zilverlingen aan zijn gordel. – Reeds eerder hadden wij de volgende bemerking kunnen maken, maar ze is hier ook nog op haar plaats.

De geldbeugel was in Jezus' tijd een zakje of tas van leder of stevige stoffe in verschillende vormen, met lederen veters toegesnoerd. Men droeg die tas hetzij met een riem om de hals, hetzij aan de gordel, zoals nu nog in Palestina (cfr. 't H. L. 2^e jg. 84).

Ook bergt men zijn geld in de dikke, dubbel omwonden gordels (blz. 85). “Tussen de gordel of er aan bevestigd droeg de oosterling zijn geldbeurs.” (Prof. Kettters, 't H. L. juni 1933).

“Op reis draagt men enige mondvoorraad in een reiszak en wat geldstukken in de gordel.” (Beaufays, De Godmens, 108).

Op dit gebruik zinspeelt Jezus, wanneer Hij zijn apostelen waarschuwt geen goud of zilver of koper in de gordel te hebben (Mt. 10, 9).

hel; hij hield de geldstukken met de hand vast, dat ze hem onder het lopen niet zo rinkelend in de zijde zouden slaan; hij liep vlug, **niet de stoet achterna om zich op de weg voor de voeten van Jezus neer te werpen en zijn barmhartige Verlosser om vergiffenis te smeken, niet om met Hem te sterven, niet om Hem berouwvol zijn schuld te bekennen**, neen! maar hij holde als een waanzinnige in de tempel, waarheen verscheidene raadsleden, die de werkzaamheden van de dienstdoende priesters moesten leiden, en ook oudsten zich na Jezus' veroordeling begeven hadden. Voor dezen wilde hij zich hier witwassen, zich als belangloos aanstellen en met het verradersloon zijn schuld aan hun voeten afwerpen.

Toen hij bij hen kwam, zagen zij hem verwonderd aan en vestigden hoonlachend hun blikken uit de hoogte op Judas, die door wroeging en vertwijfeling gedreven, geheel ontsteld vóór hen trad. Hij greep de bundel samen geketende zilverlingen van zijn gordel en bood hun die met zijn rechterhand aan, terwijl hij in grote angst uitriep: “Neemt uw geld terug, waarmee ge mij verleid hebt om een onschuldige over te leveren. Neemt uw geld terug en laat Jezus vrij; ik zeg de overeenkomst op, ik heb zwaar gezondigd door onschuldig bloed te verkopen.”

De priesters evenwel bejegenden hem nu met de diepste verachting. Zij trokken hun opgeheven handen terug van de

---

De Romeinse volkstribuun (= belangrijk ambt in de Romeinse Republiek. Volgens de overlevering werd het ambt van *'tribunus plebis'* of *'volkstribuun'* in 494 vóór Chr. ingesteld om de toen rechtenloze plebs tegen de patriciërs te beschermen.) C. Gracchus roemde erop Rome met de gordel vol geld te hebben verlaten en met een ledige gordel uit zijn provincie teruggekeerd te zijn (D.B. Ceinture).

Misschien verdient het opmerking dat K.E. aan de geldstukken die Judas voor zijn verraad ontving de vorm toekent van een tong en Judas' beurs door Joa. 'glossokomon' genoemd wordt. Etymologisch is dit 'tongbewaarder', in afgeleide betekenis; geldkastje, koffertje.

De Driekoningen hadden ook hun geldbeurzen en kastjes aan hun gordel hangen.

aangeboden zilverlingen, als om zich niet te verontreinigen en spraken tot hem: “Wat kan ons dat schelen dat gij gezondigd hebt. Als gij meent onschuldig bloed verraden te hebben, zie, dat is uw zaak; wat ons betreft, wij weten wat wij van u gekocht hebben en hebben bevonden dat Hij de dood schuldig is; gij hebt uw geld, wij willen er niets van terug!”

Dit en meer andere dingen zegden zij haastig, gelijk mensen spreken, die drukke bezigheden hebben en zich van lastige aanclampers willen ontmaken. Dan keerden zij Judas de rug toe. Deze bejegening vol minachting maakte Judas zo woedend en wanhopig, dat hij bijna waanzinnig werd; zijn haren rezen te berge. Met beide handen brak hij de ketting die de zilverlingen samenhiield, en slingerde en strooide ze in de tempel uit elkaar en vluchtte de stad uit.

1852.

Ik zag hem nu opnieuw als een razende in de vallei Hinnom lopen; ik zag ook satan in een afzichtelijke gedaante steeds aan zijn zijde; hij fluisterde hem alle vervloekingen in het oor welke de profeten over deze vallei, waar de Joden eertijds hun eigen kinderen aan de afgoden offerden, hadden uitgesproken en daardoor zocht hij hem tot wanhoop te brengen.

Het scheen hem toe dat hijzelf bedoeld en met de vinger aangewezen was in woorden als deze: “Zij zullen uittrekken en de lijken aanschouwen van degenen die zich aan Mij bezondigd hebben: hun worm zal niet sterven en hun vuur nimmer worden uitgeblust.”

Dan waande hij ook te horen: “Kaïn, waar is Abel, uw broeder? Wat hebt gij gedaan? Zijn bloed roept tot Mij. Thans zijt ge vervloekt op aarde, dolend en voortvluchtig.”

Toen hij bij de Kedronbeek in het zicht van de Olijfberg gekomen was, wendde hij vol huiver zijn ogen ervan af, doch toen hoorde hij weer de woorden: “*Vriend, waartoe zijt gij gekomen?, Judas, verraadt gij de Zoon des Mensen met een kus?*”

Hij kreeg het ontzettend benauwd in de ziel, geraakte geheel in de war en de helse vijand fluisterde hem verder in het oor: “Hier vluchtte ook David voor Absalom over de beek Kedron. Absalom stierf, verhangen aan een boom. Over U heeft David gedicht, toen hij zegde: “Zij hebben mij goed met kwaad vergolden; een streng rechter zal hij hebben; satan sta aan zijn rechterzijde; het gerecht zal hem schuldig bevinden en straffen. Zijn dagen zullen verkort en een ander zal met zijn ambt bekleed worden.

De Heer zal zich de ongerechtigheden van zijn vader herinneren en de zonde van zijn moeder gedenken⁵⁷, omdat hij de arme zonder barmhartigheid vervolgd en de bedroefde gedood heeft. Hij heeft de vervloeking liefgehad en hij zal ze krijgen; ze omgeeft hem als een kleed en dringt als water in zijn ingewanden en als olie in zijn gebeente. Met vervloeking is hij gekleed en blijft hij eeuwig gegordeld; nooit zal hij die nog afleggen.”

Terwijl Judas door deze overrompelende gewetensverwijten gefolterd en opgeschrikt werd, kwam hij ten zuidoosten van Jeruzalem op een plaats vol afval, wegwerpselen, modder en vuilnis aan de voet van de Ergernisberg⁵⁸.

Daar was hij uit het zicht van de mensen; af en toe drong een luid, losbarstend gerucht uit de stad tot hem door en dan blies satan hem in het oor: “Nu wordt Hij weggeleid om gedood te worden;

---

⁵⁷ De ongerechtigheden zijner vaders, de zonde van zijn moeder. – Dit past treffend op Judas, geboren door echtbreuk uit een onwettige vader en een lichtzinnige moeder, zie fasc. 18, nr. 799.

⁵⁸ Judas kwam aan de voet van de Ergernisberg. – Een traditie wijst werkelijk de plaats van Judas' zelfmoord aan in een kloof of ravijn aan het noordelijk einde van het tegenwoordige dorp Silwan.

Mislins tekent deze plaats aan op zijn Jeruzalemkaart (Deel II, 1 cfr. 329). In Deel III, blz. 28 zegt dezelfde: “Men toont die plaats links van de Kedronvallei, wanneer men van de zuidoosthoek van het Tempelplein naar het Arabische dorp Silwan gaat. Die plaats helt zeer steil af naar de Kedronvallei.

Volgens Mislins kaart is het een soort dwarsdiepte of een klein ravijn, dat wel de ‘*Vertiefung*’ of verdieping kan zijn, waar K.E. hier van spreekt.

gij hebt Hem verkocht. Weet ge wat er in de Wet staat: “Hij die de ziel van een zijner broeders uit de kinderen van Israël verkocht en de koopprijs er voor ontvangen zal hebben, moet de dood sterven”; maak er een einde aan, ongelukkige, maak er een einde aan!”

Verzinkend in wanhoop greep Judas zijn gordel en verhing zich aan een boom die daar met meerdere stammen in een verdieping groeide⁵⁹. Toen hij hing, barstte zijn buik open en zijn ingewanden buitelden op de grond.

(De zuster trachtte de boom nader te beschrijven, doch wegens ziekte te onduidelijk: het kon niet opgetekend worden).

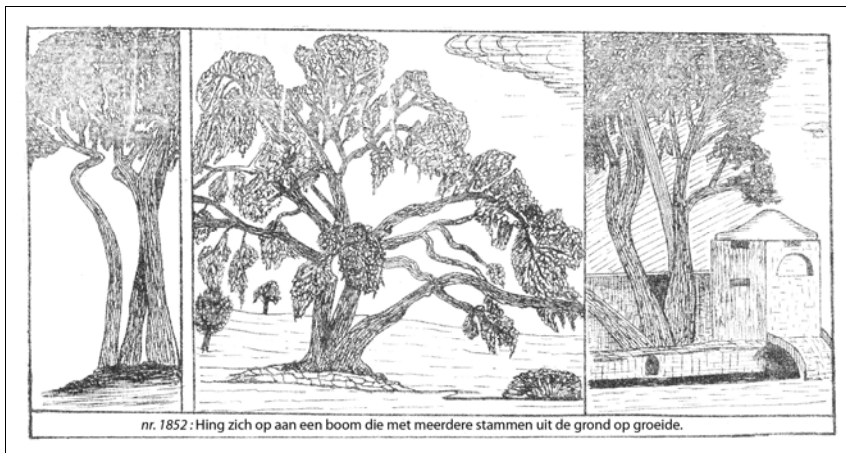
---

⁵⁹ Verscheidene stammen. – Wanneer een olijfboom sterft, schieten uit zijn wortelen meerdere scheuten die stammen worden. Psalm 28 vergelijkt het talrijk nakomelingschap van de rechtvaardige bij zulk een groep boomstammen.

nr. 1781 : Olijfboom in Getsemani.

Een met meerdere stammen opschietende boom kan men zich voorstellen zoals hierboven.

Jezus wordt naar Pilatus gebracht (Mt. 27, 2; Mk. 15, 1; Lk. 23, 1; Joa. 18,28).

1853.

De gruwzame stoet die Jezus van Kaïfas naar Pilatus bracht, volgde de weg door het volkrijkste gedeelte van de stad (door de benedenstad of wijk Akra, zoals al gezegd is in nr. 1850, voetnoot 55) op dit ogenblik wemelde het daar van ontelbare paasgasten uit geheel het land en uit den vreemde.

De stoet richtte zich noordwaarts, daalde de berg Sion af, ging dwars door een enge dalstraat en vervolgens door de stadswijk Akra langs de westzijde van de tempel naar het paleis en het gerechtshuis van Pilatus, dat bij de noordwesthoek van het Tempelplein tegenover het forum gelegen is.

Kaïfas en Annas met vele leden van de Hogeraad, allen in feestklederen gedost, gingen aan het hoofd van de stoet en achter hen droegen hun dienaren hun schriftrollen.

Op hen volgden vele andere schriftgeleerden en andere Joden, onder wie alle valse getuigen en de boosaardigste Farizeeën, die

zich bij de beschuldigingen van de Heer door hun ijver onderscheiden hadden.

Op dezen volgde met een kleine tussenruimte onze Lieve Heer Jezus, aan de touwen geleid door de gerechtsdienaren en omgeven door een troep soldaten en door de 6 beambten, (gedeeltelijk Farizeeën en gedeeltelijk Sadduceeën), die bij zijn gevangenneming tegenwoordig geweest waren.

Veel gepeupel stroomde uit alle richtingen toe en sloot zich onder luid getier en hoongerop bij de stoet aan en aan de weg wachtte overal het volk in samengepakte hopen.

Jezus was alleen gekleed met zijn zonder naad gewezen ondertuniek, die nog met spog en onreinheid bevuild was. Van zijn hals hing tot op zijn knieën de lange, wijschakelige ketting, die Hem bij het gaan pijnlijk tegen de knieën sloeg. Zijn handen waren zoals gisteren geboeid en de 4 gerechtsdienaren sleurden Hem weer voort bij de koorden die aan zijn gordel bevestigd waren.

Hij was van de gruwelijke mishandelingen van deze nacht geheel mismaakt, een waggelend jammerbeeld, met half uitgeplukt haar en baard, met een bleek, van slagen gebuild, gezwollen en blauwgevekt aangezicht. Hij werd onder mishandeling en versmading voortgedreven.

Men had een grote menigte straatvolk opgeruid om van deze optocht het tegendeel te maken van zijn koninklijke Intocht op Palmendag. Men begroette Hem daarom met allerlei guitige koninklijke titels; men wierp stenen, stokken, stukken hout, walgelijke vodden en afgedragen klederen voor zijn voeten op de weg (in navolging van wat men deed op Palmendag). In liederen, acclamaties en Hosanna-naboetsingen bespotten men zijn plechtige Intocht.

De beulen rukten Hem bij de koorden over al die hinderende voorwerpen vooruit; zij mishandelden Hem op de gruwelijkste wijze, de ganse weg langs.

Niet ver van het huis van Kaïfas stond Jezus' heilige Moeder, die alles met Hem meeleeft, samen met Magdalena en Joannes, in de hoek van een gebouw, dicht tegen elkaar gedrongen, op de naderende stoet te wachten. Maria's ziel was gedurig bij Jezus (Katarina zegde dit reeds meermalen, cfr. fasc. 29, nr. 1799, voetnoot 20), doch wanneer zij ook lichamelijk nader bij Hem kon komen, daar liet de liefde haar geen rust en dreef haar op zijn wegen en in zijn voetstappen.

Zo had zij na haar nachtelijk bezoek aan het gerechtshuis van Kaïfas slechts korte tijd, sprakeloos van verdriet, in het Cenakel kunnen blijven, want nauwelijks was Jezus voor het morgenverhoor uit zijn kerker gehaald, of zij stond op, hulde zich in haar mantel en sluiert en vertrekkensgereed sprak ze tot Joannes en Magdalena: "Laten wij mijn Zoon naar Pilatus volgen; ik wil Hem met eigen ogen zien.

1854.

Langs een omweg waren zij de stoet van Jezus nu reeds vooruitgekomen en op deze plaats was de H. Maagd blijven wachten en de andere vrouwen met haar om Jezus voorbij te zien gaan.

De Moeder wist wel hoe ellendig Jezus er aan toe was. Haar ziel hield Hem steeds voor ogen, doch haar innerlijk oog kon Hem niet zo mismaakt en mishandeld zien als de boosheid van de mensen Hem gemaakt had. Wel aanschouwde zij voortdurend zijn schrikwekkend lijden, maar *dan doorstraald van de heiligheid, de liefde en onderverping van de wil, die dat lijden tot uitboeting van de zonden vrijwillig aanvaardde.*

Nu echter aanschouwde zij Hem, zoals Hij was in de vernederende, afstotelijke werkelijkheid.

Daar zag zij aan het hoofd van de stoet die hatelijke hoogmoedige, nijdige vijanden van Jezus, de hogepriesters van de ware God in hun vol ornaat vóór zich passeren, vol bloeddorstige plannen, haat, leugen en bedrog en zinnend op een godsmoord.

De priesters van God waren priesters van satan geworden. Welk een schouwspel voor haar moederoog, achter hen kwamen schreeuwend en razend de meinedige vijanden en aanklagers en eindelijk *haar Jezus, de Zoon van God en des Mensen, háár Zoon*, gruwelijk mishandeld, misvormd, geboeid, geslagen, gedreven, meer waggelend dan gaand, door walgelijke beulen aan koorden voortgesleurd, in een wolk van beschimpingen en vervloekingen. *Ach! was Hij in die storm van de losgelaten hel niet de ellendigste en meest verlatene geweest, niet de enige die nog rustig bleef en in liefde bad*, Maria zou haar Zoon in die bebloede, waggelende schim niet herkend hebben. Hij had slechts zijn onderkleed aan en dit was op de ergste wijze bevuild.

Ook riep zij, toen Hij nader bij haar was gekomen, vol moedersmart uit: “Ach wee! is dát mijn Zoon? Helaas ja, het is mijn Zoon, o Jezus! mijn Jezus!”

De stoet trok voorbij. *Jezus wierp schuin een blik vol gevoel op zijn Moeder* en zij verloor het uitwendig bewustzijn⁶⁰.

---

⁶⁰ Maria verloor het uitwendig bewustzijn door het feit dat zij in de geest allerinnigst met haar Zoon verenigd leefde, zijn smarten kende en ze ook medeleed, zoals wij K. reeds meermalen hebben horen verklaren.

Ook legden wij daar reeds de nadruk op in fasc. 29, nr. 1799, voetnoot 20.

Het woord ‘uitwendig’ geeft te kennen dat dit geen bewusteloosheid zal geweest zijn in de zin die wij gewoonlijk toekennen aan dat woord, maar eerder een toestand van verrukking, van aanschouwing in de geest, die haar ongevoelig maakte voor wat haar omgaf, om geheel opgeslorpt te worden door wat zij beschouwde.

‘Inwendig’ was zij in zulk een verrukking, waarin beschouwende zielen gemakkelijk geraken en waaruit zij na korte tijd gemakkelijk terugkeren.

Joannes en Magdalena brachten haar weg, doch nauwelijks was zij weer tot haarzelf gekomen en een weinig hersteld, of zij liet zich andermaal tot Jezus brengen, doch nu naar het paleis van Pilatus.

De ontrouw van de vrienden in de nood moest ook Jezus op deze tocht ondervinden.

De inwoners van Ofel waren allen op een plaats op de weg verzameld. Toen zij Hem nu zo vernederd, veracht, ontdaan voorbij zagen komen en hoe Hij door de beulen als een dier geslagen werd, werden ook zij in hun geloof geschokt; zij konden zich niet voorstellen dat de Koning, de Profeet, de Messias, de Zoon van God zich in zulk een ellendige toestand kon bevinden.

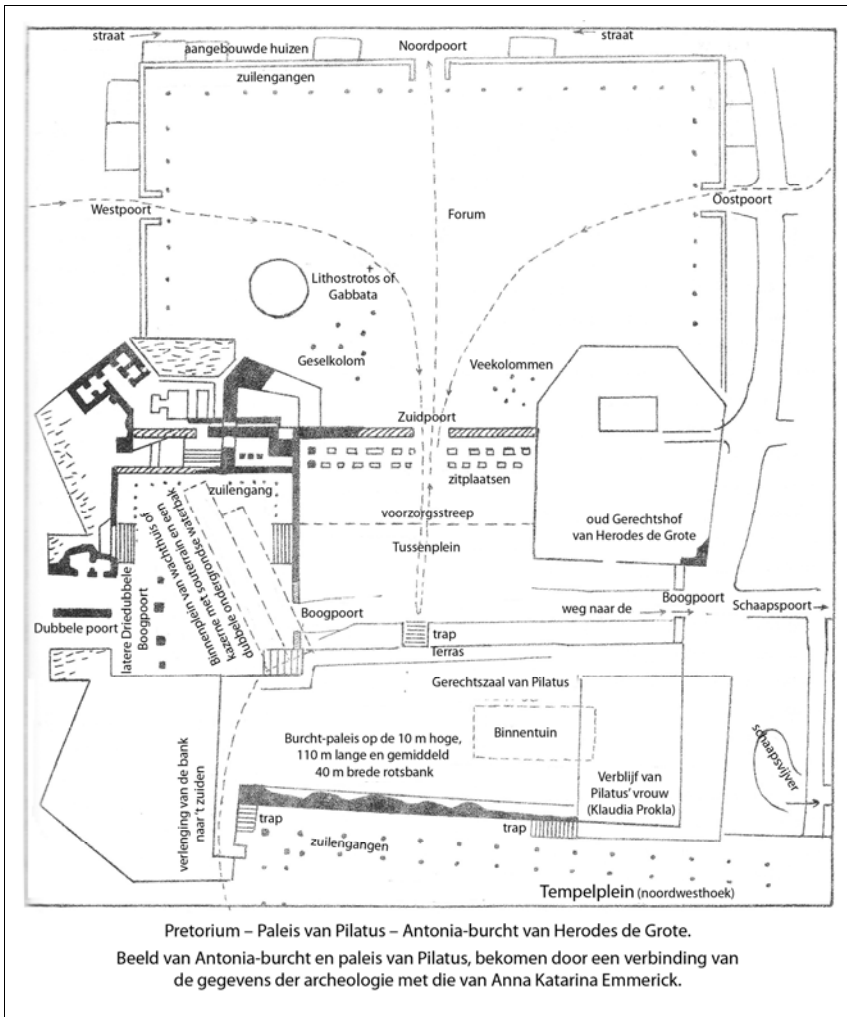
Daarenboven werden zij door voorbijgaande Farizeeën bespot om hun verknochtheid aan Jezus: “Bezie nu maar uw nette koning, begroet Hem, maar nu zwijgen jullie! Wij voeren Hem naar zijn kroning en troonsbestijging. Het is nu uit met zijn wonderen. De hogepriester heeft Hem zijn toverkunst afgeleerd!”.

Die goede mensen, die zo vele genezingen en genaden en andere weldaden ontvangen hadden, begonnen bij het zien van dit verschrikkelijk schouwspel, dat de eerbiedwaardigste mannen van het land, de hogepriester en Hogeraadsleden hun onder de ogen brachten, te wankelen in hun geloof.

- De besten trokken zich twijfelend terug, terwijl
- de slechtsten zich zelfs honend aansloten bij de stoet op een plaats die hun daartoe de mogelijkheid bood. Immers de toegangen waren hier en daar afgezet door de wachten van de Farizeeën met het doel wanordelijkheden te voorkomen.

Paleis van Pilatus en omgeving.

Wij geven de beschrijving van Katarina zonder onderbreking, en, aangezien het zo een belangrijk onderwerp is, zullen wij er daarna nog meer over zeggen. De cijfers die in de beschrijving van onze zienster tussen haakjes staan, verwijzen naar de kaart hieronder.

1855.

Aan de voet van de noordwesthoek van de Tempelberg ligt het paleis van de landvoogd Pilatus. (Dit zou wel meer genuanceerd mogen uitgedrukt worden). Het ligt vrij hoog, want men bereikt het met een marmeren trap van vele treden (3). Het heeft uitzicht op een uitgestrekte marktplaats (14), die met zuilengangen omgeven is (5). Hierin hebben de kooplieden (volgens oosters gebruik) hun winkels geïnstalleerd.

Een wachthuis (kazerne, soldatenverblijf, 6) en 4 ingangen (7, 7, 7, 7), te weten, aan de west-, noord-, oost- en zuidkant onderbreken de omheiningmuur van de markt, forum genaamd, die zich westwaarts uitstrekt tot voorbij de noordwesthoek van de Tempelberg.

Ten zuiden van het forum ligt het paleis van Pilatus.

Van het westelijk einde van het forum reikt de blik tot de berg Sion. Het forum ligt een weinig hoger dan de straten die erop uitkomen en die een weinig opstijgen naar de toegangen. Op sommige plaatsen zijn de huizen (8) van de nabije straten tegen de buitenzijde van de omringende zuilengangen aangebouwd.

Het paleis van Pilatus (21) grenst niet onmiddellijk aan de markt, maar is er door een ruim tussenplein van afgescheiden (9). Dit tussenplein heeft aan de oostkant een hoge boog tot poort (10), die recht op de straat uitkomt, die naar de Schaapspoort leidt.

Uit de Schaapspoort loopt de weg verder naar de Olijfberg. Aan zijn westkant heeft dit tussenplein een tweede hoge boog als poort, die naar de westzijde van de stad leidt en door de wijk Akra naar Sion loopt.

Van de trap van Pilatus' paleis (3) heeft men naar het noorden over het tussenplein heen (9) uitzicht op het forum (14), bij welks zuidelijke ingang zuilenhallen met dakterras en enige stenen

zitplaatsen (12) naar de kant van het tussenplein aangebracht zijn. De joodse priesters namen deze zitplaatsen in, maar gingen niet verder, om zich niet (door het binnentreden in een heidense woning) te verontreinigen.

De grens was aangeduid door een klare lijn in het plaveisel (= bestrating) van het tussenplein (13). Bij de westelijke poortboog (11) van het tussenplein strekt zich tot binnen de omtrek van het forum een groot wachthuis uit (6; een soort kazerne of soldatenverblijf), dat ten noorden met het forum en ten zuiden door de boogpoort met het pretorium of rechtshuis van Pilatus in verbinding staat. Van het forum uit beschouwd, vormt dit wachthuis een voorhof of atrium tot het paleis of pretorium van Pilatus.

Pretorium noemt men dat gedeelte van het paleis van Pilatus, waar hij rechtspraak houdt. Dit wachthuis is met zuilenhallen omringd (33), en heeft in het midden een openluchtlein, waaronder gevangenen zijn (15, ook 16). Hierin zijn ook de beide moordenaars opgesloten (die met Jezus gekruisigd zullen worden).

In deze kazerne wemelde het van Romeinse soldaten.

1856.

Niet ver van dit wachthuis, niet ver van de zuilengangen die het omringen, verheft zich op het forum de geselkolom (waaraan ook Jezus geseld zal worden; 17). Er staan nog meer dergelijke kolommen binnen de omtrek van de markt. De naaste worden gebruikt om lijfstraffen toe te dienen (18); de meer verwijderde om het te koop geboden vee vast te binden (19).

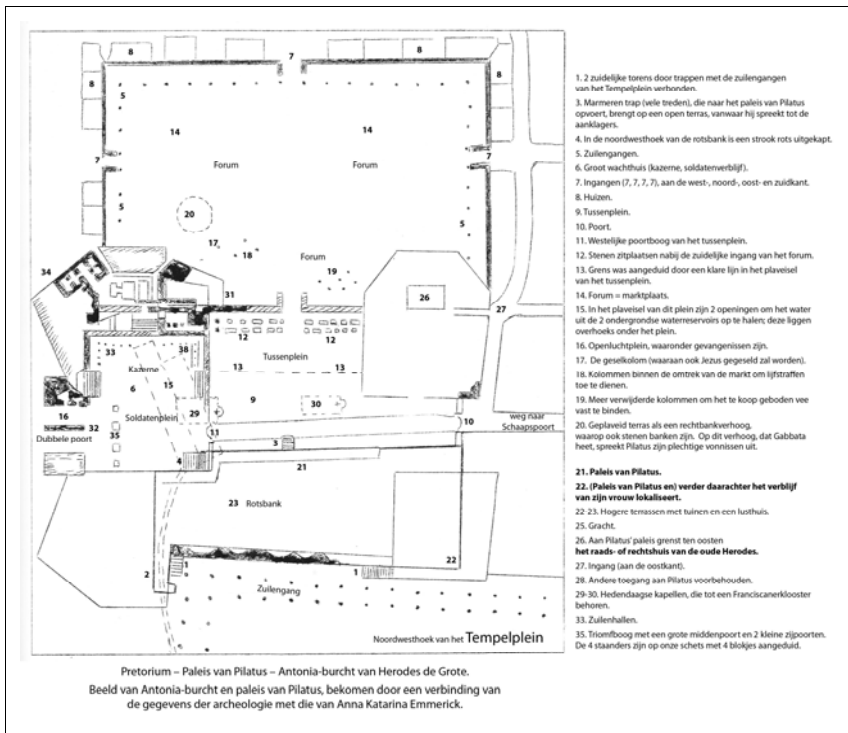
Tegenover het wachthuis is op het forum een gemetseld, van trappen voorzien en schoon geplaveid terras (20) als een rechtbankverhoog, waarop ook stenen banken zijn. Op dit verhoog, dat Gabbata heet, spreekt Pilatus zijn plechtige vonnissen uit.

De marmeren trap (3), die naar het paleis van Pilatus opvoert, brengt op een open terras, van waar hij spreekt tot de aanklagers, die op de stenen banken nabij de zuidelijke ingang van het forum gezeten en naar hem gekeerd zijn (12). Luid sprekend kan men elkander op die afstand verstaan.

Achter het paleis van Pilatus liggen nog andere hogere terrassen met tuinen en een lusthuis (22, 23). Door deze tuinen staat het paleis van Pilatus in verbinding met de woning van zijn vrouw, die Klaudia Prokla heet.

Achter deze gebouwen is nog een gracht, die ze van de Tempelberg scheidt (25).

Meer achteruit liggen ook nog woningen van tempeldienaren.

1857.

Aan Pilatus' paleis grenst ten oosten het raads- of rechtshuis van de oude Herodes (26). In het binnenhof daarvan is het dat vele onschuldige kinderen vermoord geworden zijn. Sindsdien is het een weinig verbouwd. De ingang kwam aan de oostkant (27), doch een andere toegang (28) is aan Pilatus voorbehouden van zijn voorhuis uit.

Aan deze kant van de stad lopen 4 straten van het oosten naar het westen; 3 ervan leiden naar het paleis van Pilatus en naar het forum, doch de 4^e loopt ten noorden van het forum naar de poort, waardoor men naar Betsoer (Betsoer 1) gaat. (Andere naam: Hoekpoort, huidige Damascuspoort).

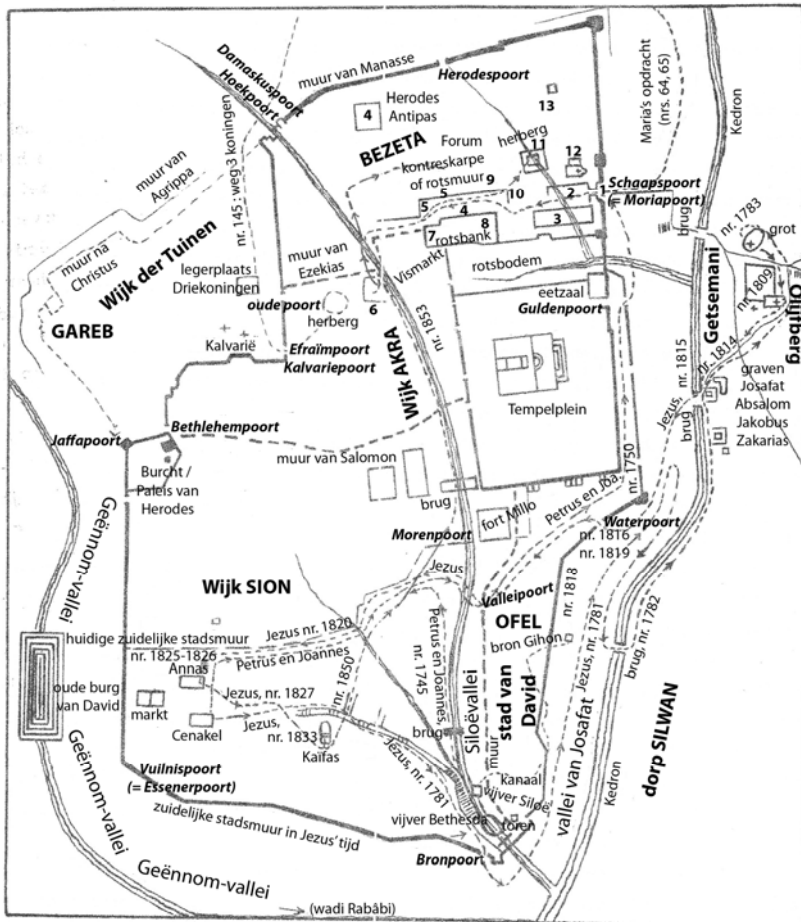
Dicht bij deze poort ligt in die straat het rijke huis dat Lazarus te Jeruzalem bezit en waarin ook Marta een eigen woning heeft. De straat die van deze 4 het dichtst bij de tempel loopt, komt uit op de Schaapspoort, waarnaast, wanneer men er in treedt (om de stad te verlaten), ter rechterhand de gemetselde Schaapsvijver zo dicht bij de muur gelegen is, dat zijn uiteinde door bogen van de muur overwelfd is; (hij komt om zo te zeggen, tot onder de bogen van de stadsmuur).

Buiten de muur heeft hij een uitmonding in het dal van Josafat (of Kedron). Hierdoor is de grond op deze plaats vóór de poort slijkerig. Ook omringen nog enige gebouwen die vijver. In deze vijver worden de lammeren, vóór ze naar de tempel gebracht worden, een eerste maal grofweg gewassen, om daarna nog eens met meer plechtigheid ceremonieel gereinigd te worden in de vijver Bethesda ten zuiden van de tempel.

(Zie welk een verklaring wij aan dezelfde woorden gegeven hebben in nr. 1840).

In de tweede straat ligt een huis met voorhof, dat aan Anna, de moeder van Maria, had toebehoord.

(cfr. fasc. 2, kaart zie ook hierna en het 'Tussenblad met uitleg van het kaartje' vóór nr. 62).

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een paleis van Herodes Antipas.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. Burcht Antonia op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazernes.

8. Op de oosthelft van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. Huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Daar nam Anna met haar gezin haar intrek en stalden zij hun offerdieren, wanneer zij op de feestdagen naar Jeruzalem kwamen. Als ik het me goed herinner, werd het huwelijk van Jozef met Maria ook in dat huis gevierd. (De herinnering is niet juist; hun huwelijk vierden zij op de Sionberg).

1858.

Zoals ik reeds zegde, ligt het forum een weinig hoger dan de straten in de omgeving en eronder lopen waterleidingen naar de Schaapsvijver. Op de berg Sion (nabij het Cenakel) strekt zich een soortgelijk forum uit vóór de oude burg van David. Het Cenakel ligt daar dichtbij ten zuidoosten.

Ten noorden ligt het gerechtshof van Annas en Kaïfas. (Kaïfas had wellicht ook hier zeggingsmacht; zoniet worden de 2 namen hier ten onrechte samengevoegd).

De burg van David is thans een verlaten, vervallen vesting, met ledig staande pleinen, stallen en zalen. Deze verhuurt men aan vreemde karavanen, die er voor zich en hun lastdieren een onderkomen vinden. Dit gebouw staat reeds sedert lang ledig; ik zag het in die toestand van verval en dienend voor dezelfde doeleinden reeds ten tijde van Christus' geboorte.

De stoet van de Heilige Driekoningen met hun vele lastdieren werd toen van de stadspoort rechtstreeks naar hier gebracht. (De Driekoningen namen hun intrek in een herberg bij de Vispoort, zie fasc. 6, einde van nr. 145, wat evenwel niet belet dat een gedeelte van de karavaan op Sion een onderkomen vond, daar ze zo groot en talrijk was).

***

Een bijbedenking van Katarina:

Wanneer ik in de oude tijden tempels zie, alsook paleizen van grote koningen, die geheel vervallen zijn en tot banale doeleinden gebruikt worden, denk ik altijd bij mijzelf: het is toch juist zoals nu, 2000 jaren later, nu ook vele grote bouwwerken, die ten koste van zware offers en moeizame inspanning werden opgetrokken, verwoest en vernield liggen, nu verlaten kerken en kloosters tot profane en dikwijls zondige doeleinden ontheiligd worden.

De kleine kerk van ons klooster, die voor mij een hemel op aarde was en waarin de Koning van hemel en aarde zo gaarne onder ons, arme zondaressen, in het H. Sacrament verbleef, staat reeds ledig, zonder dak en vensters; het gelijkvloers heeft men reeds van zijn grafstenen beroofd.

Ons arm kloostertje waarin ik zo gelukkig was in mijn cel op mijn wankle stoel, gelukkiger dan een koning op zijn troon, want ik kon elk ogenblik uitzien naar de kant van de kerk, waarin het H. Sacrament berustte, – ons arm kloostertje, zeg ik, wat zal er in enige tientallen jaren van geworden zijn? Binnenkort zal men zich nauwelijks de plek nog herinneren, waar gedurende lange jaren een schare godgewijde maagden voor de ganse wereld, voor alle lijdende, verlaten zielen tot God zonder ophouden gesmeekt en gebedeld hebben.

Maar God zal de kennis van de plaats wel hebben bewaard. Bij Hem bestaat geen vergeten: verleden en toekomst zijn in Hem tegenwoordig, want Hij is Degene die is. En zoals Hij mij in Hem al die oude geschiedenissen aanwezig laat vinden, zo blijft in Hem als in een opslagplaats bewaard en door Hem onthouden al het goede dat op verwoeste en vergeten plaatsen werd gedaan en ook al het kwade dat op misbruikte en ontwijde plaatsen gebeurd is en gebeuren zal.

Hij onthoudt alles tot de dag van de afrekening, waarop alle schuld tot de laatste penning zal moeten afgelost worden.

Bij God geldt geen aanzien van persoon of plaats.
Hij eist ook rekenschap van de wijnberg van Nabot.

Ik heb dikwijls gehoord dat ons kloostertje werd gesticht door een drietall arme nonnekes met slechts een kruikje olie en een zakje bonen. Alle rechtmatig verworven interessen van dit kapitaal, zullen op die dag ingezameld worden.

Men zegt dikwijls dat een lijdende ziel geen rust vindt wegens een paar onrechtvaardig verworven en niet teruggegeven stuivers. Aan allen die zich ooit goederen van de Kerk en van de armen toegeëigend hebben, gunne en late God die goederen, Hij geve hun met de vergiffenis de eeuwige rust.

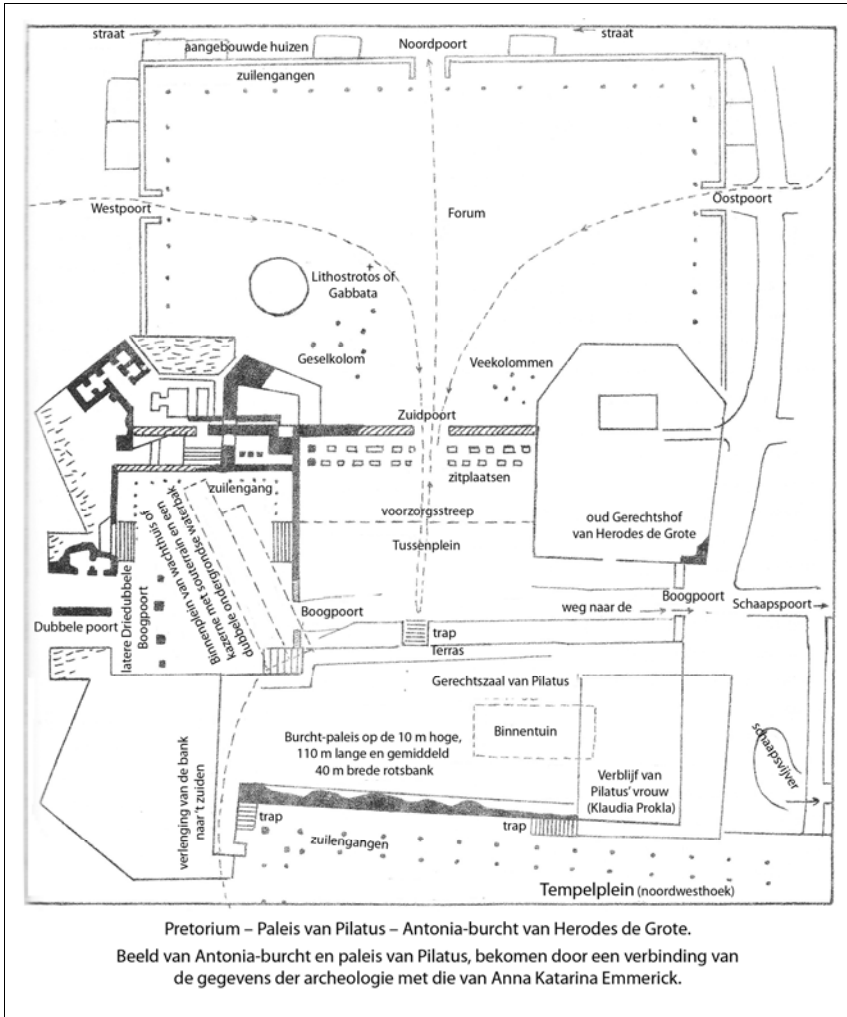
***

Op deze ontboezeming laat Brentano de volgende nota volgen:

Met bedenkingen van dit soort doorweefde de zieneres vaak haar verhalen. Wat zij hierboven zegde, volgt zo natuurlijk uit haar vermelding van de vervallen burg van David, dat wij het hier plaatsen als een model van haar wijze van beschouwen.

Commentaar op enkele gezegden uit K.'s voorgaande beschrijving van het paleis van Pilatus.

Markt met zuilengangen omgeven: Volgens oosters gebruik liepen zuilengangen of open hallen rondom een forum. In die gangen richtten

de kooplieden hun winkels, kramen en uitstallingen in (cfr. D.B. Eph. k. 1838).

Als Pilatus en zijn onderhandelaars luid spraken konden zij elkander verstaan, omdat in gewone omstandigheden de lucht in Palestina uiterst fijn en zuiver is, droog en damploos en hierdoor de stem ongehinderd veel verder doordringt, zoals ook het gezicht verder draagt, waardoor ook verwijderde voorwerpen naderbij schijnen dan bij ons het geval is.

Een paar getuigenissen uit de vele die geciteerd zouden kunnen worden: “De ijle luchten van het oosten dragen de menselijke stem veel verder dan de mist van Nederland zou doen vermoeden.” (De Godsgezant Mozes, 101).

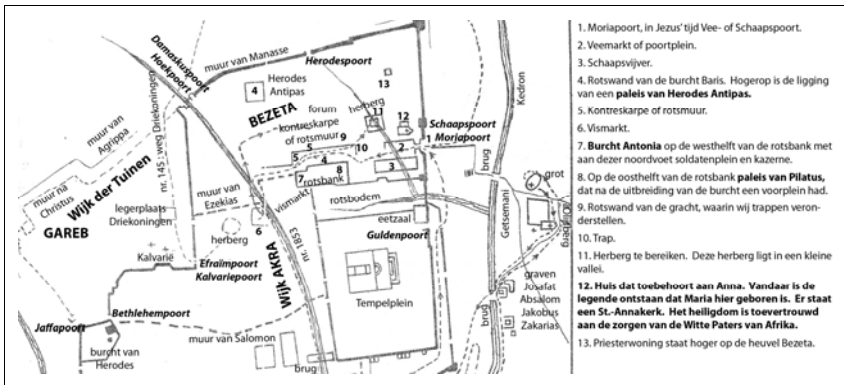
Vroeger hoorden wij K. reeds zeggen dat de stem van de Doper buitengewoon ver werd gehoord.

In de woestijn tussen Kairo en de Sinaï zong De Géramb vrome liederen om de echo van zijn eigen stem IN DE VERTE te horen. Die echo herhaalde niet alleen perfect de klanken van zijn woorden, maar gaf er ook de buigingen en accenten trouw van weer.

Op deze manier worden volgens Mislin, in de Libanon en volgens een Algeriaanse getuige, in Noord-Afrika de nieuwstijdingen van heuvel tot heuvel voort geroepen en zijn in korte tijd uren ver verspreid.

***

Huis dat toebehoorde aan Anna in de wijk Bezeta.

Anna had in de wijk Bezeta een huis, waarin zij haar intrek nam, wanneer zij op feestdagen naar Jeruzalem kwam. Hierover zegden wij reeds een woord, doch te weinig in fasc. 2, vóór nr. 62.

Het hoorde bij een herberg die 50 m ten noordwesten van het huis in de kleine vallei es-Sahireh gelegen was. Het huis heeft aanleiding gegeven tot de valse traditie dat Maria hier zou geboren zijn, aangezien Anna hier woonde.

De herberg in de buurt, met haar waterput op het binnenplein, samen met de nabijheid van de Schaapspoort en de duistere tekst van Joa. 5, 2 waren oorzaak dat de put van de herberg reeds in de 4^e eeuw voor de vijver Bethesda gehouden werd, een mening die door de visioenen van K. weerlegd wordt.

Het zogenaamde geboortehuis van Maria is nu een crypte onder de huidige Sint-Annakerk. Deze ligt 60 m ten noordwesten van de Schaapspoort, 55 m ten noorden van de Schaapsvijver en 120 m ten noorden van de tempelomheining.

Wij zagen Joakim en Anna daar herhaaldelijk komen, b.v. ook in fasc. 2, einde van nr. 64.

***

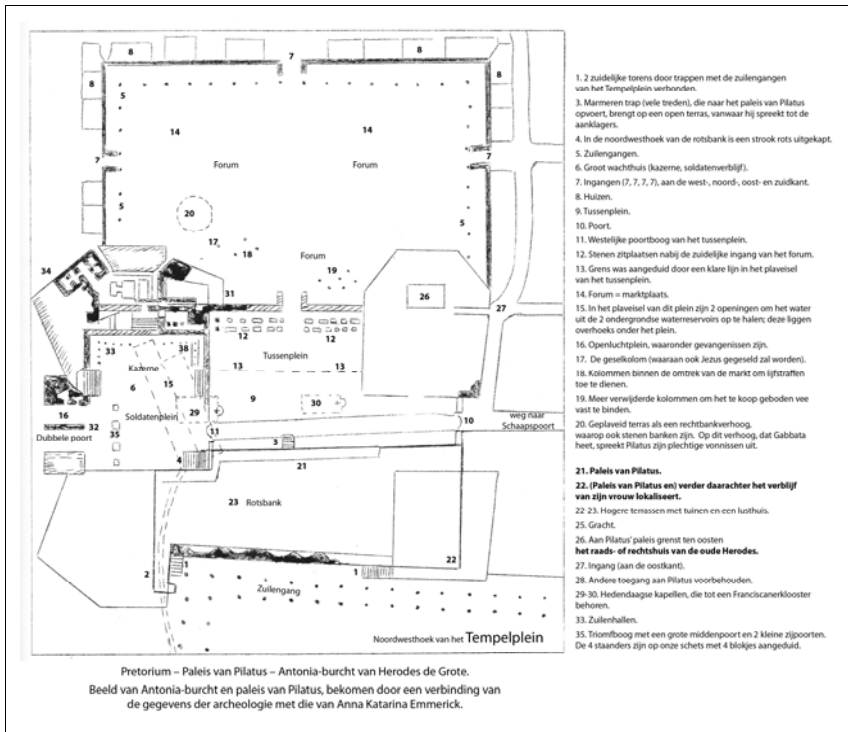
Gemetselde Schaapsvijver.

In nr. 1857 noemt K. de Schaapsvijver gemetseld. Ook dit heeft zij juist gezien. In de beschrijving van deze vijver, die 110 m lang is, 40 m breed en 25 m diep was, lezen wij o.m. “Hij heeft geen rotswanden, maar bestaat uit stenen van zwaar kaliber. De massale stenen van de zuidelijke muur zijn verborgen achter een latere muur van klein metselwerk, doch op de plaatsen waar dit verbrokkeld is, komen die steenblokken aan het licht.”

Sinds enige tijd echter is zowel klein als groot metselwerk verdwenen, want de Arabieren hebben de stilaan vol geraakte vijver in een speelplein veranderd zoals reeds gezegd is in fasc. 2, vóór nr. 62.

***

Zoals men op het grondplan van de **Antonia-burcht** ziet, zijn nog een paar oude steenzittingen bij de zuidelijke ingang van het forum ter plaats gebleven.

***

Katarina vermeldt ook **riolen of kanalen onder het forum** die in de Schaapsvijver uitmondten. Inderdaad, in de zuidwesthoek van het enorme waterreservoir zag men 2 rondbooggewelven, die de opening of uitmondning waren van 2 gewelfde kanalen of onderaardse gangen.

De zuidelijkste loopt in westelijke richting 40 m ver en is op dat punt afgesloten of versperd door een muur in metselwerk. Het noordelijk kanaal verenigt zich na een loop van 36 m met een ander gewelfd kanaal in modern bouwwerk.

Dit laatste komt uit het noorden en ligt ongeveer 23 m diep in de grond. Hier kan meer over worden gezegd, maar of dit alles werkelijk iets te maken heeft met de kanalen die van onder het forum komen, kan ik niet bewijzen, maar het schijnt te volgen uit het bodemreliëf.

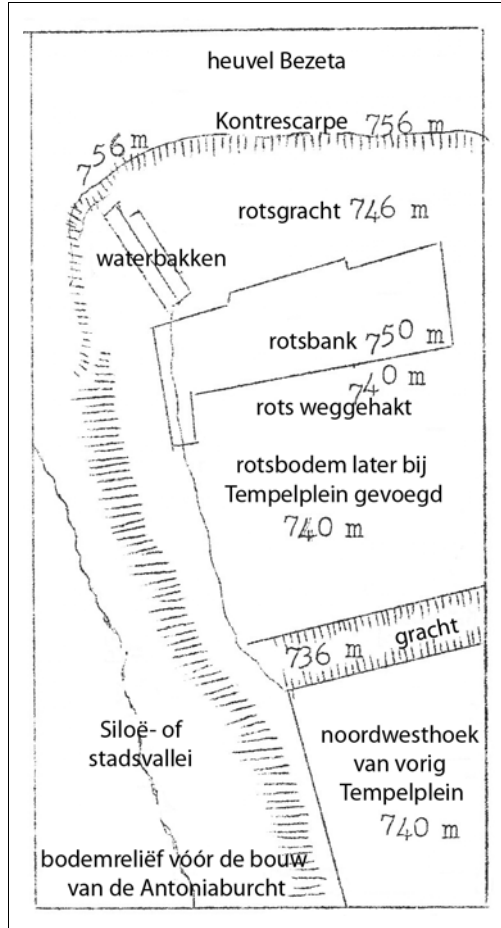
***

Men zal zich nauwelijks de plek nog herinneren waar ons kloostertje heeft gestaan. Thans is dit reeds bewaarheid. Schuin tegenover het nonnentorentje is nog een vierkant of rechthoekig stukje grond opengelaten naast nieuwe hedendaagse gebouwen. Is deze plek met opzet opengelaten en onbebouwd gebleven, om ten minste nog een kleine herinnering te bewaren of om er later een kapel ter herinnering aan K. op te bouwen? Laat ons hopen dat zij zalig verklaard mag worden en dat deze kleine open plaats een kerkje mag krijgen, dat K.'s gedachtenis vereeuwigt, waardoor zij ook haar zending nog lang mag voortzetten.

Vervolg van het commentaar. – Uitweiding over het pretorium van Pilatus.

In de noordwesthoek van het Tempelplein verheft zich loodrecht een rotswand. Het is de zuidkant van een rotsBANK, die 110 m lang is van west naar oost en een gemiddelde breedte van 40 m heeft. Zijn hoogte is 10 m aan de zuidkant tegenover het Tempelplein. Door de ongelijke grond aan de andere kanten is hij 5 à 10 m hoog ten westen, 4 à 9 m ten oosten en 4 à 5 m ten noorden. Aan de laatste kant is door verhoging van de bodem de hoogte minder geworden.

Inderdaad, hier ligt de bodem 1,5 meter onder de grond en 2 m onder het gelijkvloers van het klooster der zusters van Sion aan de overkant van de straat. Aan de west-, noord- en oostzijde ontstond door het weggappen van de rots en het isoleren van de rotsbank een gracht of verdedigingswal van 65 m breed. Deze bank heeft aan zijn westzijde een verlenging naar het zuiden, en vormt op die plek zodoende een winkelhaak. Deze bank vormde onder de Makkabeeën het begin, de kern van een burcht die Birah heette en nog later onder Herodes het voornaamste deel van de burcht Antonia uitmaakte.

Deze bank wordt door Flavius Josephus beschreven als volgt:
 “Hij verhief zich in de noordwesthoek van het Tempelplein.
 De burcht was gebouwd op deze 50 el hoge rots (d.i. 25 m, wat een overdrijving van 15 m betekent). Deze rots was aan alle zijden wegens haar loodrechte wanden onbeklimbaar, ontoegankelijk. Bovendien was ze van onder tot boven met marmerplaten bekleed; deze maakten de wanden niet alleen sierlijk, maar tevens zo glad, dat al wie langs deze muren had willen opklimmen of afdalen, naar beneden moest tuimelen.”
 Tot hier Flavius Josephus.

De juistheid van hetgeen Flavius Josephus vertelt over die marmmerplaten, kan tot op heden worden nagegaan. Vele daarvan zijn op hun plaats blijven zitten.

Deze bank werd het eerst door de Makkabeeën (door Joannes Hyrcanus, zoon van Simon) aldus gehouwen of benuttigd voor het bouwen van een burcht, die aan de Makkabese vorsten tevens diende tot paleis. Men noemde deze vesting Birah (Birtah, wat met letterverplaatsing Birhta, het zelfde woord is als burcht). Met toevoeging van 's' wordt het Baris in het Grieks.

In zijn eerste periode waren burcht en rotsbank aan 3 zijden door de 65 m brede rotsgracht omgeven en het Tempelplein, dat nog niet uitgebreid was, bleef op een afstand van 110 m. Het bodemreliëf was zoals op de schets hiervoor.

Later breidde Herodes de Grote het Tempelplein uit tot tegen de rotsbank, die dit plein nu nog afsluit en hij gaf ook aan de burcht zelf een veel grotere omvang. Hij vulde de omringende gracht met pleinen, met de gebouwen van een kazerne en andere gebouwen. Zo kreeg de nieuwe burcht, die hij Antonia noemde, het uitzicht en de omvang, die wij nu een weinig nader willen beschrijven dan K. het boven deed, door een verbinding van haar gegevens met die van de archeologie, die mekaar wonderbaar aanvullen.

Toch moeten wij enige interpretaties van de archeologie verwerpen, b.v. dat een groot stenen plein, dat feitelijk het binnenplein van een kazerne was, het zogenaamde lithostrotos of Gabbata uit het Evangelie van Joannes zou zijn (Joa. 19, 13), vanwaar Pilatus het doodvonnis tegen Jezus uitsprak.

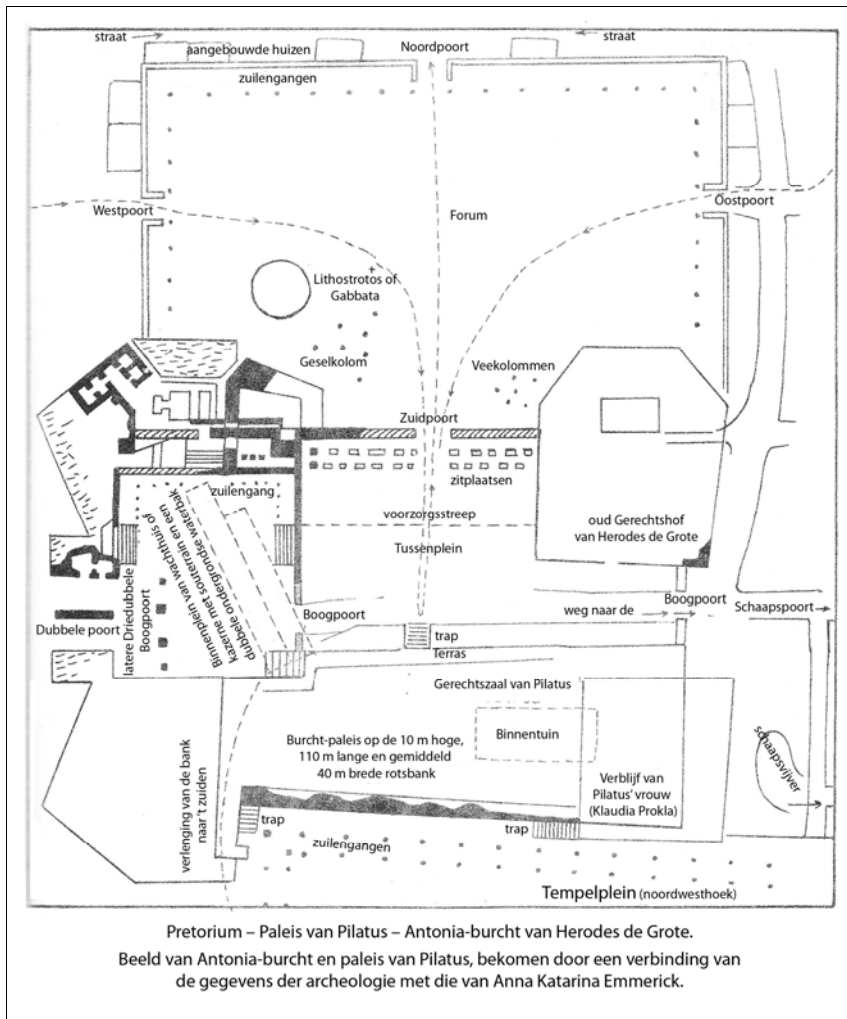
- Litostrotos betekent stenen plaveisel, maar
- Gabbata duidt een hoogte aan een verhoog.

Wij kunnen alvast beginnen met de mening van een geleerde aan te halen, waardoor de voorstelling van onze zienster begunstigd wordt: "De plaats waar Jezus veroordeeld werd, wordt door Joannes aangeduid met de Griekse naam Litostrotos en met de Hebreeuwse naam Gabbata, en dit lag buiten het paleis van Pilatus.

Welnu, het geplaveide plein (in een diepte, tussen 2 heuvelen), onder en rondom de latere ecce-homo-boog, vertoont de karaktertrekken niet, die aan deze betekenis van hoogte beantwoorden."

Onze zienster echter wijst voor Gabbata en Litostrotos, een stenen, geplaveid verhoog aan dat beide begrippen van stenen vloer, plaveisel en verhoog verenigt.

Het soldatenplein met zijn stenen vloer, thans door de meeste geleerden als het Litostrotos beschouwd (op onze schetsen) mat in de lengte 53 m van noord naar zuid en was 43 m breed.

De vloerstenen meten ongeveer een meter in het vierkant en zijn 35 cm dik. Rondom dit plein, vooral rondom de noordelijke helft liggen de meeste resten van oud bouwwerk en van bewerkte rots; ze zijn op onze schetsen door de zwartste gedeelten aangeduid.

In het plaveisel van dit plein zijn 2 openingen om het water uit de 2 ondergrondse waterreservoirs op te halen (15); deze liggen overhoeks onder het plein. Ze zijn respectievelijk 50 en 39 m lang en elk 6 m breed; hun gewelf is gemetseld met stenen van groot kaliber. Ze liggen diep onder de grond, aangezien ze onder een plein liggen, dat zelf anderhalve meter onder de weg ligt en meer dan 2 m onder de vloer van het klooster der zusters van Sion dat zich boven de noordelijke helft uitstrekt, terwijl de straat boven de zuidelijke helft loopt. Het oude plaveisel dient nu tot vloer in de kelders van het klooster van Sion. In de zuidwesthoek van deze kelders daalt een trap af naar de gang die langs de westelijke waterbak loopt.

Een eeuw na Jezus' dood bouwde Keizer Hadrianus boven de straat, die toen, evenals in Jezus' tijd over de zuidelijke helft van dit plein liep, een triomfboog met een grote middenpoort en 2 kleine zijpoorten. De 4 staanders zijn op onze schets met 4 blokjes aangeduid (35).

- De zuidelijke boog is verdwenen;
- de middelste overwelft de straat en
- de noordelijke is met de staander van de middelboog in het Sionklooster ingewerkt.

Hier overwelft deze zijboog het altaar en boven de boog is een nis, waarin een ecce-homo-beeld geplaatst is; dit beeld bevat een toespeling op de valse traditie dat de Ecce-homo-scene op deze triomfboog zou hebben plaatsgehad.

Keren wij terug naar de burcht van Herodes.

Van deze uitgebreide burcht, waarvan nu ook een paleis deel uitmaakte, zegt Flavius Josephus: "Hij was niet minder prachtig van binnen dan sterk van buiten; hij was zeer gerieflijk ingericht met badkamers en zalen, net als een paleis. Door de aanwezigheid en voorraad aan alle benodigdheden geleek hij op een stad. In zijn geheel had hij het voorkomen van een fort of toren, die zelf versterkt was door 4 torens op de hoeken, op gelijke afstand van elkaar. Drie ervan waren 50 el hoog;

de zuidoostelijke echter 70 el (nl. een gebouw op het oosteinde van de rotsbank, eventueel er achter. Van deze hoogste toren was geheel het Tempelplein goed te overzien. De 2 zuidelijke torens waren door trappen met de zuilengangen van het Tempelplein verbonden (1, 1). Daarlangs konden de Romeinse soldaten met een korte weg het Tempelplein bereiken. De tempel was als de citadel van de stad en de Antonia als de citadel van de tempel. Wie de Antonia had bemachtigd, was de meester én van de tempel én van de stad. Den bezetter viel het niet moeilijk een eventueel oproer aanstonds waar te nemen en te dempen. De heuvel Bezeta was door een brede gracht van de burcht gescheiden.” (B. Jud. II, 140).

Dit uitzicht op het ganse Tempelplein wordt bevestigd door Mislin: “De politieagent, mij door de Pasha toegewezen, bracht me op het terras van de Turkse kazerne, (die zich op de rotsbank verheft), en van daar ziet men allerduidelijkst niet alleen alle bijzonderheden van het oude Tempelplein, maar ook de gehele stad: H. Graf, Olijfhof, grot van Jeremia, Kedronvallei en Olijfborg.”

De brede gracht, zojuist door Flavius Josephus genoemd, zal geen andere zijn dan de oude coupure die de rotsbank omgaf, maar daarna bij de uitbreiding van de burcht gevuld werd en toch in een diepte tussen de bank en de heuvel Bezeta bleef liggen. Hier kwam de kazerne te liggen met haar gevloerd binnenplein, ten oosten daarvan het tussenplein tussen Pilatus' paleis en de markt, nog meer oostwaarts gebouwen van Herodes.

Men steeg naar het forum omhoog, zegt K.E. Dit zal wel het gevolg hiervan geweest zijn, dat deze markt reeds op de heuvel Bezeta gelegen was, nader bepaald op zijn rug, want naar het westen, zuiden en oosten daalt de heuvel af. Feitelijk had de gracht zijn rol uitgespeeld.

Katarina maakt onderscheid tussen burg Antonia en paleis van Pilatus. Uit haar aanduidingen blijkt dat zij het grootste oostelijk gedeelte van de rotsbank met het tussenplein en de oostelijke gebouwen als het Paleis van Pilatus beschouwt en het kleinste westelijk gedeelte met de kazerne en omgevende bouwwerken als de burcht; hoewel beide samen ook als geheel de burcht Antonia genoemd kunnen worden en het ook zijn.

nr. 1855: Op de schets van de Antoniaburcht en het pales van Pilatus ziet men even rechts van de dubbele poort 4 blokjes, de voetstukken van een driedubbele poort.

De middelste grote, boog, boven afgebeeld, bestaat nog en overspant de straat.

De kleiner boog, rechts is verdwenen, de linker (hierboven) is opgenomen en bewaard in de kapel.

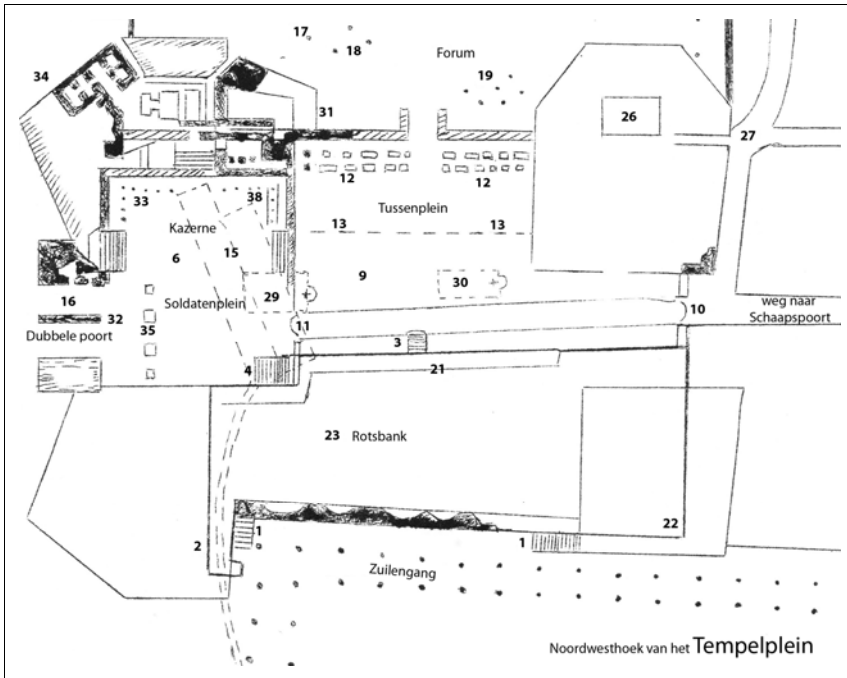
De trap op de hiervoor vermelde schets, rechts van de 4 blokjes, beantwoordt aan het hellend vlak, gans wit, hierboven.

Wij hebben reeds hiervoor gesproken over de triomfboog van keizer Hadrianus, waarvan de middenpoort de weg overspant en een zijpoort of boog in de kapel van het Sionklooster verwerkt is. Ook deze bogen ziet men op de tekening hierboven.

Indien wij even ten westen van de boog in de straat stonden, kijkend naar het oosten, en door de muren konden zien, dan zouden wij het zicht hebben dat op de tekening hierboven is weergegeven. De boog die wij zien is zowat 100 jaar na Christus' dood ontstaan en verhief zich boven het oude, toen misschien reeds bedolven soldatenplein.

Het terras boven op de boog heeft niets met een ecce-homo-scene te maken. Het soldatenplein had een dubbele westelijke poort, waardoor

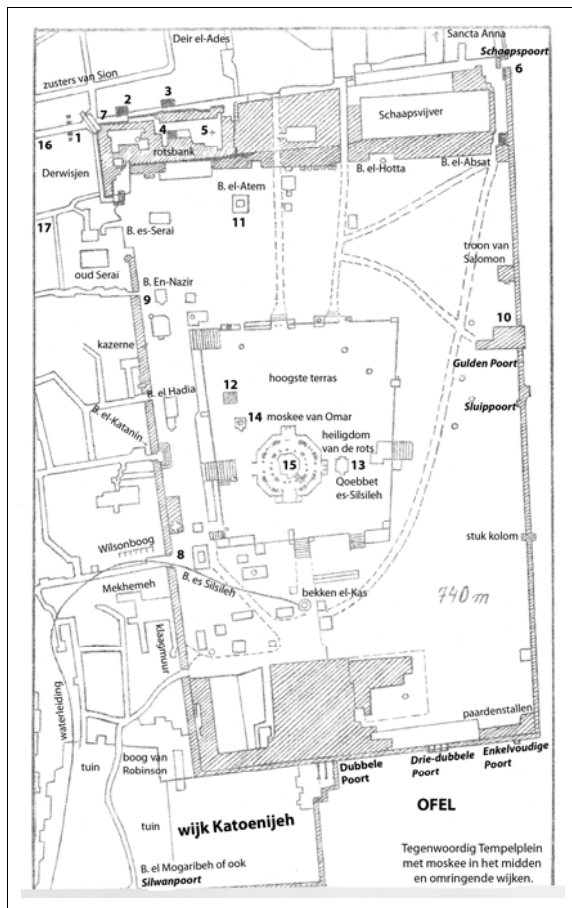
dwars de weg liep; in onveilige omstandigheden kon deze gemakkelijk afgesloten of versperd worden.

Keren wij terug naar de oostelijke helft van de rotsbank, waar K. het paleis van Pilatus en verder daarachter het verblijf van zijn vrouw lokaliseert (22). Dat deel staat in verbinding met het tussenplein en verder met het forum door een trap ongeveer in het midden van de bank.

Jezus, bij Pilatus aankomend, werd door de beulen deze trap opgetrokken. Boven gekomen heeft men eerst een openluchtterras, daarna een verhoorzaal van Pilatus, verder een binnentuin of hofje en tenslotte het verblijf van Pilatus' vrouw. Dit kan reeds buiten de rotsbank geweest zijn, hetzij ten oosten hetzij ten zuiden van de bank, want de hogere gebouwen die K. en ook Flavius Josephus naar die kant vermelden en die volgens de laatste zich tot een hoogte van 70 el verhieven (de overdrijving inbegrepen), die gebouwen, zeg ik, of liever hun bestaan is enigszins te bewijzen.

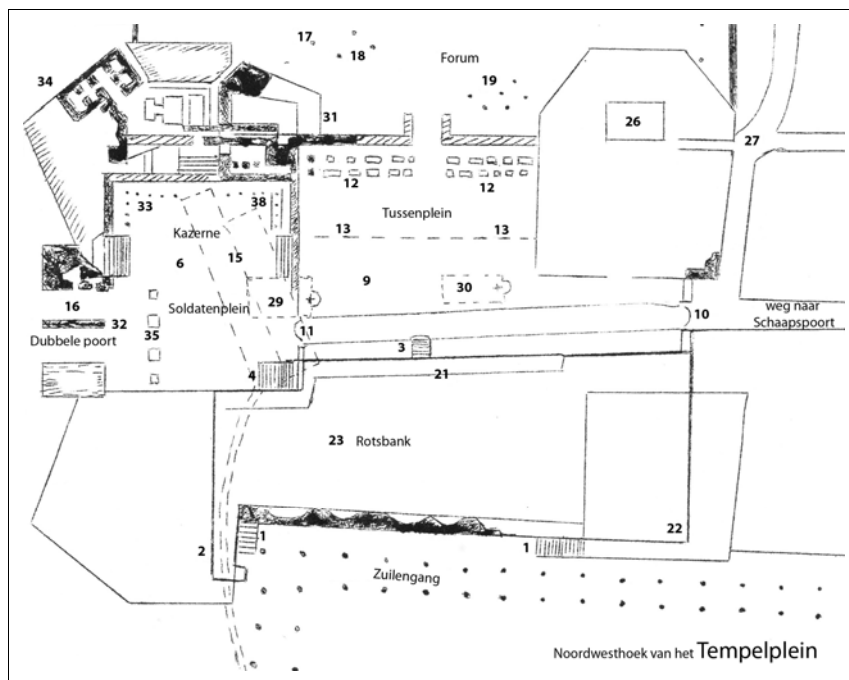
- 1) Ten zuiden van de bank.
Volgens de joodse geschiedschrijver zouden er hoge gebouwen gestaan hebben tussen de rotsbank en de eigenlijke tempel. Titus liet ze met de grond gelijk maken om plaats te hebben en niet gehinderd te worden in zijn wanhopige aanval tegen de tempel.
- 2) Ten oosten van de bank.
“Als men van de Antonia naar de Mariapoort (of Schaapspoort) gaat”, zo lezen wij bij Meistermann, “treft men rechts de poort Bab el-Atem aan (zie kaart in fasc. 8, en hierna), een donkere gang, die op het moskee- of Tempelplein uitkomt.”

“Vóór de poort, links, rijst een zware vierkante toren op, gebouwd met massale stenen. In die toren, die in de 6^e eeuw hersteld en later tot moskee ingericht werd, zien enige archeologen het oostelijkste overblijfsel van de Antonia-burcht. In alle geval de 20 m brede gracht, die van de Schaapsvijver (Birket Israï'n) westwaarts loopt, eindigde bij die toren, ongetwijfeld om zich hier noordwaarts te wenden.” (Guide, blz. 221).

Hier is juist een versterkingsgracht vermeld. Het is vast en zeker deze gracht die K. op het oog heeft, waar zij zegt dat Pilatus' paleis door een gracht van het Tempelplein gescheiden is, maar haar uitdrukking zou gewijzigd of meer genuanceerd moeten worden, en door één fout of onjuistheid mogen wij ons niet van streek laten brengen, waar wij zoveel en zo duidelijke aanwijzingen hebben om zeer kostbare plaatselijke omstandigheden te reconstrueren en nog kostbaarder feiten concreet te doen herleven.

Katarina vermeldt nog tempeldienaren die in die richting van de vijver woonden. Het zijn nl. de Natineeën uit Nehemias, 3, 30, niet die uit 3, 26. De eersten woonden bij de noordoosthoek van het vroegere Tempelplein en sedert de uitbreiding van dit plein in de omgeving van de Schaapsvijver. In het oostelijk gedeelte van de burcht zijn de gebouwen van de oude Herodes opgenomen. Ten tijde van Jezus waren hier meerdere plaatselijke omstandigheden gewijzigd, zodat (althans een deel van) het voorhof nu tot het tussenplein van Pilatus behoorde, zoals het straks uit een voorval zal blijken.

Op de schets hierboven lette men op de hedendaagse kapellen, die tot een Franciscanerklooster behoren: 29 en 30.

Men vergeet ondertussen niet dat heel dit terrein met hedendaagse gebouwen bedekt is en deze de onderzoeken buitengewoon moeilijk of zelfs onmogelijk maken.

De tradities aan die kapellen verbonden zijn jong, willekeurig en dus zonder waarde.

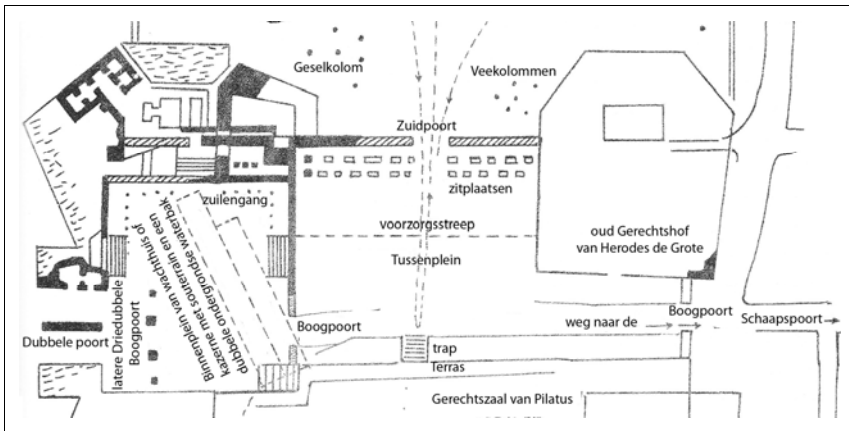
- In kapel 30 wordt de geseling herdacht.
- Aan kapel 29 is de gedachtenis verbonden van Jezus' veroordeling door Pilatus.

Men merke evenwel op dat volgens K.'s visioenen de doornenkroning heeft plaats gehad op de binnenplaats van het wachthuis, op het soldatenplein, dus bij of in de nabijheid van kapel 29.

Het is eveneens treffend hoe dit geheel in overeenstemming is met het Evangelie van Mk. 15, 16, die Jezus' doornenkroning en verguizing door de soldaten laat plaats hebben in het atrium of voorhof van het pretorium, d.i. volgens K. op het soldatenplein. Markus voegt er aan toe dat zij de gehele cohorte samenriepen, d.i. het daar gelegerde garnizoen, om Jezus te bespotten.

Even ten zuiden van de kapel van de geseling (30), is in de wand van de rotsbank nog de plaats te zien, waar de marmertrap aanleunde. Het is een soort (stenen) kader dat een stuk van de muur omlijst (cfr. Janssen, *Au Pays du Messie*, 153; ook Guérin, *Terre sainte*, 84). Het schijnt wel dezelfde trap te zijn, die volgens middeleeuwse schrijvers in 326 door de H. Helena van Jeruzalem naar Rome werd overgebracht, waar hij de eeuwen door tot heden toe de grootste verering genoot.

Een geliefkoosde oefening der Romeinen en bedevaarders is: de trap onder gebed en verering op de knieën te beklimmen. Hij bestaat uit 28 treden van Tyrisch marmer; ze zijn met hout bekleed, waarin openingen gelaten zijn, waardoor men bewaarde bloedsporen ziet onder glas. (Maar hoe konden op een trap in open lucht bloedige vlekken 300 jaren behouden blijven?) De hoogte begunstigt de mening die deze trap als authentiek beschouwt. Het getal 28 treden van bijna 2 dm of 19 cm komt uit op een hoogte van 5 m, wat aan deze kant de hoogte is van de rotsbank.

Op de plaats waar wij het rechtshuis van de oude Herodes veronderstellen en zoeken rijst een koepelkerk op met als titel el-Ades, d.i. Herodeskerk. “Als men van de kapel van de geseling in de richting van de Schaapspoort gaat, treft men weldra”, zegt Meistermann (Guide, 220) “links het straatje Sikket Deir el-Ades aan.

Ruim 40 stappen ver in de straat heeft men links een slop dat westwaarts loopt (27). Aan het einde daarvan rijst het koor omhoog van een kleine koepelkerk (26). De ingang is aan de westkant en wordt bereikt langs een andere blinde gang die uit het westen komt. De kerk behoort aan de orthodoxe Grieken; ze werd herbouwd in de 12^e eeuw op oude fundamenten. De kerk en het klooster er omheen droegen de naam el-Ades, wat een verbastering is van de naam Herodes.

Tot in de 16^e eeuw hebben de pelgrims hier onveranderlijk het paleis aangewezen van Herodes Antipas, de tetrarch die Jezus liet bespotten.” (Aldus Meistermann).

Wanneer wij echter de burcht beschouwen in zijn verhouding tot de tegenwoordige straten, zien wij dat de Herodeskerk gelegen is in de noordoosttoren van de burcht en hiermee zijn K.'s vage aanwijzingen van een rechtshuis van Herodes de Grote overeen te brengen.

***

Jezus voor Pilatus

(Mt. 27, 11-14; Mk; 15, 2-5; Lk. 23, 2-5; Joa. 18, 28-32).

1859.

Omstreeks 6 uur in de morgen volgens onze tijdrekening kwam de stoet van de hogepriesters en Farizeeën met de zo wreed mishandelde Jezus bij het paleis van Pilatus aan. Annas en Kaïfas en de meegekomen raadsleden hielden stil en stelden zich op bij de stenen zitplaatsen (12), aan beide zijden van de weg die van de forumpoort over het tussenplein naar de trap en ingang van het gerechtshof van Pilatus leidt (3).

Jezus werd door de gerechtsdienaren bij de koorden verder voorwaarts gesleurd tot bij de trap (3) van Pilatus' paleis.

Pilatus lag bij hun aankomst op het voorterras (21) op een soort rustbed uitgestrekt. Naast hem stond een driepotig tafeltje, waarop enige tekenen van zijn waardigheid en enige andere voorwerpen lagen, die ik mij nu niet meer herinner; hij was omringd door officieren en soldaten en ook waren daar de symbolen van de Romeinse macht opgesteld.

De hogepriesters en Joden hielden zich ver van het rechtshuis verwijderd, daar het hen, volgens de Wet, verontreinigd zou hebben; daarom overschreden zij een grenslijn niet, die in het plaveisel (van het tussenplein) uitgestippeld was (13).

Toen Pilatus hen zo overhaastig, met groot geraas en luid getier opdagen zag en hen de mishandelde Jezus tot vóór zijn trap zag sleuren, stond hij op en sprak hen met misprijzen toe, ongeveer zoals een trotse, Franse maarschalk⁶¹ gezanten van een klein Duits stadje zou toespreken.

---

⁶¹ Trotse Franse Maarschalk. – Deze mooie, tot de verbeelding sprekende vergelijking zegt nog veel meer, wanneer wij ze zien in het kader van de politieke toestand van het land in Katarina's tijd.

Hij zei: “Wat is er weeral zo vroeg aan de hand? Waarom hebt gij die mens zo ellendig toetakeld? Gij begint al vroeg te villen en te slachten!”

Doch zij riepen tot de beulen: “Vooruit met Hem! in het rechtshuis!” Hierna richtten zij het woord tot Pilatus: “Verneem onze aanklachten tegen die misdadiger; wij mogen uw huis niet binnentreden! wij zouden ons verontreinigen!”

Toen zij deze woorden hadden uitgeschreeuwd, riep een man van grote gestalte en van een eerbiedwaardig voorkomen, midden uit het volk dat zich achter hen op het forum verdrong: “Zeker moogt gij het rechtshuis niet binnentreden, want het is geheiligd door onschuldig bloed. Hij alleen mag het betreden, want Hij alleen onder de Joden is rein, evenals de daar vermoorde onschuldige kinderen!”

Na deze woorden met hevige ontroering en bezieling uitgesproken te hebben, verdween hij onder de menigte.

Deze man heette Sadok; hij was een welgesteld man en een neef van Obed, de man (of een bloedverwant) van Serafia, die later Veronika genoemd werd. Twee zoontjes van hem waren daar met andere onschuldige kinderen op het plein van het gerechtshof, op bevel van Herodes, vermoord geworden⁶².

Westfalen werd door de Franse legers onder de voet gelopen. Zij speelden er de baas en heersten er als meesters over een minderwaardig, verdeeld, verscheurd volk, tot God hen op hun beurt vernederde.

Een paar regels verder maken de woorden van Pilatus: “Gij begint al vroeg te villen en te slachten”, een toespeling op de slachting van de ontelbare paaslammeren in de tempel, waarmee men kort na de middag een aanvang zou maken. Het was alsof die bloeddorstige Joden op het uur der slachting niet konden wachten. De slachting van Jezus die het ware Paaslam moest zijn, dulde geen uitstel.

⁶² De man van Serafia heette Sirach, niet Obed.

Obed was aan haar verwant (fasc. 10, einde van nr. 275). De scene van de man die uit de menigte vooruitspringt om openlijk Jezus' onschuld te verkondigen is typisch oosters.

Sedertdien had hij een teruggetrokken leven geleid en met zijn vrouw als een Esseen in onthouding geleefd. Eens had hij Jezus bij Lazarus ontmoet en daar een lering gehoord, en nu hij Jezus op zulk een wrede wijze naar de trap van het pretorium gesleurd zag worden, ontwaakte in zijn hart spontaan de smartelijke herinnering aan zijn daar vermoorde kinderen en legde hij dit getuigenis af voor de onschuld van Jezus. De aanklagers echter waren te zeer ingenomen met hun zaak en te geërgerd aan de trotse houding van Pilatus en hun eigen vernederde positie tegenover hem, dan dat zij een bijzonder aandacht aan de woorden van Sadok zouden schenken.

1860.

De gerechtsdienaren sleurden Jezus nu de vele marmertreden op en brachten Hem op de achtergrond van het terras (nabij de gehoorzaal, voorbij Pilatus, want:)

Wij kunnen ze vergelijken met een paar andere analoge feiten uit onze tijd. Tijdens zijn Palestina-reis en bezoek aan Jeruzalem was de exegeet Jos. Keulers in de H. Grafbasiliek getuige van het volgende voorval: "Op het ogenblik van de kruisverering (aan het einde van de kruiswegoefening) drong opeens een haveloos geklede, kromgewerkte vrouw door de rangen van de pelgrims. Hartstochtelijk werpt zij zich op het kruishout, als was dit het lijk van haar kind. Zij bedekt het met kussen en tranen, omarmt het, streelt het, kruipt op de knieën er langs, het aldoor kussend en zoete namen toefluisterend, als sprak zij met iemand die haar dierbaar is. Dan staat zij op en verdwijnt haastig tussen de menigte." (Waar Jezus leefde, 186).

De terugbrenging van de relikwieën van de H. Sabas uit Venetië naar Jeruzalem werd in Osservatore Romano van 3 december 1965 beschreven als volgt: "De stoet vormt zich bij de Poort van David. Een indrukwekkende menigte staat te wachten; ze wordt met moeite door de soldaten in bedwang gehouden. Jeruzalem heeft nooit zulk een enthousiasme en toeloop gekend, afgezien van het bezoek van Paulus VI. Bloemen worden uit de vensters geworpen en de relikwieën-urne met parfum begoten. Gezangen en muziek weerschallen. Een vrouw – wij zullen dit nimmer vergeten – zoekt, zoals de bloedverliezende vrouw uit het Evangelie, herhaaldelijk de soldatengordel te doorbreken om tot bij de sarcofaag te geraken; zij schijnt de woorden te willen herhalen: "Als ik maar de zoom van zijn kleed kan aanraken, zal ik genezen zijn!"

Vooran op het terras onderhandelde Pilatus met de joodse priesters. Toen hij Jezus, over wie reeds vele tegenstrijdige geruchten tot hem doorgedrongen waren, zo verschrikkelijk mishandeld en mismaakt voorbij zich zag leiden, met over heel zijn verschijning zulk een onverstoerbare uitdrukking van waardigheid, verdubbelde zijn walg en verachting voor de joodse priesters en raadsleden, die hem vooraf reeds geboodschapt hadden dat zij Jezus van Nazareth tot hem zouden brengen om zijn veroordeling te bekomen, daar Hij de doodstraf schuldig was. Hij liet hun dan ook voelen dat hij geen lust had om Jezus zonder klaar bewezen schuld te veroordelen.

Hij zei dus op de toon van een hooghartige despoot tot de hogepriesters: “Welke misdaad hebt gij deze mens aan te tijgen?”

Geërgerd antwoordden zij: “Hadden wij geen bewijzen dat Hij een boosdoener is, wij zouden Hem tot u niet brengen.”

Hierop hernam Pilatus: “Welnu, als dat zo is, neemt gij Hem dan en spreekt recht over Hem volgens uw Wet!”

Doch de hogepriesters wedervoeren: “Gij weet dat het Recht ons niet de onbeperkte macht toekent om een doodvonnis te laten voltrekken.”

De vijanden van Jezus waren verbitterd en woedend; zij gingen in al hun handelingen met de grootst mogelijke overijling en heftigheid te werk, om met de zaak van Jezus zó klaar te komen, dat zij het paaslam nog konden slachten. Zij wisten echter niet dat Degene die zij nu naar het rechtshuis van Pilatus, de heidense afgodendienaar brachten, het ware Paaslam was.

De drempel van de heidense woning wilden zij niet overschrijden om zich niet te verontreinigen om het paaslam te kunnen eten.

Daar nu de Romeinse landvoogd hen opvorderde om met hun beschuldigingen tegen Jezus voor de dag te komen, dienden zij vooral 3 hoofdbeschuldigingen in, waaronder de overige gegroepeerd konden worden.

Tien getuigen ten laste traden voor ieder van die hoofdaanklachten op. Deze waren zo geformuleerd, dat ze Jezus voor Pilatus afschilderden als iemand die schuldig is aan misdaden tegen de keizer en die deswege door Pilatus veroordeeld moest worden.

In zaken immers die hun eigen godsdienstwetten en tempelgebruiken betroffen, konden zijzelf de gerechtigheid handhaven.

- 1) In de 1^e van hun grieven stelden zij Jezus voor als een volksverleider, een rustverstoorder en oproermaker. Zij haalden daar verschillende bewijzen voor aan, die zij door getuigen lieten bevestigen. Zij verklaarden dat Hij het land doorreisde, grote volksvergaderingen hield, de sabbat schond en op deze heilige rustdag zieken genas. Toen viel Pilatus hen spottend in de rede en grijnsde: “Heel zeker zijt gijzelf niet ziek; anders zouden die genezingen u niet zo verbitteren!”

Maar zij riepen vervolgens: dat Hij het volk door een afschuwelijke leer misleidde, aangezien Hij het voorhield dat men zijn vlees moest eten en zijn bloed moest drinken om het eeuwig leven te bezitten.

Pilatus ergerde zich aan de voortvarende woede waarmee zij al deze beschuldigingen inbrachten. Naar zijn officieren kijkend, grijnslachte hij en beet dan de Joden scherpe woorden toe als deze: “Men zou haast zeggen dat gij zijn leer volgt, want het ziet er naar uit dat gij zijn vlees wilt eten en zijn bloed wilt drinken.”

1861.

- 2) Hun 2^e hoofdaanklacht was dat Jezus het volk opstookte om de keizer de belastingen te weigeren. In toorn ontstekend onderbrak Pilatus hen onmiddellijk, en, als iemand die van zijn zaak zeker is, omdat het tot zijn ambt behoort op zulke dingen te letten, snauwde hij: “Dat is grof gelogen! dát moet IK beter weten!”

3) Doch zij kwamen onmiddellijk met hun 3^e hoofdbezwaar voor de dag en schreeuwden: “Toch is het werkelijk waar dat die man van lage, onbekende, verdachte afkomst zich een grote aanhang heeft weten te maken.

Hij heeft ‘wee’ over Jeruzalem geroepen;

Hij heeft dubbelzinnige gelijkenissen onder het volk verspreid van een koning die een bruiloftsmaal voor zijn zoon bereidt.

Het volk, in grote menigte op een berg rondom Hem verzameld, heeft Hem reeds eenmaal tot koning willen uitroepen, doch, oordelend dat de gunstige tijd daartoe nog niet gekomen was, heeft Hij zich toen verborgen.

In de laatste dagen echter heeft Hij zich verder gewaagd: Hij heeft zich een luidruchtige intocht in Jeruzalem laten welgevallen. Hierbij riep met zijn goedvinden een ontelbare menigte mensen: “Hosanna de zoon van David! hooggezegend het rijk van onze vader David, dat nu komt!”

Hij heeft zich koninklijke eer laten bewijzen, en dit geheel in overeenstemming met hetgeen Hij leert en beweert, nl. dat Hij de Christus, de Gezalfde des Heren, de Messias, de beloofde en sedert langverwachte Koning van de Joden is.

Hij laat zich overigens ook zo noemen!”

Ook deze beschuldigingen werden door 10 getuigen bevestigd.

Deze laatste beschuldiging dat Jezus zich de Christus, de Koning van de Joden liet noemen, stemde Pilatus achterdochtig.

Hij ging van het open terras naar de aangrenzende gerechtszaal, wierp in het voorbijgaan een navorsende blik op Jezus en beval de wachters de beschuldigde vóór hem in de rechtskamer te brengen.

Pilatus was een bijgelovig, veranderlijk heiden, met verwarde gedachten; hij had allerhande duistere ideeën over zonen van zijn goden die op aarde geleefd hadden. Ook was het hem niet onbekend dat de profeten van oudsher een Gezalfde van God voorspeld hadden, die een verlosser en bevrijder, een koning zou

zijn en dat vele Joden inderdaad in de verwachting van Hem leefden.

Ook wist hij dat er koningen uit het Oosten bij de oude Herodes gekomen waren en hem naar een nieuwgeboren koning van de Joden gevraagd hadden om Hem te vereren en dat Herodes toen een groot aantal kinderen had laten ombrengen. Van die voorspellingen en overleveringen betreffende een Messias en een koning van de Joden wist hij wel wat, doch als een ijverig afgodendienaar hechtte hij er geen geloof aan en kon zich ook helemaal niet indenken wat voor een koning dit toch wel zou zijn. Hoogstens kon hij zich die koning voorstellen gelijk de waanwijze Joden en Herodianen van die tijd, voor wie die koning zou verschijnen als een triomfator, een zegevierende, machtige heerser. Des te belachelijker kwam hem deze beschuldiging voor, daar Degene, die zich voor die Gezalfde Gods, voor die Koning uitgaf, dezelfde Jezus was die nu zo ellendig en hulpeloos, mismakt en onmachtig vóór hem stond. Omdat de vijanden van Jezus dit evenwel als een aanranding van de rechten des keizers hadden voorgesteld, liet hij de Zaligmaker vóór zich brengen om Hem in verhoor te nemen.

Pilatus bezag Jezus met vorsende en verwonderde blikken. Dan sprak hij: “Gij zijt dus die verwachte Koning van de Joden?”

Jezus antwoordde: “Zijt gij uit Uzelf op die gedachte gekomen of hebben anderen ze u over Mij voorgezegd?”

Pilatus werd toornig, omdat Jezus hem voor zo dwaas hield om uit eigen beweging aan zulk een arme, ellendige mens te vragen of hij een koning was. Deze smaad van zich afwendend zegde hij zoveel als: “Ben ik misschien een Jood, dat ik aan zulke vertelsels belang zou hechten? Uw volk en uw priesters hebben U aan mij overgeleverd, opdat ik U zou veroordelen als iemand die om deze reden de dood schuldig is; zeg mij dus: Wat hebt gij gedaan?”

Hierop antwoordde Jezus met majesteit: "Mijn koninkrijk is niet van deze wereld! Indien het van deze wereld was, zou Ik zeker dienaren gehad hebben om Mij te verdedigen en te beletten dat Ik aan u overgeleverd werd, maar mijn Rijk is niet van deze wereld."

Pilatus vernam deze woorden met ontsteltenis; ze stemden hem tot nadenken en hij zei: "Gij zijt derhalve toch Koning?"

Jezus hernam: "Zoals gij het zegt: Ik ben Koning. Ik ben geboren en in deze wereld gekomen om getuigenis te geven van de waarheid; al wie uit de waarheid is, luistert naar mijn stem!"

Pilatus zag Jezus aan en van zijn zetel opstaand sprak hij: "Waarheid? Wat is waarheid?"

Er had nog een korte woordenwisseling plaats, doch ik herinner er mij de inhoud niet meer nauwkeurig van.

1862.

Pilatus ging weer buiten op het open terras. Hij kon Jezus niet doorzien, maar zoveel wist hij nu toch van Hem dat Hij geen koning was, die voor de keizer gevaarlijk kon worden, dat Hij geen aanspraak maakte op een rijk in deze wereld. Om een rijk in een andere wereld bekommerde de keizer zich niet.

Van op het terras riep hij derhalve naar de hogepriesters beneden (bij de zitplaatsen op de achtergrond van het tussenplein): "Ik vind geen enkele schuld in deze mens!"

De vijanden van Jezus ontstaken in heviger woede en brachten opnieuw een stroom van beschuldigingen tegen Hem in.

De Heer echter stond daar zwijgend en bad voor die ongelukkige blinden.

Zelfs toen Pilatus zich tot Hem wendde met de woorden: “Hebt gij op al die beschuldigingen niets te antwoorden?”, *zegde Jezus niets*, zodat Pilatus, ten zeerste over zijn handelwijze verwonderd, tot Hem zei: “Ik zie het wel; zij brengen leugens tegen U in!” Voor leugens gebruikte hij een andere uitdrukking, die ik vergeten ben.

De aanklagers evenwel gingen in hun woede met beschuldigen door en riepen: “Welhoe? gij vindt geen schuld in Hem? Is dit geen schuld: Hij ruit het hele volk op en verspreidt zijn leer over het gehele land van Galilea tot hier toe!”

Toen Pilatus het woord ‘Galilea’ hoorde, bezon hij zich een ogenblik en vroeg dan aan de aanklagers beneden: “Is deze mens afkomstig uit Galilea en een onderdaan van Herodes?”

En de tegenstanders antwoordden: “Ja, want zijn ouders hebben te Nazareth gewoond en zijn tegenwoordige verblijfplaats is Kafarnaüm!”

“Nou, hernam Pilatus, daar Hij een Galileeër en een onderdaan van Herodes is, gaat dan met Hem naar de viervorst; hij bevindt zich in de stad voor het feest en ik laat deze rechtszaak over aan hem!”

En hij liet Jezus weer uit de rechtszaal naar beneden tot zijn vijanden brengen en zond terzelfdertijd een zijner officieren naar Herodes om hem Jezus van Nazareth, een onderdaan van hem, voor een rechterlijk onderzoek aan te melden.

Pilatus was blij de veroordeling van Jezus op deze wijze van zich te hebben kunnen afschuiven, want hij vond dit een netelig, onheilvol geval. Deze houding was hem ook ingegeven door een politieke bijbedoeling; hij wilde er een beleefdheid door bewijzen aan Herodes, met wie hij in onmin leefde en die altijd een levendig verlangen gekoesterd had om Jezus te zien.

Maar de vijanden van Jezus waren er ten eerste over verbitterd dat zij op die manier vóór al het volk door Pilatus afgewezen werden en nu met Hem naar Herodes moesten.

Zij koelden hun woede op Jezus, bonden Hem opnieuw en, razender dan ooit te voren, sleurden zij Hem onder slaan en stoten in stormender haast over het forum. Dit stond vol volk maar met geweld baanden zij zich een weg erdoor en volgden daarna een straat naar het niet al te ver afgelegen paleis van Herodes⁶³. Ook Romeinse soldaten maakten deel uit van de stoet.

⁶³ Dit paleis van Herodes, hoewel onbekend, moeten wij veronderstellen in de buurt van de Herodespoort in de noordelijke muur van Jeruzalem vlak in 't midden tussen de Damascuspoort en de noordoosthoek van de stad.

Thans heet deze poort Bab es-Sahireh, zoals de kleine vallei die van dat punt naar de Schaapsvijver afdaal. Misschien dateert de naam 'Herodespoort' in laatste instantie nog uit de tijd van Christus.

Toch zijn er geleerden die op hun kaarten een paleis van Herodes in de wijk Bezeta aantekenen, b.v. Alexis, Oudheid, blz. 1; Mislin, II, 1; Delancker, 260; Weber, de 4 Evangelien in één verenigd.

Volgens Israël in de reeks Guides bleus, komt de naam Herodespoort van een huis in Mamelukse stijl, dat in de 15e eeuw aangewezen werd als het huis van Herodes (blz. 364).

Klaudia Prokla, de vrouw van Pilatus, had haar man tijdens de laatste onderhandeling door een dienaar laten zeggen dat zij dringend verlangde hem te spreken (cfr. Mt. 27, 19).

Toen Jezus nu naar Herodes gevoerd werd, stond zij heimelijk op een hoog terras, vanwaar zij vol angst en droefheid de stoet over het forum zag trekken.

Jezus' lijdensweg wordt het eerst door Maria vereerd. – De kruisweg ontstaat.

1864.

Gedurende al die onderhandelingen in het rechtshuis van Pilatus waren de Moeder van Jezus, Magdalena en Joannes in een hoek van het forum blijven staan. Daar waren zij met hartverscheurend verdriet getuige geweest van het roepen en schreeuwen.

Terwijl Jezus nu naar Herodes weggevoerd was, leidde Joannes de H. Maagd en Magdalena langs de lijdensweg⁶⁴.

Rekening houdend met de zo stellige mededelingen van K. Emmerick kan men zich afvragen of die aanwijzing geen oudere tradities tot grondslag heeft.

Wij lezen ook bij Guérin in Terre Sainte, blz. 135-136: "Deze poort (Bab es-Sahireh), zoals ook de Damascuspoort, heeft een 'oude' poort opgevolgd, die zonder twijfel oudtijds, zoals nu nog, 'Herodespoort' heette."

Om bij Herodes te komen moest Jezus over het forum. De vrouw van Pilatus zag Hem er over trekken, terwijl zij Hem naschouwde van op een hoog terras, dit zal wel geweest zijn vanaf de dakterrassen van de 70 el hoge gebouwen in de zuidoosthoek van het pretorium, waar zij haar eigen verblijf had.

⁶⁴ Hier, in Maria's begaan van de lijdensweg van Jezus komt een eigenheid van de Joden tot uiting (die wel bij alle volken zal bestaan en overigens naar de christenen is overgegaan) om plaatsen waar iets voornaams is gebeurd, te vereren en in achtung te houden.

Katarina zelf zal verder hierover zeggen: "Te allen tijde hebben de Joden de plaatsen in ere gehouden, waar heilige gebeurtenissen en bewijzen van

---

Gods liefde hebben plaats gehad; zij vergeten er geen; zij richten er gedenkstenen op; zij gaan er heen in bedevaart en aanbidden God op die plaatsen.

De H. Kruisweg is ontstaan uit die zelfde inwendige drang en liefde.” (nr. 1921).

En in nr. 1998: “De Joden koesteren een grote eerbied voor alle plaatsen, die door een bewijs van Gods macht geheiligd zijn; zij raken die aan, kussen die en vallen er op ter aarde met het aangezicht tegen de grond.”

Ook geleerden maken soms dezelfde opmerking, b.v. L. Heidet in D.B. Mambre, c. 632: “De verschillende plaatsen waar de Patriarchen in het Beloofde Land enige tijd vertoefd hebben, werden het eerst als cultusplaats aan God toegewijd, b.v. More bij Sikem, Mambre, Betel, enz. Die plaatsen bleven in eer bij de Joden en deze kwamen daar godsdiensthandelingen, gebeden en plechtigheden verrichten.”

Men kan er Gilgal en Mizpa aan toevoegen, ook de Karmel, de Tabor, de Olijfberg, enz. Zie ook fasc. 9, nr. 212, voetnoot 12.

Over deze eigenschap van de Joden zegt K. Gschwind in “Geliebter Orient”, blz. 33: “Het pelgrimeren naar plaatsen die historisch of godsdienstig waardevol zijn, zit de Joden in het bloed.”

In dit kapittel zien wij hoe Maria het woord van de H. Lukas in praktijk bracht: “Maria bewaarde al deze woorden in haar hart.” Men moet weten dat in het Hebreeuws onder ‘woorden’ ook feiten, daden, gebeurtenissen verstaan kunnen worden.

***

Katarina’s mededelingen hieromtrent worden ook bevestigd door Maria zelf aan de H. Brigitta: “Gedurende al de tijd die ik na de Hemelvaart van mijn Zoon nog geleefd heb, bezocht ik de plaatsen waar Hij geleden en zijn wonderen gewrocht had. Zo was zijn lijden dan ook zo diep in mijn hart geprent, dat het mij, hetzij ik at of arbeidde, altijd levendig voor de geest stond. Mijn zinnen waren trouwens dood voor al het wereldse, zodat ik gedurig van nieuw verlangen ontvlamd en afwisselend tot leed en medelijden opgewekt werd.” (Openb. 6, 61).

“Na van de engel het uur van mijn dood vernomen te hebben, bereidde ik mij op mijn dood door nogmaals, zoals ik placht, alle plaatsen te bezoeken waar mijn Zoon geleden had.” (Openb. 6, 62).

***

Onze zienster zal ons overigens verder vertellen hoe Maria achter haar huis bij Efeze, een kruisweg aangelegd had, die zij veelvuldig beschouwend bewandelde (nr. 2206).

Zo legden zij de gehele weg af (van het forum terugkerend op Jezus' stappen) tot het rechtshuis van Kaifas, van Annas, door Ofel naar Getsemani aan de Olijfberg; en overal waar Hij gevallen was, waar men Hem het een of ander bijzonder groot leed had aangedaan, daar wekten zij in hun hart gevoelens op van liefde en dankbaarheid; zij waren vol smarten en voelden zijn lijden.

Dikwijls zonk de H. Maagd neer en kuste de grond ter plaats waar haar Zoon neergevallen was. Magdalena wong zich dan de handen en Joannes, die zelf zijn tranen niet kon weerhouden, beurde Maria op, tilde haar omhoog en leidde haar verder.

Dit was de oorsprong van de heilige kruisweg, van het medelijdend beschouwen en vereren van Jezus' bitter lijden, nog eer het volbracht was.

Reeds op dit ogenblik ontstond in de heiligste bloesem van de mensheid, in de maagdelijke Moeder van God en van de Zoon des Mensen, de godsvrucht van de Kerk voor het lijden van haar Verlosser.

Reeds op de dag, toen Hij de bittere lijdensweg nog maar half had afgelegd, overwoog, beweende, vereerde en betrad de uitverkoren, genadenvolle Moeder de voetstappen van haar Zoon en haar God. O welk onbegrijpelijk medelijden! Hoe diep drong het zwaard van droefheid, scheurend en snijdend, langzaam in haar hart! Hoe smartelijk bleef het erin geplant. Zij wier zalige schoot Hem gedragen had, wier zalige borsten hem gevoed hadden, zij, de heilige, die het Woord, dat in den beginne bij God was, werkelijk en wezenlijk gehoord had, in zich opgenomen en 9 maanden onder haar genadenvol hart bewaard, verzorgd, overwogen en beschouwd had, die het aan haar borsten gevoed had, zij die zijn leven gedragen en in zich aanwezig gevoeld had, eer de mensen,

---

Over het gevoelig, van liefde brandend, rouwmoedig, fel bewogen hart van Magdalena, zie fasc. 19, nr. 854, voetnoot 438. Het maakte haar onbeheerst in haar uitwendige handelingen.

zijn broeders, zegen en lering, hulp en genezing van Hem ontvingen, leed hier alles met Jezus, nam deel aan zijn smarten, ook in zijn dorst naar de zaligheid van de mensen, die door zijn bitter lijden en dood moest verwezenlijkt worden.

Zo opende hier nu reeds de reinste, de alheilige, de geheel onbevleete, als eerste in de Kerk, het pad van de heilige kruisweg. Zij stelde een voorbeeld; zij wijdde een heilige oefening in.

Zij begon als eerste de onuitputtelijke verdiensten van Jezus Christus als edelstenen op alle plaatsen van zijn lijden te verzamelen, op de lijdensweg als bloemen te plukken, om ze zijn hemelse Vader voor alle gelovigen van nu en later aan te bieden.

Maria vertegenwoordigde alle zielen van de mensheid, die ooit waren en zijn zullen, allen die vóór Jezus ooit verzucht hadden naar de Verlossing, allen die na Hem zijn liefde en lijden medelijdend en dankbaar zouden overwegen en vieren.

Al dezen baden in haar en met haar de kruisweg, weenden en offerden mee in het hart van de Moeder van Jezus, die ook een trouwe Moeder is van de gelovigen in de Kerk.

Magdalena was van droefheid en smart als buiten zichzelf. Haar liefde voor Jezus was onmetelijk, doch wanneer zij, door haar liefde aangedreven, zo zielsinnig ernaar smachtte haar ziel in liefde voor zijn voeten uit te storten, zoals zij weleer de nardusolie op zijn hoofd had uitgegoten, dan wierp zich tussen haar en haar geliefde een muur van ontzetting; dan opende zich een afgrond tussen beide. Eindeloos groot was haar berouw over haar zonden, eindeloos groot haar dankbaarheid voor de verkregen vergiffenis, en toen nu haar liefde haar dank als een aangename wierookwolk tot Hem wilde opsturen, zag zij Jezus zo mishandeld en naar de dood gevoerd, en dit ook om HAAR zonden.

Ook deze had Hij op zich genomen; ook om deze was Hij in lijden. En dit schuldbesef verschrikte haar liefde, want haar schuld veroorzaakte Jezus nu dat ontzettend lijden en het stortte haar en haar liefde in een afgrond van berouw en verdriet, een afgrond die zij noch ledigen noch vullen kon. Dan verhief zich weer haar ziel en vloog in smachtende, verlangende liefde tot haar Heer en Meester, en dan zag haar geest Hem gruwzaam, verschrikkelijk mishandeld. Zo was haar ziel door die ontroeringen als verscheurd, als heen en weer geslingerd tussen haar liefde, haar berouw, haar dankbaarheid en het besef van de ondankbaarheid van haar volk jegens zijn Verlosser! En al die aandoeningen kwamen tot uitdrukking in haar houdingen, in haar woorden, handelingen en bewegingen.

Joannes evenwel beminde en leed in stilte en leidde de Moeder van zijn goddelijke Meester, die hem het eerst bemind had en nu voor hem leed, voor de eerste maal als ter inwijding van de kruisweg-oefening der Kerk, in het spoor van Jezus' bloedige voetstappen, en hij beschouwde ondertussen toekomstige dingen.

Pilatus en zijn echtgenote (Mt. 27, 19).

1865.

Terwijl men Jezus naar Herodes leidde en Hem daar de smadelijkste verguizingen aandeed, zag ik Pilatus tot zijn vrouw gaan, die Klaudia Prokla heet. Zij kwamen in een luthuisje of prieel tezamen op een tuinterras (terras tot tuin ingericht), achter het paleis van Pilatus. Klaudia was zeer ontsteld en ontroerd. Zij was een flink opgewassen en mooie vrouw, doch bleek. Zij droeg een sluier die van achteren neerhing, maar toch was haar haar zichtbaar. Het was om haar hoofd gewonden en men zag er enige sieraden in blinken. Zij droeg ook sieraden aan haar oren en hals, doch vooral op de borst viel een soort slot of schild of sluitspeld op, die haar lang en vouwenrijk kleed ophield.

Haar gesprek met Pilatus duurde lang; zij smeekte hem bij al wat haar dierbaar en heilig was, Jezus, de Heilige der Heiligen, toch geen onrecht aan te doen en zij vertelde hem enige taferelen uit haar wonderbare gezichten of dromen die zij deze nacht over Jezus had gehad.

Terwijl zij sprak heb ik veel uit haar visioenen (in bijkomstige gezichten) gezien, maar zij staan mij niet meer alle in hun volgorde voor de geest.

Het volgende nochtans herinner ik mij daarvan: zij zag de hoofdgebeurtenissen uit Jezus' leven, zoals de boodschap van de Engel aan Maria, de geboorte van Christus, de aanbedding der herders en der koningen, de voorzegging van Simeon en Hanna, de vlucht naar Egypte, de moordaanslag op de onnozele kinderen, de bekoring in de woestijn, enz.

Zij zag algemene beelden uit zijn leven als heilige Leraar en Heiland. In haar visioenen en in al die taferelen zag zij Jezus steeds door een helder licht omstraald.

De boosheid, listen en hinderlagen van zijn vijanden aanschouwde zij in schrikwekkende beelden; zij zag de heiligheid en de smarten van zijn Moeder, ***de heiligheid van zijn eigen eindeloze pijnen, die Hij met zulk een standvastige liefde en geduld doorstond.***

Zij zag dit alles in een aaneengesloten rij van beelden, die ter opheldering met licht, schaduw of donkerte en allerlei zinnebeelden omgeven waren en zij leed daarbij een onbeschrijfelijke angst en droefheid, want al wat die beelden haar te zien gaven, was nieuw voor haar: ze waren onweerstaanbaar, overweldigend, overtuigend, en sommige gebeurtenissen, zoals de kindermoord en ook de voorzegging van Simeon in de tempel, zag zij in de nabijheid van haar woning plaatshebben.

Hoezeer een gevoelig hart door zulke beelden geschokt kan worden, weet ikzelf het best, want de gevoelens van anderen begrijpt men het best, als men ze zelf ondervind.

1866.

Zo had die vrouw de ganse nacht veel geleden, vele wonderen gezien en waarheden vernomen, de ene klaarder, de andere vager, toen zij 's morgens door het geraas en getier van de volksmenigte die met Jezus naar Pilatus kwam, wakker werd. Toen zij later een blik naar buiten wierp (vanop het terras op de stad) herkende zij de Zaligmaker, Hemzelf die zij als hoofdpersoon in haar visioenen deze nacht gezien had. Juist op dit ogenblik werd Hij, gruwelijk gehavend en mishandeld, door zijn vijanden over het forum naar Herodes gesleurd. Dit schouwspel dat zij nu in wakende toestand waarnam en dat zij vergeleek met de inhoud van haar nachtelijk visioen stortte haar hart in een vreselijke angst. Terstond ontbood zij in der haast Pilatus en zij vertelde hem vol angst en schrik vele taferelen uit haar droomgezichten. Haar schrik kwam gedeeltelijk daaruit voort, dat zij niet alles verstond, of het niet in woorden kon weergeven, doch zij bad en smeekte hem, ja, zij klampte zich vleiend tegen hem aan.

Pilatus was zeer verwonderd, zelfs ontsteld door hetgeen zijn vrouw hem zegde. Hij bracht dit in verband met hetgeen hij over Jezus nu en dan vernomen had, vooral met de hier losgebarstte woede der Joden, *met het zwijgen van Jezus, met de wonderbare, besliste antwoorden die Jezus hem op zijn vragen gegeven had.* Dit maakte hem onzeker, onrustig, doch, weldra in het voorstel van zijn vrouw de goede oplossing ziende, antwoordde hij haar dat hij reeds verklaard had dat hij geen schuld in Jezus vond en Hem niet veroordelen zou, daar hij de hele boosheid van de Joden had doorschouwd.

Ook sprak hij haar nog van Jezus' uitlatingen tegen hemzelf hij stelde zijn vrouw gerust door haar een onderpand te geven ten teken dat hij Hem niet veroordelen zou. Ik weet niet

meer welk een kleinood, ring of zegel hij haar tot geruststelling gaf en hiermee scheidde zij.

1867.

Pilatus was een zeer verwarde, zelfzuchtige, veranderlijke mens, een mengsel van trots en laagheid, die zonder enige hogere vrees voor God, niet terugschrikte voor de schandelijkste werken, wanneer het zijn voordeel gold, en die tegelijk op de onwaardigste en lafhartigste wijze bijgelovig tot alle afgodische praktijken en tot uitleg van tekenen zijn toevlucht nam, wanneer hij zich in verlegenheid bevond. Zo zag ik hem nu in zijn netelige verwarring zijn goden te voet vallen. In een verborgen kamer, waar hij ze vereerde, wierookte hij voor hun beelden met de bedoeling allerlei tekenen van hen te bekomen. Hij lette ook op allerlei bijgelovige dingen, b.v. hoe de hoenders aten⁶⁵, doch dit alles boezemde mij zulk een afschrik in, het leek me zo akelig en duivels, dat ik mij ervan afwendde en dus niet nauwkeurig kan verhalen wat hij allemaal deed.

Hij was besluiteloos en onzeker in zijn gedachten. Satan blies hem nu deze, dan die gedachte in. Nu was hij van oordeel dat Jezus als onschuldig in vrijheid gesteld diende te worden. Een ogenblik later dachtte hij de wraak van zijn goden, wanneer hij deze Jezus, die er zulke vreemde, ongehoorde opvattingen op nahield en zich zo wonderbaar over zichzelf uitliet als was Hij een soort afgod, in vrijheid stelde en Hem zodoende de mogelijkheid bood om zijn goden grote schade te berokkenen.

---

⁶⁵ Etende hoenderen nagaan. – De waarzeggerij op grond van het vliegen, eten, schreeuwen, enz. van de vogelen was algemeen in zwang bij de Grieken en Romeinen.” (D.B. Divination).

In hetzelfde Bijbels Woordenboek vindt men bij het woord Augure een wichelaarster met aan haar voeten een pikkende kip en in de hand een waarzeggersstaaf, hierna weergegeven.

Allemaal honderd en nog eens honderd bewijzen dat K. vertelt wat zij werkelijk heeft gezien en het niet brouwt in haar fantasie.

“Misschien, zo dacht hij ook nog, is Hij een soort God van de Joden; er bestaan inderdaad zo vele voorzeggingen aangaande een joodse koning die over alles moet heersen. De koningen van de sterrendienaars uit het Oosten zijn hier reeds zulk een koning komen zoeken; Hij zou zich misschien ook boven MIJN goden kunnen verheffen en dan zou ik een grote verantwoordelijkheid op mij laden, indien ik Hem niet ter dood laat brengen.”

Dan echter kwamen hem weer de wonderbare droomgezichten van zijn vrouw voor de geest, die Jezus vroeger niet kende, noch ooit gezien had, en dit wierp in de onzekere weegschaal van Pilatus weer een gewicht voor de vrijspraak van Jezus en hij besloot eindelijk zich aan deze oplossing te houden.

Hij wilde rechtvaardig zijn, maar hij kon niet, want hij had gevraagd: “Waarheid, wat is waarheid?”

Het antwoord van Jezus had hij niet afgewacht: “Jezus Nazarenus, de Koning der Joden, is waarheid!”

Het woelde in zijn ziel al dooreen; ik zag niet klaar in die warboel en hijzelf wist ook niet wat hij wilde; anders was hij beslist niet bij de hoenders te rade gegaan.

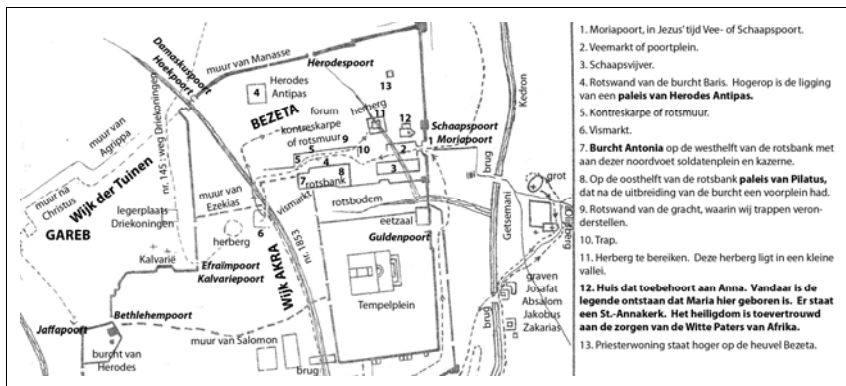
1868.

Het volk stroomde nu in steeds groter menigte toe op de markt, in de wijk en in de straten, waardoor Jezus naar Herodes gevoerd werd. Die scharen echter mengden zich niet zomaar door elkaar; zij bleven en stonden samen volgens de plaatsen en gewesten van waar zij naar het feest gekomen waren.

De meest tegen Jezus ingenomen Farizeeën uit alle gewesten waar Jezus opgetreden was, waren allemaal bij hun stads- of gewestgenoten om de wankelmoedigen en benauwden, die aarzelden, tegen Jezus te bewerken. Bij het Romeinse wachthuis (kazerne, soldatenplein) vóór het paleis van Pilatus waren vele Romeinse soldaten opgesteld en ook op alle nodige punten van de stad.

Jezus voor Herodes (Lk. 23, 6-12).

Het paleis van de viervorst Herodes lag in de nieuwe stadswijk ten noorden van het forum. (In de wijk Bezeta en de waarschijnlijkste betekenis van Bezeta is 'Nieuw-stad'). Tot dáár was het niet ver.

Een troep Romeinse soldaten trok mee. Het waren mannen afkomstig uit de landstreek tussen Zwitserland en Italië⁶⁶.

De vijanden van Jezus voelden zich getergd, omdat zij op die manier heen en weer trekken moesten en zij hielden daarom niet op de Zaligmaker te beschimpen en Hem ook door de beulen te doen rukken en stoten.

De door Pilatus vooruitgezonden bode was eerder dan de stoet bij Herodes aangekomen. Deze was dus gewaarschuwd en nu zat hij reeds op een soort troon op kussens in een grote zaal de stoet af te wachten. Hij was omringd van vele hovelingen en soldaten.

De hogepriesters traden door de zuilengang binnen en plaatsten zich in de zaal aan weerskanten van de ingang en in deze bleef Jezus staan.

Herodes voelde zich niet weinig gevlaid, nu Pilatus hem ten aanschouwen van de hogepriesters openlijk het recht toekende het vonnis over een Galileeër te vellen en hij deed daarom heel druk en gewichtig. Ook verheugde hij er zich over die Jezus, die zich nooit gewaardigd had zich aan hem te vertonen, in zulk een vernederde toestand voor zich te zien.

Joannes had Jezus in zijn woorden steeds zo hoog opgehemeld en ook anderzijds had hij door de Herodianen, door zijn spionnen en overdragers, zoveel van Hem gehoord, dat zijn nieuwsgierigheid zeer geprikkeld was. Hij was er dus ten zeerste op gesteld om nu in het bijzijn van zijn hofbeambten en van de hogepriesters Jezus aan een pralerig verhoor te onderwerpen. Hij zag daar een gelegenheid in om aan beide partijen te laten zien hoe goed hij in alles onderlegd was.

Pilatus had hem echter ook laten weten dat hij hoegenaamd geen schuld in die mens had gevonden. Dit had de kruiperige vazal

---

⁶⁶ Landstreek tussen Zwitserland en Italië. – In Christus' tijd was de noordgrens van het eigenlijke Italië de rivier Rubiko ten zuiden van Ravenna. De Pô-vlakte, het later Lombardië, heette Gallia-Cisalpinga.

beschouwd als een wenk om de aanklagers met terughouding te behandelen en dit vermeerderde nog hun woede.

Nauwelijks binnengetreden begonnen zij hun beschuldigingen met grote opdringerigheid voor te brengen. Herodes ondertussen bekeek Jezus benieuwd en omdat Jezus zo ellendig was en daar stond met verward en half uitgeplukt haar, met een bebloed, bevuild en gekneusd gelaat en met een bezoedeld kleet, werd die wellustige en verwijfde vorst door een gevoel van walg aangegrepen.

Hij bracht de naam van God erbij te pas en zegde iets als 'Jehova'. Toen wendde hij met een gebaar van afkeer zijn gelaat van Jezus af en gaf de hogepriesters het bevel: "Breng die mens hier vandaan en reinigt Hem. Hoe durft gij iemand zo bevuild en zo toegetakeld onder mijn ogen brengen? De dienaren trokken Jezus nu naar de voorhal (of zuilengang). Men bracht water in een bekken met een veeglap en men reinigde Hem onder mishandelingen. Zij aangezicht was gekneusd en vol wonden en deze maakten zij nog groter door er met de lap over te wrijven.

1869.

Herodes verweet de hogepriesters hun wreedheid. Het scheen dat hij de handelwijze van Pilatus wilde navolgen, want hij sprak: "Het is de Man aan te zien dat Hij in de handen van slachters is gevallen; gij begint de slachting vóór de tijd" (cfr. nr. 1859, voetnoot 61).

De hogepriesters brachten intussen hun klachten en beschuldigingen gehaast en opdringerig tegen Jezus in.

Zodra men met Jezus bij hem teruggekeerd was, veinsde Herodes Hem met grote hoffelijkheid te willen bejegenen en hij gaf het bevel Hem een beker wijn aan te bieden om zijn verloren krachten te herwinnen, daar Hij zich wel zwak moest voelen.

Jezus echter schudde afwijzend het hoofd.

Herodes werd nu zeer spraakzaam, babbelziek tegen Jezus en hij flapte er alles uit wat hij van Hem wist.

In het begin stelde hij Hem vele vragen⁶⁷ en gaf zelfs het verlangen te kennen een wonderteken van Hem te zien, *doch daar Jezus geen gebenedijd woord voor hem overhad en onberoerd de ogen voor zich neergeslagen hield*, ergerde Herodes zich aan zijn houding en voelde zich vernederd voor de aanwezigen, doch zijn verlegenheid wilde hij niet laten blijken en in een vloed van vragen bracht hij alles te pas wat hij van Hem wist.

Eerst zocht hij Hem te vleien: “Het doet me leed, sprak hij, dat men zulke zware beschuldigingen tegen U inbrengt; ik heb veel over U gehoord.

Weet Gij wel dat Gij afbreuk aan mijn rechten hebt gedaan te Thirza (= is origineel Hebreeuws en betekent ‘beoorlijkheid’). Het komt in het Oude Testamant voor als plaatsnaam (stad). Het was de vroegere residentie van koningen van het noordelijke koninkrijk. Waarschijnlijk zo genoemd vanwege haar mooie ligging op een berg (bv. Hooglied 6,4)), door zonder mijn toestemming personen vrij te kopen, die ikzelf daar in de gevangenis heb laten werpen? Maar dat zult gij wel met een goede bedoeling gedaan hebben, ik geef het toe.

---

⁶⁷ Herodes stelde vele vragen. – En dit met een levendigheid die aan de oosterlingen eigen schijnt. Ter vergelijking het volgende: De Géramb bezocht in de Libanon 2 emirs, d.i. vorsten.

- De ene, Béchir genaamd, richtte enige vragen tot De Géramb, doch daar de antwoorden niet vlug genoeg volgden, stuurde hij de aanwezigen heen, in de mening dat hun aanwezigheid hem verlegen maakte en hem belette vlugger op zijn vragen te antwoorden.
- De tweede, Amin genaamd, stelde hem eveneens een groot aantal vragen, maar in zulk een snel tempo, dat zijn drogman (= vertaler, tolk, gids) de tijd niet had om ze te vertalen en De Géramb geen kans zag om behoorlijk enige lettergrepen te stamelen.

Door de Romeinse landvoogd zijt ge nu aan mij overgeleverd om gevonnist te worden, hoe beantwoordt gij derhalve de beschuldigingen die men hier tegen U inbrengt??
Gij zwijgt?

- Men heeft mij zoveel verteld over uw grote wijsheid, die Gij in uw gesprekken en onderrichtingen aan de dag legt; ik zou thans derhalve wel gaarne horen hoe Gij uw tegenstanders weerlegt. Wat zegt Gij?
- Is het waar dat Gij de verwachte Koning van de Joden zijt? Zijt Gij de Zoon van God? Wie zijt Gij?

Ik vernam dat Gij grote wonderen gedaan hebt, bewijs het eens in mijn tegenwoordigheid, geef mij een teken! Ik heb het in mijn macht U vrij te laten.

- Is het waar dat Gij aan blindgeborenen het gezicht teruggegeven,
- Lazarus van de dood opgewekt en
- duizenden mensen met enkele broden verzadigd hebt?
Waarom antwoordt Gij me niet?

Ik bezweer U, doe eens een van uw wonderen, het zal Uzelf tot voordeel strekken.”

Daar Jezus op geen enkele van zijn vragen reageerde, stelde Herodes met nog groter haast een vloed van vragen.

- “Wie zijt Gij?
- Wat is er aan de hand met U?
- Wie heeft U die volmacht gegeven, wie het gezag dat Gij u aanmatigt?
- Waarom vermoogt Gij thans niets meer?
- Zijt Gij dezelfde over wiens geboorte zulke vreemde geruchten de ronde gedaan hebben?

- Er zijn eens koningen uit het Oosten bij mijn vader gekomen, om nopens een nieuwgeboren koning van de Joden navraag te doen; men zegt dat Gij dat kind bent geweest, is dit waar?
- Zijt Gij toen ontkomen aan de dood, die zo vele kinderen getroffen heeft? Welke list heeft U gered?
- Waarom is het daarna zo lang stil over U geweest? Of brengt men die gebeurtenis alleen maar in verband met U om U tot koning te laten uitroepen, sta mij te woord! Rechtvaardig U zelf.
- Wat voor een Koning zijt Gij toch eigenlijk? Ik zie waarachtig niets koninklijks aan U!
- Naar ik verneem heeft men U onlangs in triomftocht naar de tempel geleid! Wat moest dat betekenen? Spreek!
- Hoe komt het toch dat Ge van zulk een hoogtepunt in zulk een diepte neergestort zijt?

1870.

Deze en veel andere vragen sloeg Herodes er uit, *doch hij bekwam geen antwoord van Jezus.*

Nu gelijk ook reeds vroeger, kreeg ik de mededeling, *dat Jezus niet tot hem wilde spreken, omdat hij wegens zijn overspelige verbintenis met Herodias en wegens de moord op Joannes de Doper in de ban was*⁶⁸.

Annas en Kaïfas benutten de ontevredenheid van Herodes over het stilzwijgen van Jezus om Hem opnieuw bij de vorst te

---

⁶⁸ Herodes in de ban. – Even verder zegt K. “Hij was buiten de offeranden gesloten. Hij leefde immers in strijd met de Wet.” (Lev. 18, 29).

- Als genaturaliseerde Jood was hij aan de Wet onderworpen (Lev. 17, 20; 20, 2).
- Als geëxcommuniceerde was hij van alle geestelijke voordelen beroofd en uit de synagoge gebannen, dus ook uit de offeranden die in de tempel soms voor de persoon en de belangen van gezagvoerders werden opgedragen (cfr. D.B. Sacrifice, k. 1328-1329; I Makk. 7, 33).

beschuldigen. Zij zeiden o.m. dat Hij Herodes een vos had genoemd en reeds sedert lang alles in het werk stelde om de gehele koninklijke familie ten val te brengen; dat Hij een nieuwe godsdienst had willen invoeren en reeds gisteren het paaslam gegeten had.

Door het verraad van Judas was deze laatste beschuldiging ook al bij Kaïfas te berde gekomen, maar enige vrienden van Jezus hadden haar, op grond van oude oorkonden, als waardeloos weerlegd.

Ofschoon Herodes zich door het zwijgen van Jezus diep gekrenkt voelde, liet Hij zich daardoor evenwel niet van zijn politieke doeleinden afbrengen. Hij weigerde Jezus te veroordelen,

- ten eerste, omdat hij een zekere geheime schrik van Hem had⁶⁹ en zijn geweten reeds bezwaard genoeg voelde door zijn moord op Joannes de Doper (cfr. Mt. 14, 2; Mk. 6, 14; Lk. 9, 9).
- Ten tweede, omdat hij de hogepriesters haatte, daar zij evenmin zijn echtbreuk hadden willen goedkeuren en hem zelfs tot straf voor deze misdaad van de offeranden hadden uitgesloten.

1871.

- De derde en voornaamste reden echter, waarom hij Jezus niet wilde veroordelen, was, dat Pilatus Jezus voor onschuldig verklaard had.

---

⁶⁹ Geheime schrik van Herodes. – Met de woorden: "Herodes had schrik" en in nr. 1869: "Herodes verweet de priesters hun wreedheid", duidt Katarina 2 karaktertrekken van Herodes aan.

Op deze legt D. Rops de nadruk in zijn beschrijving van het karakter van Herodes Antipas: "niet bloeddorstig van nature, maar zwak van karakter, besluiteloos en sceptisch zoals Pilatus, vol bijgelovige vrees en achterdocht voor de invloed van Joannes (en later ook van Jezus); hij begeerde hen in zijn macht te hebben, doch alleen om hun invloed te fnuiken." (Jezus in zijn tijd, blz. 198, 392).

Om diplomatieke redenen wilde hij hier door zijn houding tegenover Jezus onder de ogen van de hogepriesters een vleierij aan Pilatus bewijzen, doch dit belette hem niet Jezus met verachtende smaadwoorden te overladen.

Ook beval hij aan zijn hofdienaren en lijfwachten, die wel ten getale van 200 in zijn paleis waren: “Brengt die dwaas van hier weg en bewijst die belachelijke koning de eer die Hem past; Hij is meer een dwaas dan een misdadiger te noemen.”

Bespotting van Jezus bij Herodes.

Nu leidden zij de Zaligmaker naar een groot binnenhof en begonnen Hem aanstonds onzeglijk te mishandelen en te bespotten. Dit binnenhof was omgeven door de vleugels van het paleis en op een dakterras staande sloeg Herodes een tijdlang al de beledigingen en mishandelingen gade. Annas en Kaifas belegerden hem voortdurend en beproefden alle mogelijke middelen om hem te bewegen Jezus te veroordelen.

Herodes echter antwoordde hun, en dit met opzet ten aanhoren der Romeinen: “Het zou van mijnentwege de grootste misdaad zijn, indien ik Hem veroordeelde.” Waarschijnlijk wilde hij zeggen: de grootste blunder tegen het oordeel van Pilatus, die zo vriendelijk geweest is Jezus tot mij te zenden (en aldus mijn gezag te erkennen).

1872.

Toen de hogepriesters en vijanden van Jezus zagen dat Herodes hun in het geheel niet ter wille zou zijn, zonden zij enigen uit hun midden met geld naar de wijk Akra, waar zich nu vele Farizeeën ophielden om dezen te gelasten met het volk uit hun gewest in de omtrek van het paleis van Pilatus te komen.

Ook lieten zij aan die Farizeeën veel geld ter hand stellen om door dit middel van het volk gedaan te krijgen dat het de doodstraf van Jezus met alle geweld van Pilatus zou vorderen.

Zij zonden anderen onder het volk uit om het bang te maken met de bedreiging dat het zich Gods strafgericht op de hals zou halen, indien het de dood van die godslasteraar niet eiste. Ook lieten zij uitstrooien dat, indien Hij niet ter dood veroordeeld werd, Hij zich met de Romeinen tegen hen zou verenigen. “Dit toch bedoelde Hij, lasterden zij, met het Rijk, waarvan Hij zo dikwijls heeft gesproken, en dan zijn de Joden onherroepelijk verloren.”

Naar andere zijden verspreidden zij het gerucht dat Herodes Jezus veroordeeld had, maar dat ook het volk zijn wil nog moest kenbaar maken; zij joegen het schrik aan met het vooruitzicht dat zijn vrijspraak het hele feest in de war zou brengen, want aan het hoofd van zijn aanhangers zou Hij, met de hulp van de Romeinen, wraak op hen nemen.

Intussen deelden nog een ander deel van hen geld uit aan de soldaten om Jezus barbaars, ja, dodelijk te mishandelen, want zij wensten dat Hij mocht sterven, eer Pilatus Hem vrijsprak.

1873.

Terwijl de Farizeeën zich met deze actie bezig hielden en geen poging onaangewend lieten om hun doel te bereiken, was **Onze Heer het slachtoffer van de schandelijkste smaad en de gruwelijkste mishandelingen vanwege het ruwe, goddeloze soldatenrot. Dit meende Hem niet wreed genoeg te kunnen mishandelen, omdat hun koning zelf Jezus hun als een gek, die hem niet te woord wilde staan, ter mishandeling had overgeleverd.**

Na Hem dus tot in het binnenplein te hebben vooruitgestoten, begonnen zij hun beulenwerk.

- Een van hen kwam aandraven met een grote witte zak, die hij in de portierskamer wist liggen. In deze zak werd eens katoen naar hier gezonden. Zij hielden met een zwaard een gat in de bodem van de zak en wierpen hem vervolgens onder algemeen luidruchtig geschater over Jezus' hoofd.

- Een tweede soldaat bracht een rode lap en wierp hem als een kraag om Jezus' hals.

De zak hing Hem tot ver over de voeten en nu bogen zij spottend voor Hem, stieten Hem her en derwaarts, verguisden en bespuwden Hem, sloegen Hem in het aangezicht, omdat Hij hun koning geen antwoord had willen geven en gaven Hem op spottende wijze duizenden huldeblijken; zij bewierpen Hem met slijk, trokken Hem voort als had Hij moeten dansen, rukten Hem met geweld om Hem over zijn wijde, slepende mantel ter aarde te doen vallen en sleepten Hem door een riool die langs de gebouwen rondom het plein liep, zodat zijn heilig hoofd bonsde tegen de zuilen en hoekstenen.

Dan trokken zij Hem weerom op en begonnen een ander spotbedrijf rondom Hem, want er waren daar wel 200 soldaten en hovelingen van Herodes, mensen afkomstig uit de meest verschillende landstreken. De slechtsten uit elke afdeling wilden voor zich en voor hun landgenoten bij Herodes eer verwerven door het uitvinden en uitwerken op Jezus van een eigen mishandeling.

Dit geschiedde, gelijk alles, in stormender haast, onder wild gejoel en hoongetier. De vijanden van Jezus hadden sommigen van hen met geld omgekocht en dezen sloegen Jezus nu te midden van het gewoel met knuppels op het hoofd.

Jezus zag hen zo medelijdend aan en zuchtte en jammerde zo smartelijk, doch dit weklagen bootsten zij spottend met nagmaakte stemmen na en barstten bij elke nieuwe mishandeling in hoongelach uit. Geen sprake van medelijden bij iemand onder hen.

Van Jezus' hoofd zag ik het bloed erbarmelijk neervloeien.

Driemaal zag ik Hem onder hun knuppelslagen bezwijken, doch het scheen mij nu ook dat wenende engelen boven Hem verschenen, en dat ze zijn hoofd zalfden.

Tevens werd mij getoond dat zonder deze goddelijke hulp die slagen dodelijk geweest zouden zijn.

De Filistijnen die te Gaza de blinde Samson tot doodvermoedheid toe in de renbaan rondreven, waren niet zo gewelddadig en onmenselijk als deze boeven.

Nu hadden de hogepriesters maar weinig tijd meer, want zij moesten straks naar de tempel. Zodra hun geboodschapt was dat al hun opdrachten stipt uitgevoerd waren, vielen zij Herodes een laatste maal smekend te voet om Jezus veroordeeld te krijgen, doch tevergeefs! hij was er alleen op bedacht zijn doel bij Pilatus te bereiken en hij zond Jezus in zijn spotkleed naar de landvoogd terug.

Jezus naar Pilatus teruggebracht + achter Barabbas gesteld. – Zijn dood wordt geëist (Mt. 27, 15-26; Mk. 15, 6-15; Lk. 23, 13-25).

1874.

Met verdubbelde verbittering aanvaardden de hogepriesters en de vijanden van Jezus de terugtocht van Herodes naar Pilatus. Zij waren beschaamd onverrichterzake te moeten terugkeren naar de plaats waar Hij reeds onschuldig verklaard en vrijgesproken was.

Zij sloegen derhalve een andere, langere weg in om hem in zijn versmading nog aan de inwoners van een ander gedeelte van de stad te kunnen tonen, ook om Hem onderweg des te langer te kunnen mishandelen en om hun uitgezonden opruiers de tijd te laten die zij nodig hadden om de samengedreven scharen te bewerken en voor hun doeleinden te winnen.

De weg die zij met Jezus thans volgden, was bovendien veel ruwer en ongelijker⁷⁰. Zij vergezelden Jezus en hielden gedurende geheel die weg niet op de gerechtsdienaren die Hem dreven, tot wreedheden tegen Hem aan te porren.

Het lange, slepende spotkleed hinderde Hem bij het gaan; het sleepte in het slijk; enige malen struikelde Hij erover en werd dan met slagen op het hoofd en onder schoppen weer omhoog getrokken bij de koorden.

Hij moest op deze weg onbeschrijfelijke beledigingen en wreedheden verduren, niet alleen van zijn geleide, doch ook van het toegestroomde volk.

Jezus echter bad om niet te sterven en voor ons zijn lijden te kunnen volbrengen.

Het was nu ongeveer kwart na 8 in de morgen, toen de stoet met de mishandelde Jezus langs een andere kant (waarschijnlijk langs de oostkant, meent Brentano) over het forum het paleis van Pilatus weer bereikte. Er was enorm veel volk op de been. Zij stonden naar hun woonplaatsen en landstreken in groepen bij elkaar en de Farizeeën en priesters waren zeer actief onder hen om allen tegen Jezus op te ruien, Pilatus die de opstand van de Galilese Zeloten op het laatste paasfeest nog niet vergeten was (fasc. 23, nr. 1170 en nr. 1172), had ongeveer 1000 manschappen gemobiliseerd en post doen vatten in en bij het pretorium of wachthuis (hoofdzakelijk in de kazerne) en de ingangen van het forum en van zijn paleis.

---

⁷⁰ De terugweg oneffener. – Immers het forum en het paleis van Herodes ten noorden van het forum, lagen op de heuvelrug. Deze daalde geleidelijk naar de stadsvallei ten westen en naar de kleine Vallei es-Sahireh ten oosten.

Aan de oostkant terugkerend moest Jezus de heuvel een weinig afdalen en dan weer beklimmen om bij de oostpoort van het forum te komen.

1875.

De H. Maagd, haar oudste zuster Maria Heli en dezer dochter Maria van Kleofas, Maria Magdalena en vele andere vrouwen, wel 20 in getal, stonden gedurende de voorvallen, die nu verteld gaan worden, tezamen in één der hallen, vanwaar zij alles konden horen en (zich ook verder wagens) slopen zij her en der (tussen het volk). In het begin was Joannes ook bij hen⁷¹.

In zijn spotkleed werd Jezus dwars door de opeengepakte menigte geleid, die Hem op hoongelach en spot onthaalde. De Farizeeën hadden er immers voor gezorgd dat het laagste gemeen overal vooraan stond. Deze haantjes-vooruit waren zo laaghartig dat zij de Farizeeën in het honen en versmadden van Jezus overtroffen.

Een hofbeambte van Herodes was reeds vooruit aan Pilatus komen zeggen dat zijn meester hem voor zijn attentie veel verschuldigd was, doch dat hij in de beruchte wijze Galileeër niets dan een stomme dwaas had gezien, dat hij Hem diensvolgens ook als zodanig had laten behandelen en Hem nu tot hem terugzond.

Pilatus was verheugd dat Herodes niet tegen zijn gevoelens ingegaan was, zijn zienwijze gedeeld en Jezus niet veroordeeld had. Hij liet hem door de hofbeambte zijn wedergroeten overmaken, zodat heden de vriendschap tussen hen hersteld werd, die sedert de instorting van de waterleiding verbroken en in vijandschap veranderd was⁷².

---

⁷¹ Nota door Brentano bij deze passus geplaatst: "De zienster vergat te vermelden, waar die vele vrouwen elkander hadden ontmoet en of Maria, van de Olijfberg door de Schaapspoort in de stad terugkerend, de stoet van Jezus ontmoet had.

Doch de schrijver meent zich te herinneren dat zij vroeger meegedeeld had dat Maria op haar weg naar het paleis van Herodes de stoet van Jezus ontmoette en hem naar het paleis van Pilatus volgde.

⁷² Hier vertelt Brentano in nota de geschiedenis van de instorting van de waterleiding zoals K. het hem verteld en hij het vroeger genoteerd had.

Jezus stak de straat over die aan de voet van het paleis van Pilatus (naar de Schaapspoort) liep en werd op de trap omhoog gesleurd tot boven op het terras.

Daar de beulen onder het bestijgen van de trap Hem gruwzaam en haastig omhoog rukten, trapte Hij op zijn slegend spotkleed, struikelde en viel zo hard op de marmertreden, dat Hij ze met het bloed van zijn heilig hoofd bevlekte. De vijanden van Jezus die hun zitplaatsen naast de zuidkant van het forum weer hadden ingenomen, zoals ook het ruwe volk achter hen (in de hal en op het forum) barstten los in een schaterlach om zijn val, terwijl de gerechtsdienaren Hem met schoppen dwongen op te staan en hogerop te stijgen naar het terras.

Hier lag Pilatus op zijn zetel, die een soort van klein rustbed was. Naast hem stond weer het tafeltje en ook nu, gelijk vroeger, waren enige officieren en andere mannen met schriftrollen bij hem.

Op het terras, vanwaar hij zich met het volk onderhield, naar voren tredend, sprak hij de beschuldigers toe als volgt: “Gij hebt mij deze mens als volksopruier overgeleverd; in uw bijzijn heb ik Hem ondervraagd en Hem niet schuldig bevonden aan de misdaden die gij Hem te laste legt. Ook Herodes heeft in hem geen schuld kunnen ontdekken, want ik heb u met Hem naar deze viervorst verwezen en ziet! geen doodvonnis heeft Hem getroffen! Ik zal Hem derhalve de tuchtstraf laten toedienen en Hem dan in vrijheid stellen!”

Bij deze onverwachte uitspraak barstten de Farizeeën in heftig gemor uit, hieven een luid protestgeschreeuw aan en begonnen

---

Toen was het leven van Jezus nog niet uitgegeven en het citaat had zin. Onze lezers, wellicht op enkele na, kennen deze geschiedenis, die zij overigens terugvinden kunnen in fasc. 22, nr. 1024, enz.

Herodes had Pilatus bouwmeesters en bouw materiaal aan de hand gedaan, maar de architecten gebruikten zulk materiaal en legden de bouw zo verraderlijk aan, dat hij op een gegeven ogenblik instortte en vele arbeiders gedood en gekwetst werden.

met een vernieuwde ijver het volk weer op te hitsen en met geld om te kopen.

Pilatus behandelde hen met de diepste verachting en slingerde hun met meer andere verwijten ook de volgende spotwoorden toe: “Zult gij heden bij het slachten van de paaslammeren niet genoeg onschuldig bloed zien vloeien?”

1876.

Nu was het juist het uur waarop ieder jaar de dag vóór Pasen, volgens een oud gewoonterecht, een afvaardiging van het volk naar de landvoogd kwam om de in-vrijheid-stelling van een gevangene te vragen.

De Farizeeën hadden daarom zo even, van het paleis van Herodes uit, onderhandelaars gezonden naar de stadswijk Akra, ten westen van de tempel, om de daar vergaderde volksmenigte met geld te overhalen om zich te verzetten tegen de vrijspraak van Jezus, doch integendeel zijn kruisiging te vragen.

Pilatus nu hoopte dat het volk verkiezen zou dat Christus vrijgelaten werd en wilde het daarom de keus laten tussen Jezus en een gevreesd misdadiger, met name Barabbas, die reeds ter dood veroordeeld was, zodat er hun niet te kiezen zou vallen.

Immers deze misdadiger die Barabbas heette, was door iedereen vervloekt: in een oproer had hij een moord bedreven; ik heb hem nog bij andere gelegenheden allerhande wandaden zien bedrijven. Hij had zich plichtig gemaakt aan toverij en had zwangere vrouwen de vrucht uit het lichaam gesneden, doch nadere omstandigheden ben ik vergeten.

Er ontstond nu een beweging onder het volk op het forum en een groep drong tussen de menigte vooruit met hun woordvoerders aan het hoofd, en deze, hun stem verheffend, riepen luid in de richting van het terras waarop Pilatus zich bevond: “Pilatus, verleen ons de gunst, die gij ieder jaar met het feest verleent!”

Pilatus had slechts hierop gewacht en hij antwoordde hun:
“Uw gewoonterecht wil dat ik u met het feest een gevangene zal vrijlaten. Wie wilt gij heden door mij in vrijheid gesteld zien, Barabbas of Jezus, de koning van de Joden, de Jezus, die de Gezalfde des Heren zou zijn?”

In de ziel van Pilatus heerste weer de besluiteloosheid, de onzekerheid. Hij noemde Jezus “De Koning van de Joden”,

- deels omdat hij als trotse Romein hen verachtte, omdat zij zulk een arme koning hadden en omdat zij voor de keus werden gesteld tussen zulk een koning en een moordenaar.
- Deels ook noemde hij Jezus “Koning” uit een zekere aanvoeling, overtuiging of vermoeden dat Jezus werkelijk die wonderbaar beloofde Koning was, die Gezalfde van de Heer, die lang verwachte Messias.

En toch was dit vermoeden van de waarheid bij hem nog voor de helft veinzerij. Hij maakte gewag van deze titel des Heren, omdat hij voelde dat nijd en afgunst de hoofdbewegreden was van hun hatelijk optreden tegen Jezus, die in zijn ogen onschuldig was.

Op het voorstel van Pilatus volgde een korte aarzeling in de menigte, als had er een overleg plaats en slechts enkele onbesuisde stemmen van dweepzieken riepen: “Barabbas!”

Hierop werd Pilatus ter zijde geroepen door een bode van zijn vrouw. Hij trok zich even terug en de bode liet hem het onderpand zien, dat Pilatus vanmorgen haar gegeven had en hij sprak: “Hierdoor laat Klaudia Prokla u zich iets herinneren!”

De hogepriesters en Farizeeën evenwel waren volop in de weer en een deel van hen mengde zich nu zelf onder het volk.

Met bedreigingen bevalen zij wat het doen moest en zij bereikten ook zonder grote moeite hun doel.

1877.

Maria en Magdalena, Joannes en de andere H. Vrouwen stonden in de hoek van een zuilenhal; zij huiverden en weenden.

Ofschoon de Moeder van Jezus wel wist dat er geen redding was voor de mensen dan door de dood van haar Zoon, was zij toch als MOEDER van die allerheiligste Zoon vol angst, vol verlangen dat Hij in leven mocht blijven, want, gelijk Jezus al de pijnen en smarten van een verschrikkelijk mishandelde, van een onrechtvaardig ter-dood-veroordeelde juist als een mens onderging, **ofschoon Hij toch uit vrije wil, juist om de kruisdood te ondergaan, mens geworden was**, zo ook leed Maria al de smarten en angsten van een moeder, wier heilig kind zulk een snode behandeling van het ondankbaarste volk ondervindt. Allen in dat heilig gezelschap sidderden, vreesden en bleven hopen (op een mogelijke vrijspraak).

Af en toe ging Joannes tot op enige afstand van hen weg, in de hoop ergens een goede tijding op te vangen en ze hun te brengen. Maria bad tot God dat Hij zulk een ontzettende zonde toch niet zou laten geschieden; zij bad gelijk Jezus in de Olijfhof: “Indien het mogelijk is, laat dan deze kelk voorbijgaan.” Immers, die liefhebbende Moeder had nog niet alle hoop verloren, want, terwijl de door de Farizeeën uitgestrooide geruchten, gelijk hun pogingen en inspanningen tegen Jezus, onder het volk van mond tot mond voortverteld werden, zo drong ook het gerucht tot Maria nog door dat Pilatus alle middelen beproefde om Jezus vrij te kunnen spreken.

Niet ver van haar stonden enige groepen mensen uit Kafarnaüm, onder wie er meerdere waren, die van Jezus onderricht en genezing bekomen hadden. Hun manier van doen was vreemd; zij wierpen heimelijk blikken op Maria en de andere diep-bedroefde, gesluisde vrouwen en naar Joannes. Maria en ook de andere vrouwen hoopten dat dezen toch zeker Barabbas zouden verwerpen en boven hem haar Zoon, hun Weldoener en Verlosser zouden verkiezen, doch zij werden in hun verwachting bedrogen.

Pilatus begreep de wens van zijn vrouw. Hij had haar het onderpand teruggezonden ten teken dat hij zijn woord en belofte hield.

Nu ging hij opnieuw vooraan op het terras en zette zich neer op de zetel naast het tafeltje.

Ook de hogepriesters hadden hun zitplaatsen weer ingenomen.

Pilatus hernieuwde zijn voorstel en sprak: “Wie van beide moet ik u vrijlaten?”

Aanstands verhief zich een eenparig luid geschreeuw van het ganse volk over het gehele forum, van alle kanten en uit alle hoeken: “Weg met Deze en laat ons Barabbas vrij!”

Pilatus deed nog een poging en zei: “Wat zal ik dan doen met deze Jezus, van wie men zegt dat Hij de Christus, de Koning van de Joden is?”

Zij antwoordden hierop met een vervaarlijk gebrul: “Kruisig Hem! Kruisig Hem!”

Pilatus drong aan: “Maar welk kwaad heeft Hij dan gedaan? Ik althans vind in Hem geen schuld die de dood verdient. Ik zal Hem dus de tuchtstraf laten toedienen en Hem dan vrijlaten.”

Doch als een helse storm weerklonk het oorverdovend van alle kanten: “Kruisig Hem, kruisig Hem!” De hogepriesters en Farizeeën geleken door hun roepen en schreeuwen op razenden.

De wankelmoedige Pilatus stelde Barabbas daarop in vrijheid en veroordeelde Jezus tot de geselstraf.

De geseling van Jezus (Mt. 27, 26; Mk. 15, 15; Joa. 19, 1).

1878.

Pilatus, de lage, besluiteloze rechter, had reeds verscheidene malen het paradoxale woord uitgesproken: “Ik vind hoegenaamd

geen schuld in Hem; daarom zal ik Hem de geselstraf laten toedienen en Hem dan vrijlaten.”

De Joden echter bleven aldoor maar schreeuwen: “Aan het kruis met Hem! kruisig Hem!”

Toch wilde hij eerst nog een poging wagen om zijn wil te doen zegevieren en daarom gaf hij het bevel Jezus op Romeinse wijze te geselen⁷³.

---

⁷³ Jezus moet op Romeinse wijze geseld worden. – Hier een woord over deze wrede lijfstraf.

Om iemand te geselen bond men hem aan een kolom.

Over Jezus zelf staat in de Talmud te lezen: “De raadsheren lieten Jezus vastbinden aan een marmeren kolom in de stad en dan geselen; ook drukten zij Hem een doornenkroon op het hoofd.” (aangehaald door Mislin, II, 149).

“Brengt Hem hier, schrijft de Romeinse dichter Plautus, en snoert hem stevig aan de kolom.” (aangehaald door Mislin, II, 149).

De benen beneden zowel als de handen boven werden aan de kolom vastgebonden.

De dichter Horatius noemt de geselstraf schrikwekkend, *horribile flagellum*.

***

Jezus werd op Romeinse wijze geseld, d.i. het getal slagen werd niet geteld en hing van de willekeur of grilligheid der geselaars af.

De redenaars Cicero en Filones hebben schrik inboezemende beschrijvingen gegeven van deze straf, waarin voortdurend de woorden terugkeren: *lacerant, secant, rumpunt*: **de roeden verscheuren, snijden, wonden.**

Ook was dit de straf gebruikelijk voor slaven en mocht er geen Romeins burger aan onderwerpen worden. De Romeinen geselden met riemen, die voorzien waren van stukjes been of hard hout, ook loden ballen en die aan hun einde pinnen, prikken, stekels, schorpioenen hadden.

De joodse geseling was er niet mee te vergelijken. Ook bestond deze uit slechts 39 slagen. De Joden geselen met leder, maar de Romeinen met schorpioenen, luidde een spreekwoord.

Bij de Romeinen was het getal slagen overgelaten aan de willekeur van de liktoren, 2 of 4 of 6 in getal, die het beulsambt gewend waren. Zij sloegen toe uit al hun krachten en hielden slechts op uit vermoeienis of om door het volgende paar beulen afgelost te worden. Na de rug, geselden

---

zij het lichaam aan de voorkant: borst, buik, benen tot tegen de voeten. Niet zelden viel de gekastijde, eer de geseling geëindigd was, bewusteloos neer om spoedig de geest te geven, zoals blijkt uit dit kernachtig woord van Cicero: *pro mortuo sublatus est, brevi postea mortuus*: "Voor dood weggebracht, gaf hij kort daarop de geest."

Op dezelfde manier spreken over de geseling: Titus Livius, Suetonius, Flav. Josephus, enz.

***

In het algemeen komt alles wat de H. Maagd over het lijden van Jezus aan de H. Brigitta meedeelde, treffend overeen met de visioenen van K. Emmerick.

Als voorbeeld geven wij hier de beschrijving van de geseling:

"Jezus' lichaam werd geheel verscheurd door de roeden, die van puntige stekels voorzien waren, diep in het vlees drongen en lappen vel en vlees meerukten.

De eerste slag die zij Jezus toebrachten, wierp mij ten gronde in bezwijming. Toen ik weer bijkwam, zag ik zijn lichaam zo verscheurd en opengereten, dat de ribben zichtbaar waren. **Het zien hoe elke slag een stuk van zijn lichaam rukte**, veroorzaakte mij ontzettende smart.

Daar mijn Zoon met bloed bedekt en met wonden als doorploegd en nergens een gezonde plek nog te zien was, riep een man uit het volk, door medelijden aangedreven, uit: "Wilt gij dan een mens die niet veroordeeld is, geheel doden?" en meteen sneed hij de banden door, waarmee mijn Zoon aan de kolom vastgebonden was.

Jezus viel in de plas van zijn bloed op de grond en zocht zijn klederen te bemachtigen. Terwijl Hij weggeleid werd, liet Hij bij elke stap een bloedig voetspoor na, waarlangs ik Hem gemakkelijk kon volgen. Waar Hij voorbijgekomen was, stonden zijn voeten bloedig in de grond gedrukt. De beulen gunden Hem zelfs de tijd niet om zijn klederen weer aan te doen, maar sleurden en stampten Hem vooruit en snauwden Hem toe zich te haasten. Terwijl men Hem aldus als een booswicht vooruitdreef, wreef Hij het bloed uit zijn ogen ..." (Openb. II, 70; Dubois, 253-254).

***

Het feit dat een man uit de menigte toeschoot, de koorden doorsneed en zo een einde aan de geseling maakte, wordt ook door Tertullianus vermeld.

Jezus viel er bij te gronde als een levenloze romp en werd door de beulen heen en weer geschopt.

Hoe kwam die kerkvader aan deze bijzonderheid?

Hierop dreven de beulen de mishandelde, mismaakte, bespuwde Heiland door het gedrang van het razende en schreeuwende volk naar de geselkolom op het forum. Onderweg hielden zij niet op Hem met hun korte stokken hard te stoten en te slaan.

Op dit forum ten noorden van het paleis van Pilatus brachten zij Jezus bij een geselkolom, die hier vóór een van de zuilengangen die de markt omringden, niet ver van het wachthuis stond.

De beulen kwamen nu op Jezus af en wierpen hun zweepen, roeden en koorden bij de kolom neer. Het waren 6 bruine mannen, kleiner dan Jezus, met ruig kroeshaar en een slechts dunne, woeste, borstelige baard; hun gehele kleding bestond uit een lendendoek om het onderlijf, uit versleten voetzolen en uit een stuk leder of andere slechte stof, die hun bovenlijf als een soort scapulier of schouderkleed bedekte en aan de zijden open was; hun armen waren naakt. Het waren gemene boosdoeners, ergens uit het Egyptische grensgebied, die om hun misdaden veroordeeld waren tot slavenwerk aan kanalen of aan openbare gebouwen. De laagste en boosaardigste onder hen werden tot zulk beulenwerk gebruikt in het pretorium. Aan diezelfde kolom hadden deze onmenssen reeds meer dan eens schuldige

---

Zowel door Brigitta als door onze zienster wordt dit verhaald.

Jezus' handen werden aan het bovineinde van de kolom achter de ringen vastgebonden.

Zo werd Jezus ook gezien door Th. Neumann:

Hij stond hoog opgetrokken, zodat alleen de tenen even nog de grond konden raken (Hynek, 93).

Deze wijze van vast te binden bij de geseling is ook vermeld in Suppl. D.B. Colannes, 65).

***

Wat de kolom zelf betreft, meerdere kolomfragmenten worden als reliekstukken van de geselkolom vereerd, maar van geen enkel zulk stuk kan de eerste oorsprong worden nagegaan, zodat geen enkel werkelijk vertrouwen verdient en voor authentiek gehouden kan worden.

veroordeelden doodgegeseld. Zij hadden iets echt dierlijks en duivels over zich en schenen daarenboven halfdronken. (Wij mogen veronderstellen dat zij door de bekende hasjisj of andere drugmiddelen half bedwelmd of zat waren).

Hoewel Jezus zich zonder enige tegenstand liet drijven, sloegen zij Hem met vuisten en koorden en sleurden zij Hem met razend geweld naar de geselkolom.

Dit was een geheel vrijstaande kolom, geen steunkolom van ergens een gebouw. Ze was zo hoog dat een man met omhoog gestrekte armen kon reiken tot haar afgerond bovineinde, dat van een ijzeren ring voorzien was. Ook aan de achterzijde waren ter halver hoogte ringen en haken.

Geen mensentaal kan de barbaarse wreedheid beschrijven, waarmee deze woedende honden Jezus op de korte weg naar de kolom behandelden. Zij rukten Hem hier de spotmantel van Herodes af en wierpen Hem daarbij bijna ten gronde.

Vóór de kolom staande beefde en rilde Jezus over al zijn ledematen. Met eigen handen die opgezwollen waren en bloedden van de stevig gesnoerde touwen, ontdeed Hij zichzelf in bevender haast van al zijn klederen, terwijl de beulen Hem op ruwe wijze sloegen en rukten.

Onder deze mishandeling bad Jezus op ontroerende wijze. Zijn hoofd wendde Hij een ogenblik tot zijn diepbedroefde Moeder, die met de H. Vrouwen in een hoek van de markthallen niet ver van de geselkolom stond en sprak: "Wend uw ogen van Mij af!" en dit zeggend keerde Hij zich naar de kolom om met deze zijn naaktheid te bedekken.

Ik weet niet zeker of Jezus dit met eigenlijke of slechts met inwendige woorden tot haar zegde, doch ik bemerkte dat Maria het begreep, want op dat zelfde ogenblik zag ik haar met afgewende blikken bewusteloos in de armen der haar omringende gesluerde vrouwen neerzinken.

1879.

Jezus legde zijn armen om de kolom en de beulen bonden onder vloeken en rukken zijn heilige omhooggetrokken handen boven achter de ijzeren ringen vast en rekten en spanden daarbij zijn gehele lichaam zozeer in de hoogte op, dat zijn voeten die beneden aan de kolom vastgesnoerd waren, nauwelijks nog staan konden.

De Heilige der heiligen stond daar nu in heel zijn menselijke naaktheid, onbeschrijfelijk beangstigd, versmaad en vernederd aan de geselkolom opgebonden en 2 van die woestaards begonnen met razende bloeddorstigheid de gehele rugzijde van zijn heilig lichaam van onder tot boven en van boven weer naar onder met de striemen van hun geselslagen te bedekken.

Hun eerste zwepen of roeden zagen er uit als wissen van wit taai hout; misschien ook waren het bundels van stijve bullepezen of van harde witte lederen snoeren.

Onze Heer en Zaligmaker, de Zoon van God, ware God en ware mens, sidderde, wrong en kromde zich als een worm onder de roedeslagen van die misdadigers. Hij zuchtte en steunde; een helder, zoetluidend weklagen, als een liefdevol gebed onder verscheurende pijn klonk uit boven het zoevend en kletsend gerucht, dat de roeden van die geweldenaars maakten.

Van tijd tot tijd werden door het geraas van het volk en van de Farizeeën als door een zwarte onweerswolk *deze jammervolle, heilige, zegenende klaagtonen* gedoofd.

Uit die geweldige massa steeg maar één kreet op: “Weg met Hem en aan ‘t kruis met Hem!”

Pilatus onderhandelde nog steeds met het volk. Wanneer hij te midden van het geroezemoes der menigte zijn stem wilde laten

horen, liet hij een soort trompet steken om een ogenblik stilte te vragen.

In zulke ogenblikken hoorde men weer de zweepslagen van de beulen, *het zuchten en kermen van Jezus*, het vloeken der folteraars en het geblaat van de paaslammeren, die ten oosten van het forum in de Schaapsvijver naast de Schaapspoort een eerste maal grofweg gereinigd werden.

Na deze eerste ruwe reiniging droegen de mensen ze met toegesnoerde bek tot op de reine tempelweg, opdat ze zich weer niet zouden bevuilden en men dreef ze vervolgens rond de buitenkant van de tempel naar de westzijde toe, waar ze nog een tweede ceremoniële reiniging te ondergaan hadden, (of hier bepaald de vijver Bethesda bedoeld is, blijft onzeker, zie nr. 1840). Dit hulpeloos geblaat van hele kudden lammeren had iets onbeschrijfelijk aandoenlijks; het waren de enige stemmen die zich met het zuchten van de Heiland verenigden.

Het joodse volk hield zich op enige afstand van de geselplaats verwijderd. De ruimte tussen beide had ongeveer de breedte van een straat.

Hier en daar stonden Romeinse soldaten, vooral naar de kant van het wachthuis. De plaats in de nabijheid van de kolom was ingenomen door allerlei gespuis dat zwijgend of spottend kwam en ging.

Ik bemerkte echter ook dat velen, bij het zien van dat schouwspel, een heilzame indruk ondergingen: het was dan als schoot er een genadestraal uit Jezus op hen.

Bij het wachthuis zag ik ook enige eerloze, halfnaakte deugnieten nieuwe geselroeden in gereedheid brengen, terwijl makkers van hen doortakken gingen halen.

Sommige gerechtsdienaren van de hogepriesters traden op de geselbeulen toe, wisselden enige woorden en reikten hun wat

zakgeld over; ook bracht men hun een kruik met een dikke rode drank, waarvan zij zo onmatig dronken, dat zij geheel bedwelmd en woedend werden.

Na ongeveer een kwartier hielden deze eerste 2 geselaars op met slaan, voegden zich dan bij 2 anderen die hen kwamen aflossen, sloegen een praatje en dronken.

Jesus' lichaam was geheel bruin en blauw en rood en met striemen en builen bedekt en zijn heilig bloed vloeide ervan af. Hij beefde en sidderde; hoon en spot weerklonk aan alle kanten.

1880.

Heden nacht was het koud geweest (en dus ook nu nog) en heel de morgen tot nu toe bleef de lucht betrokken. Tot verwondering van het volk viel zelfs af en toe een korte hagelbui, doch tegen de middag was de zon doorgebroken en was de hemel helder⁷⁴.

---

⁷⁴ Het was koud geweest; hoewel het reeds 30 maart was. *Frigidus erat*; het was koud, zegt ook Joannes.

Zelfs vielen er volgens K., enige hagelbuien. De kenners van het H. Land en de pelgrims maken dikwijls gewag van de grillige weersveranderingen in het voorjaar, hoewel het weer in dit jaargetijde meestal aangenaam is, soms ook reeds zeer warm. Tot in mei echter kunnen er koude dagen komen met ijzige, kille regen en bijtende oostenwind. Dan vooral zijn de nachten kil en klam (cfr. De Géramb, I, 300; II, 193, 316; III, 38, 98, aanh. 13; Géographie universelle V, 107; Gen. 31, 40).

Le Camus zag sneeuw te Athene in midden april (Les 7 Eglises, 39).

Delancker beleefde een bijtende koude te Damascus in de morgen van 10 mei: de wind raasde als in het putje van de winter. Versteven bereikte hij Baälbek, ofschoon men hem te Jeruzalem gewaarschuwd had tegen de brandende hitte in de vlakke aldaar: nooit had hij in België zulk een kou geleden. Die nacht viel de sneeuw in de bergen voeten hoog (403-411).

“De oostenwinden die vooral waaien in maart en april, in september en oktober, zijn vinnig koud.” (D.B. Moab, k. 1153; cfr. D.B. Palestine, k. 2029).

Het tweede paar beulen viel nu met een nieuwe woede op Jezus aan; zij hadden een ander soort roeden, die knoestig waren als takken van doornhout; het scheen dat er hier en daar knopen en pinnen aan vastgemaakt waren.

Onder hun woedend slaan scheurden alle gezwollen plaatsen van Jezus' heilig lichaam open en zijn heilig bloed spatte in het rond; de armen van de beulen werden er mee besprengd.

Jezus zuchtte, bad en schudde van de pijn.

Op dit ogenblik trokken vele vreemdelingen op kamelen over het forum en toen het volk hun vertelde wat er aan het gebeuren was, lag in hun blik en op hun aangezicht ontsteltnis, schrik en droefheid te lezen. Van die reizigers hadden sommigen de doop van Joannes ontvangen en anderen waren vroeger toehoorders geweest bij bergonderrichtingen van Jezus. Vóór het paleis van Pilatus duurde het razen en roepen voort.

Het derde paar beulen sloegen Jezus met gesels; dit waren riemen of kettinkjes die aan een ijzeren handgreep vast waren en die aan hun einde ijzeren haakjes hadden, waarmee zij Jezus hele lappen vel en vlees van de ribben scheurden⁷⁵.

“In de lente is het weer in Palestina zeer onvast; het kan mooi zijn, het kan stikheet zijn, het kan sneeuwen en de Kamsin, die voornamelijk 's morgens waait, is te duchten als oorzaak van koorts.” (Sertillanges, 13).

Deze morgen scheen dus de natuur, zoals op het ogenblik van Jezus' dood, met de beulen en met de Vader samen te spannen om Jezus geen soort lijden te besparen.

⁷⁵ Die aan hun einde kleine ijzeren haakjes hadden. – Zulke roeden worden schorpioenen geheten, omdat die haakjes herinneren aan de venijnige staart van de schorpioenen, die haakvormig eindigt, waar het venijn in het voorlaatste lid van de staart verborgen is. De eerste beulen geselden Jezus met bullepezen; (genoemd in II Makk. 7, 1).

De beulen rukten daarmee ganse stukken vel en vlees van Jezus' ribben.

Ach! wie kan zich een denkbeeld vormen van die ellendige, gruwelijke aanblik!

Evenwel was hun wreedheid en bloeddorst hiermee nog niet bevredigd; zij maakten de touwen los en bonden Jezus nu met de rug tegen de kolom; doch daar Hij van uitputting niet meer in staat was zich staande te houden, bonden zij Hem aan de kolom vast met dunne koorden over de borst onder de armen en onder de knieën. Zijn handen snoerden zij vast aan de haken achter de kolom in het midden van haar hoogte. Geheel zijn lichaam, tegen de kolom aangetrokken, was met bloed en wonden overdekt; zijn gekruiste lendenen en de verscheurde huid van zijn onderlijf verborgen zijn naaktheid.

Is zo'n geseling die bij een gewoon mens zeker de dood tot gevolg zou hebben, niet onwaarschijnlijk, aangezien het doel van Pilatus was Jezus na de geseling vrij te laten?

Nee, want Jezus moest in elk geval zo ellendig gemaakt worden, dat de doodsvijanden van Jezus absoluut niets meer van Jezus te vrezen zouden hebben en berusten in zijn vrijlating.

Vervolgens kon het Pilatus ook niet schelen dat Jezus het bestierf. Integendeel, dan kwam de hele verantwoordelijkheid op de Joden neer.

Tenslotte beschouwde Pilatus het niet als zijn plicht persoonlijk te gaan zien of ze maat hielden bij de toepassing van de tuchtstraf, terwijl de Joden daarentegen de beulen aldoor ophitsten zo te slaan dat Jezus bezweek en zij zeker van Hem verlost zouden zijn.

***

Wie juist die Ktesifon is, die in dit nummer genoemd wordt is niet met zekerheid uit te maken.

Waarschijnlijk is hier een verwarring ingeslopen, en daar meerdere veronderstellingen geen oplossing brengen, wijden wij er best geen bespreking aan.

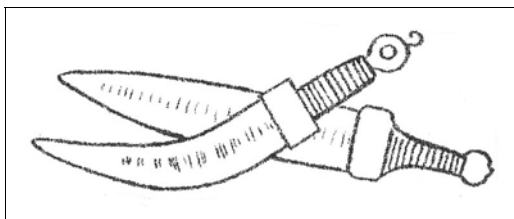
***

Wat de scene betreft van de man die uit de menigte vooruitschiet en de koorden van Jezus doorsnijdt en zo een einde aan de geseling maakt, wij kunnen deze weer vergelijken met de analoge scene, waarop wij een bemerking plaatsten in nr. 1859, voetnoot 62.

Als woedende honden vielen de geselaars met hun roeden andermaal op Hem aan en een onder hen had in zijn linkerhand ook nog een fijner geselkoord of roede, waarmee hij Hem in het aangezicht zweepte. Er was geen ongewonde plek meer aan het lichaam van de Heer.

Met bebloede ogen zag Hij zijn beulen aan en smeekte om erbarming, doch dit vermeerde integendeel hun woede en Jezus' zuchten: "Aí Mý!" weerklonk steeds zachter.

De barbaarse geseling had nu reeds wel 3 kwartier geduurd, toen een vreemde man van geringe afkomst, een aanverwant van de door Jezus genezen blinde Ktesifon (nr. 1935 of fasc. 21, nr. 959), gewapend met een sikkelvormig mes vertoornsd kwam aanstormen, roepend: "Houdt op, slaat de onschuldige mens niet geheel dood!" Verrast en onthutst hielden de bedronken beulen op.

Aanstands sneed de man de koorden van Jezus door (cfr. nr. 1878, voetnoot 73) die alle op de rugzijde van de kolom rond een grote ijzeren nagel of haak in een knoop vastgemaakt waren. Hierna maakte hij zich vlug uit de voeten en verdween in de menigte.

Jezus viel met heel de zwaarte van zijn machteloos lichaam aan de voet van de kolom in de plas van zijn bloed neer.

De geselaars lieten Hem daar liggen, gingen nog eens drinken en riepen tot andere beulsknechten die in het wachthuis bezig waren, vlug de doornenkroon gereed te maken.

1881.

Terwijl Jezus daar bedekt met schrijnende wonden aan de voet van de geselkolom te rillen lag, zag ik enige liederlijke deernen met schaamteloos opgeslagen sluier voorbijgaan. Zij hielden elkaar bij de hand gevat en bleven nabij Jezus stilstaan en zagen toe zonder een ander gevoel dan wekelijke afkeer. Het snerpen van zijn wonden pijnigde Hem hierdoor te meer en *Hij wendde zijn misvormd aangezicht zo smartvol naar hen.* Zij echter gingen hun weg, terwijl de gerechtsdienaren en soldaten hun nog schaterlachend schandwoorden achterna riepen.

Gedurende de geseling zag ik meermalen als verschenen daar medelijdende engelen rond Jezus en ik hoorde zijn gebed, dat Hij onder het hagelen van de smadelijke, striemende geselslagen tot zijn hemelse Vader opstuurde en waarin Hij zich als zoenoffer voor de zonden van de mensen aanbood.

Nu echter, terwijl Hij badend in zijn bloed bij de voet der kolom neerlag, zag ik een engel die Hem verkwikte. Het was als gaf hij Hem een lichtend stukje voedsel te nuttigen.

De beulen naderden opnieuw en schopten Hem: Hij moest opstaan; “Zij waren, spotten zij, nog niet klaar met hun huldebewijzen aan hun koning” en bij hun schoppen voegden zij nog slaag.

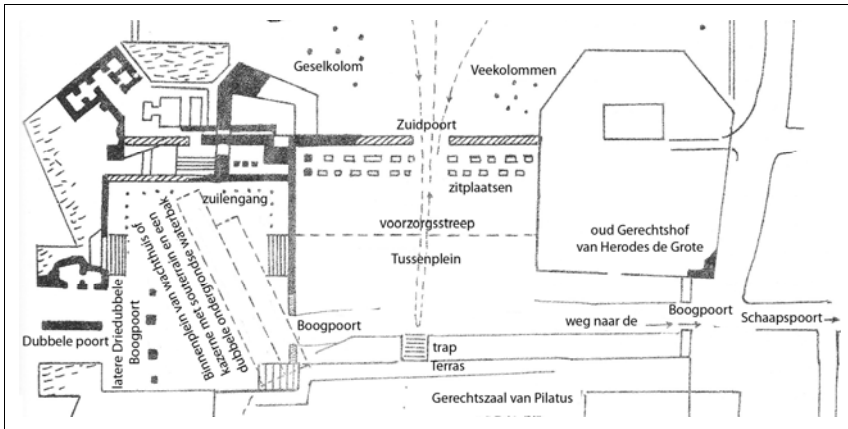
Jezus kroop nu naar zijn lendendoek naast Hem, doch die snode, godvergeten beulen schopten de doek telkens onder hatelijk gelach naar een andere kant, zodat de arme, lijdende Jezus zich als een vertrapte aardworm

moeizaam in zijn bloedige naaktheid op de grond heen en weer moest wenden om zijn gordeldoek te bereiken en daarmee zijn verscheurde lendenen te bedekken.

1882.

Eindelijk schopten en rukten zij Hem recht op zijn wankelende voeten, en, zonder Hem de gelegenheid te laten om zijn kleeid weer aan te trekken, wierpen zij het Hem met de mouwen over de schouders.

Nu dreven zij Hem met hun gewone overijling (= gehaastheid, te grote haast) langs een omweg naar het wachthuis, terwijl Jezus met zijn kleeid het bloed van zijn aangezicht afdroogde en uit zijn ogen wies. (Omweg langs de zuidpoort van het forum).

Zij hadden er van de geselplaats langs een korter weg kunnen komen, daar de hallen van dat gebouw naar de kant van het forum geopend waren. Men kon derhalve naar de gang zien, waaronder de 2 moordenaars en Barabbas gevangen zaten.

Doch zij voerden Jezus voorbij de zitplaatsen van de hogepriesters, die riepen: “Weg met Hem! weg met Hem!” en die zich dan met walg van Hem afwendden.

Men bracht Hem op de binnenplaats van het wachthuis. Toen Jezus daar aankwam, zag ik op dat plein geen soldaten. (Pilatus had ze op de toegangen post doen vatten, zie 3 regels verder). Maar op de binnenplaats zag ik allerhande slaven en beulen en leeglopende schelmen, in één woord: heffe (= gepeupel) en uitschot.

Daar het volk zeer ongeduldig en opgewonden was, had Pilatus tot groter veiligheid wachten uit de burcht Antonia er bij betrokken; deze troepen omringden in gelid het wachthuis aan alle kanten. Het was de soldaten toegestaan te spreken, te lachen en Jezus te bespotten, doch zij moesten in rij en gelid geschaard blijven. Pilatus wilde hiermee indruk maken en het opgezweepte volk in bedwang houden. Er waren daar wel 1000 man verzameld.

Maria gedurende de geseling.

1883.

Ik zag de H. Maagd gedurende de geseling van onze Verlosser in een ononderbroken verrukking.

Met onuitsprekelijke liefde en smart zag zij in de geest en leed zij in de ziel al de smarten en pijnen, die haar Zoon onderging⁷⁶.

---

⁷⁶ Maria tijdens de geseling in een ononderbroken verrukking. Reeds zegden wij in nr. 1854, voetnoot 60 dat die herhaalde bewusteloosheden van Maria eerder verrukkingen of extases waren, waarin Maria beschouwde wat Jezus leed en het als Moeder en Medeverlosseres meeleed.

Hier willen wij nog een woord van de H. Teresia te pas brengen uit haar 'Innerlijke burcht (Kasteel) van de ziel' (VI, IV, 3-4) waar zij zegt: "De ziel heeft (wel het uitwendig, maar) niet het innerlijk bewustzijn verloren. Haar (uitwendige) bewusteloosheid kan niet met een bezwijming of flauwte vergeleken worden, waarbij IEDER inwendig of uitwendig gevoel is opgeheven. Integendeel, me dunkt dat in zulke gevallen de ziel wakkerder is dan ooit voor de dingen van God, meer verlicht ook in de kennis van zijn Majesteit! (en van de goddelijke dingen).

Dit kan onmogelijk lijken.

Keer op keer ontsnapte haar een zacht gekreun en haar ogen waren ontstoken van het wenen.

Gesluierd lag zij in de armen van Maria Heli, haar oudere, reeds bejaarde zuster, die treffend geleek op haar moeder Anna. Maria Kleofas, dochter van Maria Heli, bevond zich daar eveneens en hing meestal aan de arm van haar moeder.

De heilige vriendinnen van Maria en van Jezus waren alle in hun sluijer en mantel gehuld en stonden samengedrongen rond de H. Maagd, huiverend van angst en droefheid, zacht weeklagend, als wachtten zij hun eigen doodsvonniss af.

Maria droeg een lang en bijna hemelsblauw kleed en daarboven een lange witte wollen mantel en een geelwitte sluijer.

Maria Magdalena was geheel ontzind, in de war en van treuren en zuchten dodelijk uitgeput; haar haarlokken waren onder haar sluijer losgeraakt.

Toen Jezus na de geseling aan de voet der kolom neergezonken was, zag ik dat Klaudia Prokla, de vrouw van Pilatus, een pak grote doeken naar de Moeder van God zond. Ik weet niet meer juist of zij van mening was dat Jezus in vrijheid gesteld zou worden en dat Maria dan met die doeken de wonden van Jezus zou verbinden, dan wel of die goedhartige heidin haar die doeken zond met het doel waartoe de H. Maagd ze feitelijk gebruikte.

Tot zichzelf teruggekomen, zag Maria op een geringe afstand *haar Zoon met verscheurd lichaam door de beulen voortgedreven worden. Met zijn kleed wiste Hij het bloed uit zijn ogen om naar zijn Moeder te kunnen zien.*

Wanneer de vermogens en de zinnen zo opgeheven zijn dat ze dood schijnen, hoe is het dan te verklaren dat zij geheimen begrijpen? Ik weet het niet en misschien weet het niemand. Alleen de Schepper weet het, zoals veel andere dingen die in deze toestand voorkomen."

Smartvol hief Maria haar handen naar Hem en volgde met haar ogen zijn bloedige voetstappen.

Wanneer nu het volk naar een andere zijde stroomde, zag ik de H. Maagd en Maria Magdalena naar de geselplaats gaan. Omringd door de andere H. Vrouwen en door enige weldenkende mensen, zodat zij verdoken waren voor de ogen van de beulen, wierpen zij zich bij de geselkolom ter aarde neer en droogden met de ontvangen doeken Jezus' heilig bloed op tot de laatste druppel die zij vonden. Op dit ogenblik zag ik Joannes niet bij de H. Vrouwen, die zich daar wel ten getale van 20 bevonden.

De zoon van Simeon, de zoon van Obed, ook die van Veronika en Aram en Temeni, allebei neven van Jozef van Arimatea, verrichtten vol droefheid en angst hun werk in de tempel. Het kon 9 uur in de morgen zijn, toen de geseling afgelopen was.

Onderbreking van de lijdensvisioenen.

1884.

9 maart 1823. Zondag van Laetare. Feest van de H. Jozef in het bisdom Münster. –

Hier is Brentano aan het woord:

Al de tijd van deze lijdensvisioenen, die zij van dag tot dag kreeg, vanaf 18 februari tot 8 maart, zaterdag vóór de zondag van Laetare, had Katarina door haar deelname naar ziel en lichaam aan de smarten van Jezus, onzeglijk veel geleden.

Onbewust van wat buiten haar gebeurde, geheel verloren in de beschouwing van Jezus' passie, kreunde en steunde zij als een gefolterd kind. Sidderend en zich krommend kroop zij wenend en kermend op haar legerstede heen en weer en haar aangezicht was als dat van een mens die in de wreedste pijnen sterft.

Dikwijls vloeiende bloedig zweet over haar borst en rug. Overigens had zij vaak zweetcrisissen en wel bijna altijd in zulk een mate, dat haar klederen ervan dropen en zelfs haar beddengoed ervan doordrenkt was.

Zij leed tegelijkertijd een zo hevige dorst, dat zij scheen het te zullen besterven, gelijkend op een verdwaalde in een waterloze woestijn die sterft van dorst. Dan was haar mond 's morgens zo uitgedroogd en haar tong zo diep in haar keel achteruit getrokken, dat zij slechts met onduidelijke klanken en met tekenen om hulp kon vragen.

Daarenboven vergezelde een dagelijkse koorts al die pijnen.

***

Afgezien van al het voorgaande, had zij voort haar dagelijkse gewone smarten, haar lijden om anderen en haar van anderen overgenomen lijden te verduren.

Eerst nadat zij met grote moeite en na verloop van tijd enigermate weer op krachten gekomen was, vermocht zij de passievisioenen te verhalen, en ook dit kon zij niet dagelijks volledig noch doorlopend, doch slechts bij brokken, met herhalingen en aanvullingen.

In zulk een toestand en op de beschreven manier vertelde zij op zaterdag, 8 maart 1823, de boven meegedeelde geseling van Jezus, zoals zij die de vorige nacht had gezien en zij bleef nog een goed deel van deze 8^e maart in de beschouwing van dat vreselijk passietafereel verslonden.

Tegen de avond echter deed zich een onderbreking voor in deze tot nog toe doorlopende visioenen. Deze onderbreking, zo vervolgt Brentano, delen wij hier mee, omdat ze ons een blik gunt in het innerlijk leven van deze gans buitengewone persoon en omdat ze ook ons tot een rustpoos kan dienen in deze beschouwing van Jezus' lijden, die voor minder sterke geesten vermoeiend kan zijn.”

***

Aldus Brentano, waarna wij vervolgen:

Het aspect van K.'s leven, waarop Brentano de aandacht wil vestigen, is haar intens medeleven met de liturgie van de Kerk, zodat zelfs haar visionair leven onder de invloed ervan stond.

Hiertoe had Brentano reden, want buiten zijn eigen levensschets over Katarina, vooraan geplaatst in 'Het Bitter Lijden' was nog niets over haar leven gepubliceerd.

Daar wij nu over levensbeschrijvingen van K. beschikken in het Duits, in het Frans en nu ook een uitvoerig leven in het Nederlands, is hier de uitweiding van Brentano over een bepaald aspect van K.'s leven onnodig. Men vindt deze beschrijving veel uitvoeriger in leven van K. Emmerick, 1^e Deel, blz. 191.

Uit hetgeen Katarina straks zal verhalen, zal blijken hoe de liturgie van de Kerk, het kerkelijk leven ingreep, niet alleen in de gewone devotie van K., maar zelfs in haar visionair leven.

Laatste blik op de gegeselde Jezus.

Sint Jozef verschijnt aan Katarina bij 't begin van zijn feest en onderbreekt de lijdensvisioenen.

1885.

Terwijl al die vreselijke voorvallen plaats hadden, bevond ik mij, nu eens hier, dan weer daar, in Jeruzalem. Het lijden, de kwellingen, de smarten maakten me dodelijk ziek.

Gedurende de geseling van mijn allerliefste Bruidegom zat ik in een hoek van de geselplaats, waar zich geen Jood durfde wagen uit vrees voor verontreiniging. Zulk een vrees had geen pak op mij. Integendeel! ik ging neerzitten dicht bij de kolom in de zekerheid dat het contact met mijn Jezus mij zou reinigen en ik wenste niets vuriger dan dat een druppel van zijn bloed op mij mocht spatten: mijn ziel zou er geheel rein door gewassen zijn.

Ik was ondertussen zo ziek, zo gepijnigd dat ik mij de dood nabij waande. Ik kon geen hulp bieden, moest alles zijn gang laten gaan en ik stierf bijna van medelijden. Ik zuchtte en sidderde bij iedere slag en was ten zeerste erover verwonderd dat men mij daar dulde en niet wegjoeg.

Ach! hoe ellendig, hoe gewond, verscheurd en ontvleesd lag daar mijn lieve Bruidegom op de met zijn heilig, kostbaar bloed bedekte grond! Hoe gruwelijk waren de walg en de spot, waarmee die snode, liederlijke deernen in het voorbijgaan uit de hoogte op Hem neerkeken!

Hoe veelzeggend was de treurige blik die Jezus op hen wierp om te beduiden: "Gij zijt het, die Mij op deze manier verscheurd hebt, en ge bespot Mij nog!"

Hoe wreed schopten de beulen naar Hem om Hem voort te drijven. Hoe kroop Hij daar, bedekt met wonden en bevlekt met bloed, over de grond naar zijn klederen!

Zie! nauwelijks had Hij, stuiptrekkend van de pijn, zich gedekt, of zij dreven Hem reeds naar een andere plaats voor

een nieuwe foltering, en nu werd Hij voorbij zijn arme Moeder gesleurd.

Ach! hoe staarde zij, handenwringend, zijn bloedige voetstappen na.

Op dit ogenblik hoorde ik uit het wachthuis, dat nu naar de kant van de markt geopend was, het spotten van gemene beulsknechten, die met handschoenen de doornenkroon vlochten en onder scherts de scherpte van de doornen betastten.

Ik sidderde en beefde en stond op het punt het wachthuis binnen te lopen om mijn arme Bruidegom bij deze nieuwe marteling te beschouwen en ondertussen was ik zo bang en zo ziek.

En toen sloop de ongelukkige Moeder van Jezus met de andere vrouwen en enige goedgezinde mannen, die haar omringden om haar te verbergen, op de geselplaats. Met welke indrukwekkende liefde verzamelde en droogde zij Jezus' bloed op rondom de kolom en overal.

Het gebrul en getier van Jezus' vijanden en van het volk was afschuwelijk om horen, toen zij met de Heer daar vandaan gingen. Ik voelde mij zo ziek en vernietigd en kon van angst en smart zelfs niet meer wenen, en toch wilde ik juist nu mijn laatste krachten verzamelen en doodbenauwd mij naar de doornenkroning van Jezus voortslepen.

1886.

Nu kwam daar opeens een verrukkelijk schoon knaapje met blonde haarlokjes; het was alleen met een lendengordel bekleed en het kwam te voorschijn geslopen van tussen de H. Vrouwen met hun lang afhangende klederen. Het bewoog zich flink en vlug en drong tussen de mannen door, wier benen hoger waren dan het kind zelf en dan kwam het onverwacht op mij toelopen; het lachte mij vriendelijk tegen en draaide mijn hoofd naar een andere kant en hield nu eens mijn ogen, dan mijn oren dicht; het

vrolijkte mij op met allerlei kinderlijke scherts en vriendelijkheid en duldde niet dat ik langer die hartverscheurende taferelen beschouwde.

“Ken je mij dan niet, vroeg het knaapje, welaan! ik heet Jozef en ben van Bethlehem.” En nu begon hij te vertellen van de groten en de krib en van Christus’ geboorte, van de herders en de Driekoningen, wat was dat alles toch heerlijk en vreugdig geweest, en onder het vertellen huppelde en schertste hij.

Ik echter kon de vrees van mij niet afzetten dat hij verkleumen zou, want hij had zo weinig kleding aan en af en toe viel er ook nog een hagelbui, maar het kind legde zijn handjes tegen mijn wangen en sprak: “Voel maar eens hoe warm ik het heb. Ter plaats waar ik ben, krijg je geen kou!”

Ik echter jammerde nog steeds om de doornenkroon die ik zag vlechten, doch Jozef troostte mij en vertelde heel kinderlijk een mooie parabel, waarin al het lijden uitliep op blijdschap en hij klapte daarbij in de handen. **In deze parabel werd de betekenis verklaard van vele bijzonderheden uit het lijden van Christus.**

1887.

Jozef wees mij de velden aan waarop de doornen gegroeid waren, waarmee de kroon gevlochten werd en zegde mij wat deze doornen betekenden, en hoe die wilde gronden zouden veranderen in prachtige tarwevelden en hoe die doornen een beschuttende haag er omheen zouden vormen en deze haag, zelf vol bloeiende rozen zou staan.⁷⁷

---

⁷⁷ Het is een treffende, ingenieuze bemerking van Brentano, die zegt: “De zienster spreekt van rozen. Waarschijnlijk heeft zij hier, benevens veel andere dingen, ten gevolge van haar lijdende toestand, het verband vergeten te vermelden tussen deze rozen en de zondag Laetare, die ook Roze-zondag genoemd wordt, omdat zijn Heiligheid de Paus heden ten teken van het vreugdig karakter van deze dag, die als een roos tussen de doornen der overige vastendagen is, een gouden roos wijdt en deze dan in de hand houdt, terwijl hij in processie door Rome stapt.

Ja, de knaap wist alles zo vriendelijk en minzaam uit te leggen, dat alle doornen rozen schenen te worden, waarmee wij speelden.

Al wat hij zei, was rijk aan betekenis. Spijtig genoeg, ben ik er het meeste van vergeten; het was een lang, ontroerend tafereel van het ontstaan en de ontwikkeling van de Kerk in gans kinderlijk lieve gelijkenissen. Het aanminnig jongetje maakte het mij onmogelijk mijn aandacht langer op het lijden van Christus te vestigen en hij verplaatste mij in een heel ander visioen van kinderen.

Ik voelde mijzelf nu ook een kind en ik verwonderde me hierover niet lang en ik liep met de kleine Jozef mee naar Bethlehem en samen bezochten wij daar de plaatsen van zijn kinderspelen. Hij wees mij alles aan en wij speelden en baden samen in de grot waarin later Christus geboren werd en waar hij, Jozef, zich als knaap dikwijls ging verbergen, wanneer zijn broers hem wegens zijn braafheid en godsvrucht leed veroorzaakten (fasc. 3, nrs. 74-76).

Het was mij als woonde zijn familie nog in het oude stamhuis, dat weleer door de vader van David werd bewoond en dat ten tijde van Christus' geboorte reeds in vreemde handen was gekomen. Daar kwartierden toen Romeinse functionarissen in, aan wie Jozef, te Bethlehem komend, belasting moest betalen. Wij speelden vrolijk als kinderen en het was mij of Jezus en ook de Moeder Gods nog niet geboren waren.

De 'rozen' door de zienster vermeld zijn dan vermoedelijk een toespeling op dit gebruik, zoals de door haar vermelde tarwevelden een overeenkomst bevatten met de naam 'Zondag der verzadiging' of 'Zondag van verkwikking' of 'Zondag van de broden', omdat in de mis van heden het evangelie gelezen wordt van de spijziging door Jezus van de 5.000 mensen met 5 broden en 2 vissen.

Vandaar dus de zo juist genoemde verschillende namen voor Laetare-zondag: zondag van de roos, van de broden, van de spijziging of verkwikking (*Dominica rosata, dominica de panibus of ook refectio nis*)."

Tot hier Brentano.

Zo werd ik op de vooravond van het Sint-Jozefsfeest uit de smartelijke passietaferelen overgeplaatst in een troostvol visioen op de kinderjaren van de H. Jozef.

Het voorkomen van de H. Maagd en Magdalena.

1888.

Op heden, zondag van Laetare en feest van de H. Jozef, heb ik geen passievisioenen gehad, maar toch heb ik de H. Maagd gezien en zij heeft in herinnering gebracht wat ik vergeten was of niet volkomen begrepen had.

De wangen van de H. Maagd zag ik heden bleek en ingevallen; haar neus was fijn en lang en haar ogen bijna bloedrood van het wenen. Geheel haar verschijning is wonderbaar en onbeschrijfelijk eenvoudig, natuurlijk en toch statig en waardig. Ofschoon zij sedert gisteren en de gehele nacht vol schrik en angst in het dal van Josafat heen en weer heeft gedwaald, de straten van Jeruzalem heeft doorlopen, tussen het volk is gedrongen, toch zien haar klederen er zeer fatsoenlijk en volstrekt niet verwaarloosd uit; er is zelfs geen vouw in haar kleed, die niet een indruk van heiligheid op mij maakt. Alles in haar is zo natuurlijk en eenvoudig, zo ernstig, zo ongerept en onschuldig. Haar manier om rondom zich te zien is zo voornaam. Wanneer zij het hoofd maar even omwendt, valt haar sluier in zulke eenvoudige, reine vouwen, waaruit als het ware heiligheid spreekt. Haar bewegingen zijn rustig en zelfs te midden van de geweldigste droefheid is heel haar doen eenvoudig en bedaard.

Haar kleed is weliswaar vochtig van de nachtdauw (cfr. fasc. 2, nr. 60, voetnoot 128) en van de overvloedige tranen, doch zeer ordentelijk en verzorgd. Het is onmogelijk in woorden uit te drukken hoe schoon zij is, doch niet op een zinstrelende, maar bovennatuurlijke wijze, want alle schoonheid in haar is tegelijk onbevleetheid, reinheid, waarheid, eenvoud, waardigheid en heiligheid.

Magdalena's verschijning integendeel steekt daar sterk tegen af: zij is groter, voller en zwaarder. In haar gestalte en beweging vertonen zich meer de lichaamsvormen, doch door haar hartstochtelijkheid, gevoeligheid, berouw en onmetelijke droefheid is haar schoonheid getaand; zij ziet er nu bijna verschrikkelijk uit, om niet te zeggen lelijk wegens haar mateloze en onbeheerste smarten.

Haar klederen zijn nat en beslijkt en hangen slordig en zelfs gescheurd om haar lichaam. Haar lang hoofdhaar hangt los en wanordelijk onder haar natte en verwrongen sluier; zij is ontdaan en geheel van streek; zij waant zich in haar lijden ongelukkig en gelijkt bijna op een waanzinnige.

Er zijn hier vele mensen uit Magdalum en omstreken, die haar gekend hebben, eerst in haar vroeger luxueus leven, daarna in haar ellendiger toestand en zondig verkeer. Daar zij nu sedert lang uit hun ogen verdwenen is, wijzen zij haar met de vinger na en slingeren haar beledigingen toe wegens haar verwaarloosd uiterlijk.

Zelfs hebben enige ruwe kerels uit Magdalum in het voorbijgaan met slijk naar haar geworpen; zij is zo in haar droefheid verdiept, dat zij daar zelfs geen acht op geeft.

(In de beschrijving van de gans ongewone figuur die Magdalena is, blijft Katarina steeds zichzelf getrouw. De passage hierboven is te vergelijken met die in Emmanuel fasc. 19, nr. 854, alsook fasc. 19, nr. 854, voetnoot 438).

Doornenkroning en verguizing van Jezus (Mt. 27, 27-31; Mk. 15, 16-19; Joa. 19, 2-3).

1889.

Na de voormelde onderbreking van de passievisioenen waren deze nauwelijks herbegonnen, of de zienster werd zwaar ziek; zij leed aan hevige koorts en had zulk een geweldige dorst dat haar tong

krampachtig ineengesloten en als verdord was. In de morgen van de maandag na Laetare was zij zo uitgeput en ellendig, dat zij slechts met moeite en zonder nauwkeurige volgorde de volgende bijzonderheden kon meedelen.

Zij verklaarde daarbij uitdrukkelijk dat zij, in de toestand waarin zij zich bevond, onmogelijk al de mishandelingen kon beschrijven, die men Jezus bij de doornenkroning had aangedaan, omdat die vreselijke taferelen zich dan weer aan haar geest vertoonden.

Hier volgt hetgeen zij over de doornenkroning verhaalde.

***

Gedurende de geseling sprak Pilatus het volk nog verscheidene malen toe, doch uit de menigte steeg zelfs eenmaal de kreet omhoog: “Weg met Hem! Hij moet weg, ook al zouden wij allen ten gevolge daarvan moeten omkomen!”

Terwijl men Jezus nu naar de plaats van de doornenkroning voerde, gingen zij door met roepen: “Weg met Hem! weg met Hem!”, want er kwamen voortdurend nieuwe groepen Joden aansnellen, die door de uitzendingen van de hogepriesters opgehitst waren om met luid geroep Jezus’ dood te eisen.

Hierop trad een korte rustpoos in. Pilatus gaf bevelen aan zijn soldaten, terwijl de hogepriesters en Hogeraadsleden op de banken aan weerszijden van de weg vóór het terras van het paleis van Pilatus onder bomen en uitgespannen zeildoek zich door hun dienaren spijs en drank lieten opdienen.

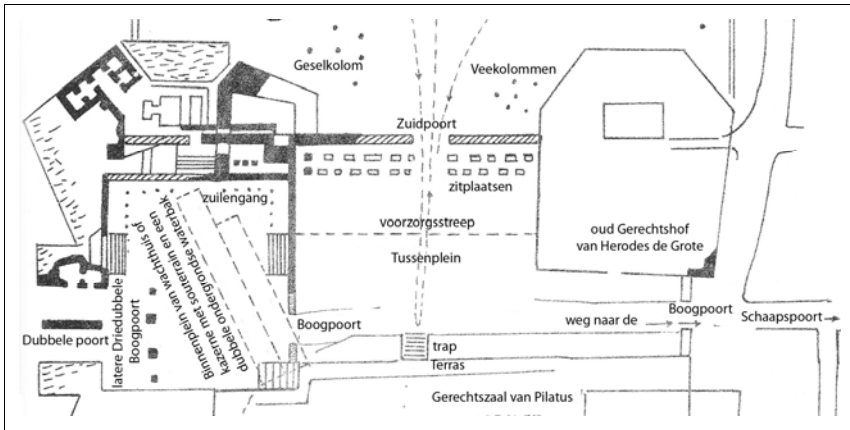
Pilatus zag ik ook nu weer ten prooi aan de zonderlingste verwarring met zijn bijgeloof; hij verwijderde zich om voor zijn goden wierook te gaan branden en om allerlei tekenen na te gaan.

Nadat de H. Maagd met haar heilig gezelschap na de geseling al het bloed van Jezus had verzameld, zag ik haar het forum verlaten. Met haar doeken die het bloed bevatten, zag ik haar een klein huis binnentreden, dat tegen een muur aangebouwd en niet ver van de plaats der geseling gelegen was. Ik herinner me niet

meer aan wie dat huisje toebehoorde. Evenmin herinner ik mij Joannes bij de geseling gezien te hebben.

1890.

De doornenkroning en verguizing van Jezus hadden plaats op het binnenhof van het wachthuis, dat boven de kerkers (gevangenis) en naast het forum gelegen was. Het was omringd met zuilen en de ingangen stonden open.

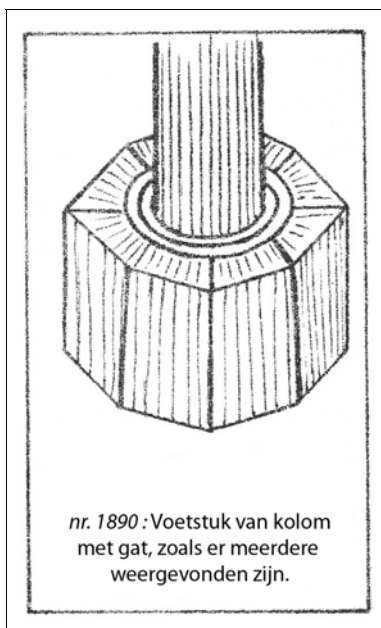

Ik zag daar ongeveer 50 ellendige schurken uit de heffe, knechten van de gevangengewoerden, gerechtsdienaren, boeven, slaven en geselbeulen, die bij deze nieuwe mishandeling van Jezus allen actief zouden optreden.

In het begin verdrong zich het volk rondom het plein om nader te geraken, doch Pilatus liet weldra een bezetting aanrukken van wel 1.000 Romeinse soldaten, die post vatten rondom het gebouw. Zij stonden allen in rij en gelid.

Door hun schamper (= minachtend) spotten en lachen prikkelden zij de eerezucht van Jezus' folteraars en waren zij de oorzaak dat dezen Jezus wreder mishandelden, want hun moppen moedigden de beulen aan, zoals de toejuichingen de toneelspelers.

Zij hadden het voetstuk van een oude zuil in het midden van het plein gewenteld. In dit voetstuk was een holte of opening, die vroeger gediend zal hebben om de schacht van de zuil er in vast te zetten⁷⁸.

---

⁷⁸ Voetstuk van een zuil. – Er was een gat in voor de schacht van de kolom. De schets toont aan hoe dit verstaan dient te worden.

Meerdere zulke voetstukken zijn in de omgeving van het soldatenplein teruggevonden. Men ziet er een op de vloer tegen de achterwand van de kapel van het zusterklooster van Sion te Jeruzalem. Dit klooster ligt boven het noordelijk gedeelte van het oude soldatenplein. Dit laatste vormt de vloer van de ruime kelder onder het klooster en onder de keldervloer strekken zich nog de grote waterreservoirs uit, zoals wij reeds zagen. Meer andere zulke modellen van voetstukken zijn bewaard.

Wat K. een gat noemt, (*ein Loch*), is eigenlijk geen opening dwarsdoor, maar een uitholling om er de kolomschacht in te zetten.

Men toont wel in de H. Grafkerk een stuk kolom, waarop men Jezus zou hebben doen neerzitten, maar, zoals wij al eerder zegden, is geen enkele kolomrelikwie betrouwbaar.

Op die opening plaatsten zij een laag, rond voetbankje, dat aan de achterzijde voorzien was van een handgreep om het op te nemen, en, uit louter boosheid, legden zij er scherpe stenen en scherven op.

Andermaal rukten zij Jezus de klederen van zijn doorwond lichaam en hingen Hem een rode, oude, gescheurde en korte soldatenmantel om, die Hem niet tot bij de knieën reikte (Bedoeld is de reeds twee- of driemaal vermelde chlamis).

Hier en daar hingen er lappen van gele kwasten aan⁷⁹.

Deze mantel lag in een hoek van de beulenkamer; zij plachten hem de gegeselde misdadigers om te doen, hetzij om hun bloed daarmee te stelpen, hetzij om hen er mee te bespotten.

Nu sleepten zij Jezus tot de met scherven bedekte steenblok en drukten zijn gewond en naakt lichaam erop neer.

Hierna zetten zij Hem de doornenkroon op; deze was ongeveer 2 hand hoog, dicht en kunstig ineengevlochten en boven had ze een vooruit springende rand. Zij legden Hem die kroon als een band om het hoofd en zij bonden van achteren haar 2 uiteinden samen en zo vormde ze een kroonhoed (een kroon die er uitzag als een muts).⁸⁰

---

⁷⁹ Aan de soldatenmantel hingen hier en daar kwasten. – Op de benedenzoom van de mantels waren rondom of alleen op de hoeken franjes vastgehecht. Aangezien K. hier spreekt van lapjes van franjes, waren er op deze mantel wellicht alleen op de hoeken.

⁸⁰ Uit de beschrijving die K. van de doornenkroon geeft, blijkt dat de stroband van Parijs er niets mee te maken heeft. Wij plaatsten hierover reeds een nota in nr. 1839, voetnoot 48.

Zij deden die kroon als een band om het voorhoofd; ze drukte dus niet op de kruin of de schedel van het hoofd.

Ook vertoont de lijkwade van Turijn geen spoor van doornwonden op het platte van het hoofd (cfr. Hynek, blz. 48).

Deze kroon was gevlochten uit 3 rechtop gegroeide doorntakken van een vinger dik⁸¹, die gehaald waren in een kreupelhoutbos. Met opzet had men de meeste punten naar binnen gekeerd. Die takken waren ieder van verschillend doornhout, te vergelijken met onze kruisdoorn, sleedoorn en hage- of meidoorn. Boven hadden de vlechters er een vooruitspringende rand aan bevestigd van een doorntak als onze braamdoorn⁸²; bij deze rand namen zij de kroon vast en duwden die op Jezus' hoofd. Ik heb het landschap gezien, waar die boeven de doorntakken waren gaan halen.

Vervolgens gaven zij Hem nog een dikke rietstok in de hand, die zijn pluim nog had. Dit alles deden zij met een gebaar als bewezen zij Hem eer, als kroonden zij Hem werkelijk tot koning. Alles was spot en verguizing.

Dan rukten zij Hem het riet weer uit de hand en sloegen Hem daarmee zo geweldig op het hoofd, dat het neervloeiend bloed zijn ogen vulde.

Dan knielden zij voor de Zaligmaker neer, staken de tong tegen Hem uit, sloegen en spuwden Hem in het aangezicht, terwijl zij Hem spottend toeriepen: "Wees gegroet, Koning van de Joden!"

---

⁸¹ De kroon was gemaakt van 3 takken. K. herhaalt dit meerdere keren in haar mededelingen.

In een schets van haar eigen leven zegde zij eens: "Rondom haar hoofd zag ik een doornenkroon, die bestond uit 3 soorten van doornentakken.

- De ene soort heeft kleine witte bloempjes met gele meel- of stofdraadjes.
- De tweede soort heeft breder bladertjes en ook kleine witte bloemen.
- De derde soort draagt roosjes met botten." (Vie d'A.C.E. Schmöger, II,163-164).

Hier zal K. wel dezelfde houtsoorten bedoelen.

⁸² Vooruitspringende rand. – Deze tak stak uit naar voren, zo stellen wij het ons voor, en was er niet boven op gezet, waardoor de kroon nog zou verhogen.

Vervolgens wierpen zij Hem onder een schaterend spotgelach met het zitbankje van het zuilvoetstuk en het volgend ogenblik duwden zij Hem er met geweld weer op.

Ik kan onmogelijk al die lage mishandelingen beschrijven, welke die geweldenaars verzonnen om de arme Heiland te verguizen.

Ach! Hij leed zulk een brandende dorst, want Hij had een wondkoorts ten gevolge van de onmenselijke geseling die Hem verscheurd had, zodat Hij sidderde van de koorts over heel zijn lichaam⁸³.

In zijn zijden was het vlees hier en daar tot op de ribben afgerukt. Zijn tong was krampachtig in zijn keel achterwaarts ineengesrokken. Het heilig bloed dat van zijn hoofd neervloeide, was de enige verfrissing voor zijn gloeiende mond, die smachtend openstond, maar die onmenselijke namen deze tot mikpunt voor de walgelijke uitwerpsels (van hun eigen beestachtige mond).

Op deze wijze werd Jezus ongeveer een half uur verguisd.

Over zijn folteringen vermaakte zich ook de cohorte, die in rij en gelid staande, het pretorium omringde en door haar instemming en toejuicing moedigde zij die booswichten nog aan⁸⁴.

---

⁸³ Jezus had koorts. In gestigmatiseerden wordt Jezus' lijden volkomen herhaald. Nu, in haar leven (Schmöger, I, 414) lezen wij: "Wanneer zij de geseling onderging, zag men over heel haar lichaam de wonden van de geseling; ze waren telkens vergezeld van hevige koortsrillingen."

Vaak hoort men beweren dat Christus nooit ziek is geweest; ik wil dit geenszins tegenspreken, maar toch is Hij op aarde gekomen om ook alle menselijke levenstoestanden te heiligen.

Zo kan Hij door de koorts van zijn geseling de ziekten geheiligd en verdienstelijk gemaakt hebben.

⁸⁴ Deze nota is van Brentano:

"Dit visioen wekte deze nacht bij de begenadigde zulk een medelijden, dat zij de dorst van haar Verlosser verlangde te ondervinden.

Ecce Homo: Bezieet de Mens (Joa. 19, 4-12).

1891.

Nu brachten zij Jezus naar Pilatus' paleis.

Hij had de doornenkroon op het hoofd, de rietscepter in de geboeide handen en was met de purperen spotmantel omhangen.

Jezus was onkennelijk van het bloed dat zijn ogen vulde en in zijn mond en baard neergevloed was. Zijn lichaam was geheel met builen, striemen en wonden bedekt en geleeek op een doek in bloed gedoopt. Hij ging gebukt en wankelde in zijn gang.

De mantel was zo kort dat Hij zich buigen moest om zijn naaktheid te bedekken, want bij de kroning met doornen hadden zij weer al zijn klederen van zijn lichaam gerukt.

Toen nu de arme Jezus beneden aan de voet van de trap van Pilatus gekomen was, kon zelfs deze wreedaard een huivering van afschuw en medelijden niet onderdrukken.

Hij leunde op één van zijn officieren en terwijl het volk en de priesters aldoor bleven roepen en honen, riep hij uit: "Indien de duivel van de Joden even wreed is, kan niemand in de hel het bij hem uithouden!"

Zij kreeg daarop een geweldige koortsaanval, die haar zulk een brandende dorst veroorzaakte, dat zij 's morgens niet meer in staat was te spreken. Haar tong was blauw, stijf, droog, in haar keel teruggetrokken, haar lippen dor en gespannen.

De schrijver vond haar in die toestand, bijna versmachtend, bleek en machteloos en de dood nabij. Nadat men met moeite erin geslaagd was haar een weinig water in de mond te gieten, gelukte het haar, doch na eerst voldoende gerust te hebben en slechts ten koste van veel inspanning, het hierboven meegedeelde te verhalen.

De persoon die in de nacht bij haar gewaakt had, verklaarde dat zij geen rust had gehad en zich op haar bed jammerend heen en weer had gewend."

Tot hier de nota van Brentano.

Toen Jezus onder veel pijn en moeite boven op de trap gesleurd en op de achtergrond van het terras gebracht was, kwam Pilatus op de voorgrond, en daar hij wilde spreken, liet hij door trompetgeschal om stilte en aandacht vragen.

Zich nu tot de hogepriesters en het aanwezige volk wendend, sprak hij: "Ziet! ik laat Hem nogmaals tot u naar voren brengen, opdat gij weten moogt dat ik geen schuld in Hem vind."

Nu werd Jezus door de beulen weer op de voorgrond van het terras naast Pilatus geleid, zodat al het volk van op het forum Hem kon zien en getuige was van een hartverscheurend, afgrijselijk schouwspel, dat aanvankelijk iedereen deed gruwen en een doffe stilte teweegbracht. Zij zagen de verschijning van de Zoon Gods op het terras, ontzettend mishandeld, met bloed en wonden bedekt.

Op het terras staande liet Jezus van onder de brede, bloedige doornenkroon zijn blikken over die zee van mensen gaan.

Pilatus trad naast Hem en, op Jezus wijzend, richtte hij tot de Joden beneden deze woorden: "Daar hebt U de mens, beziet Hem maar!" (als wilde hij zeggen: "Hij gelijkt niet meer op een mens, Hij is er nog slechts de karikatuur van!").

1892.

Jezus droeg de rode spotmantel om zijn verscheurd en ontvleesd lichaam. Hij hield zijn met bloed overstroomd en met doornen doorboord hoofd neergebogen. Hijzelf was voorover gebukt om zijn naaktheid onder de samengebonden handen, waarin Hij de scepter hield, te bedekken.

Zijn ziel was in diepe en onuitsprekelijke smart gedompeld, van pijn verbrijzeld en toch vol eindeloze liefde en zachtmoedigheid.

Terwijl Hij daar nu in die toestand als een bloedige schim openbaar tentoongesteld en aan het wraakgeschreeuw van de priesters en het volk prijsgegeven was, trokken scharen van vreemde, kort aangeklede vrouwen en mannen over het forum afwaarts naar de Schaapsvijver om daar bij de reiniging van de lammeren hun hulp te verlenen. Het ontroerend geblaas van die hulpeloze, onschuldige dieren mengde zich nog steeds met de doodskreten en de bloedeisen van het volk, als wilden zij daarvoor getuigenis afleggen ten gunste van de zwijgende waarheid.

Van alle lammeren zweeg alleen het ware Paaslam van God, het geopenbaarde en toch niet begrepen geheim van deze heilige dag, terwijl het de voorzeggingen vervulde en zich weerloos naar de slachtbank liet voeren.

De hogepriesters en gerechtsdienaren werden woedend bij de aanblik van de verscheurde Jezus, in wie zij als in een spiegel de lelijkheid van hun geweten beschouwden en zij schreeuwden: “Weg met Hem, kruisig Hem!”

Doch Pilatus riep terug: “Is dat nog onvoldoende? Zijt ge nog niet tevreden? Hij is zo toegetakeld, dat Hij geen lust meer kan voelen om nog koning te worden!”

Zij echter riepen als bezetenen nog harder, terwijl ook heel die mensenzee verward door elkaar schreeuwde: “Weg met Hem! aan het kruis met Hem!”

Pilatus liet andermaal met de bazuin om stilte vragen en riep dan: “Welnu, gijzelf kunt Hem nemen en kruisigen! Ik vind hoegenaamd geen schuld in Hem!”

Hierop riepen enige van de hogepriesters: “Wij hebben een wet en volgens deze wet moet Hij sterven, want Hij heeft zich uitgegeven voor de Zoon van God!”

Hierop antwoordde Pilatus: “Als volgens uw wet zulke mensen moeten sterven, dan wil ik heus geen Jood zijn!”

Het woord van de Joden: ‘Hij heeft gezegd de Zoon van God te zijn’, maakte de eerste angst van Pilatus en zijn bijgelovige vrees weer wakker. Daarom liet Hij Jezus nu weer op een afgezonderde plaats bij hem brengen en onder vier ogen sprak hij daar tot Hem: ”Van waar zijt Gij?”

Jezus echter antwoordde niet.

Dan zei Pilatus: “Antwoordt Gij me niet? Weet gij dan niet dat ik de macht heb om U te kruisigen en ook om U vrij te laten?”

Hierop antwoordde Jezus: “Gij zoudt geen macht op Mij hebben, indien ze u niet van Boven gegeven was. Daarom bedrijven zij, die Mij aan u overgeleverd hebben, een nog zwaardere zonde.”

Op dit ogenblik zond Klaudia Prokla, die wegens de wankelende houding van haar man in grote onrust verkeerde, andermaal een bode tot Pilatus, om hem door het tonen van zijn pand, aan zijn belofte te herinneren, doch hij stuurde haar slechts een verward en bijgelovig antwoord terug; ik heb daar alleen nog van onthouden dat hij zich op zijn goden verliet.

Daar Jezus’ vijanden, de hogepriesters en Farizeeën, de tussenkomst van Pilatus’ vrouw ten gunste van Jezus vernamen⁸⁵, verspreidden zij onder het volk het gerucht: “De aanhangers van Jezus hebben de vrouw van Pilatus omgekocht. Indien de Galileeër vrijgesproken wordt, dan verenigt Hij zich met de Romeinen en dan is het met ons allen gedaan!”

---

⁸⁵ Tussenkomst van Pilatus’ vrouw. – Katarina zegt niet hoe het volk hiervan op de hoogte kwam.

Het apocrief evangelie van Nikodemus preciseert: “Pilatus zette de waarschuwing van zijn vrouw aan de Joden over, maar zij antwoordden hem: “Hebben wij u niet gezegd dat hij een tovenaars is? U ziet, ook uw vrouw heeft Hij nu een nachtmerrie overgezonden!” (D. Rops, Jezus in zijn tijd, blz. 395).

Pilatus begon in zijn verwarring en besluiteloosheid te gelijken op een dronken mens; zijn oordeel hinkte heen en weer en nogmaals sprak hij tot de vervolgers van Jezus: “Ik vind hoegenaamd geen schuld in Hem!”

En daar dezen voort en wel nog onstuimiger Jezus’ dood eisten, wilde Pilatus Jezus nog een keer ondervragen met de hoop Hem een antwoord te ontlokken, dat hem uit zijn pijnlijke, verwarde situatie kon redden. Inderdaad, zo door zijn eigen verwarde gedachten, als door de schrikanjaging van zijn vrouw en meer nog door de ernstige, dreigende woorden van Jezus, voelde Hij zich volkomen besluiteloos.

Hij keerde dus tot Jezus in de gerechtskamer terug, waar hij onder vier ogen met Hem alleen was. Hij wierp op de arme, van bloed druipende Jezus, die men zonder te huiveren niet kon beschouwen, een vorsende en tevens vreesachtige blik en dacht twijfelend: “Zou deze dan toch niet een god kunnen zijn?”

En opeens loste de onrust van zijn ziel zich op in een vloek, gelijk een bliksem in een donderslag: hij bezwoer Jezus hem te zeggen of Hij een god en meer dan een louter mens was?

Of Hij wellicht die fameuze, door de Joden verwachte Koning was? Hoever zijn rijksg gebied zich uitstreckte en van welke rang zijn godheid was. Hij moest het hem zeggen, dan wilde hij Hem loslaten!

1893.

Ik kan het antwoord van Jezus aan Pilatus niet woordelijk herhalen, doch alleen de zin ervan weergeven.

De Zaligmaker zegde hem verschrikkelijk ernstige waarheden. Hij toonde hem duidelijk aan, welk een koning Hij was en over wat voor Rijk zijn heerschappij zich uitstreckte. Hij toonde hem wat de waarheid was, want Hij zei hem de waarheid. Hij openbaarde aan Pilatus al de verborgen misdaden die hem

bezwaarden, de toestand van zijn geweten en voorspelde hem het lot, de ballingschap die hem te wachten stonden, zijn afschrikwekkend levenseinde en tenslotte, dat Hij, Jezus, eens komen zou om een rechtvaardig vonnis over hem uit te spreken.

Pilatus, half verschrikt en half verbitterd door die scherpe woorden van Jezus, begaf zich weer naar buiten op het terras en riep nogmaals dat hij Jezus in vrijheid wilde stellen, doch toen schreeuwden zij hem terug: “Indien gij dezen loslaat, zijt ge geen vriend meer van de keizer⁸⁶, want al wie zich als koning opwerpt, is een vijand van de keizer!”

Anderen riepen dat zij hem bij de keizer zouden aanklagen als feest- en ordeverstoorder; dat hij spoed moest maken, daar zij op grote straf bijtijds in de tempel moesten zijn en zij besloten met de kreet: “Weg met Hem! aan het kruis met Hem!” Dit weergalmd stormachtig van alle kanten. Men was zelfs op de platte daken van het forum gestegen en men schreeuwde van daar af.

Pilatus begreep dat er met die razenden niet te onderhandelen viel. Het lawaai en gebrul namen vervaarlijke vormen aan; de gehele volksmassa vóór het paleis was zo opgewonden en verbitterd dat voor een gewelddadige opstand te vrezen was.

Nu liet Pilatus zich water brengen, dat een van zijn dienaren hem ten aanschouwen van heel het volk uit een schaal over de handen goot⁸⁷ en hij riep van het terras naar beneden: “Ik ben onschuldig

---

⁸⁶ Geen vriend meer van de keizer. – Vriend van de koning of keizer was zoveel als intieme samenwerker, die het vertrouwen genoot, trouw beambte. Zodanig waren hovelingen, senatoren, prefecten, landvoogden. Hier hield het geroep van te Joden een bedreiging in: zij zouden Pilatus beschuldigen niet trouw de belangen van zijn meester te behartigen en een aanvraag indienen tot afzetting, zodat hij niet langer landvoogd, plaatsbekleder, *Stellvertreter* van de keizer zou zijn.

⁸⁷ Het water wordt over Pilatus' handen gegoten. – In Matteüs 27, 24 staat eenvoudig *accepta aqua*, in 't Grieks: *laboon* 'udoor, water nemend, wat men ook kan vertalen: water aanvaardend, waste hij zijn handen.

aan het bloed van deze rechtvaardige; gijzelf moogt het verantwoorden!”

Nu weergalmden een afschrikwekkend, eenstemmig geschreeuw van al het daar verzamelde volk, waaronder zich mensen uit alle plaatsen van Palestina bevonden: “Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!” (Mt. 27, 20-25)⁸⁸.

1894.

Telkens als ik bij het beschouwen van het bitter lijden van Onze Heer, die verschrikkelijke uitroep van de Joden hoor: “Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen”, wordt mij de uitwerking van deze plechtige zelfverwensing in wonderbare en ontzettende gezichten aanschouwelijk getoond en duidelijk gemaakt.

Het schijnt mij dan dat ik boven het roepende volk een sombere hemel zie, vol bloedrode wolken, vol roeden, zwaarden en strafwerktuigen van vuur⁸⁹.

Dit sluit in genen dele uit dat het hem over de handen gegoten werd. Dit laatste is zelfs een ceremonie of gebruik dat tot heden toe in zwang bleef.

De zienster toont het ons in het laatste avondmaal bij de voetwassing en bij de handwassing in de eerste mis. Wij lezen bij Morton: “Toen ik me wilde wassen, kwam de jonge broeder op mij af en reikte mij een kan water en een handdoek toe. Hij goot het water niet in de kom uit, maar wachtte tot ik mijn handen uitstak en goot er toen zelf water op. Zo deed men in de oudheid ook.” (In de voetstappen van Paulus, blz. 130).

Mislin constateerde hetzelfde gebruik in de Libanon.

⁸⁸ Zijn bloed kome over ons. – In fasc. 26, nr. 1337 hoorden wij Jezus leren over de vloek en zijn gevolgen en wij plaatsten in fasc. 26, nr. 1337, voetnoot 725 een lange nota daarover.

Als de vloek rechtvaardig en verdiend is, heeft hij zijn uitwerksel. Hier roepen de Joden de verdiende vloek over zichzelf af. Even verder na nr. 1894 een bemerkning hierover.

⁸⁹ Ik zie boven het roepende volk een sombere hemel. – Één van de tekenen, waardoor volgens Flavius Josephus de toekomstige ondergang van Jeruzalem te kennen werd gegeven, was dit:

Het is mij als zie ik de stralen der vervloeking tot in hun merg en beenderen en tot de kinderen in de moederschoot doordringen en hen treffen. Het gehele volk schijnt mij namelijk toe als verduisterd; ik zie hun kreten als sombere, grimmige bliksemschichten uit hun monden vliegen, zich boven hen verenigen en terug op hen neerschieten om in de enen diep door te dringen⁹⁰ en om echter op anderen afwachtend te blijven zweven.

“Kort na een paasfeest gebeurde iets, wat ik slechts aarzelend durf te verhalen, omdat men mij waarschijnlijk moeilijk zal geloven. Toch laat ik mij hierdoor niet weerhouden en deel het mee, omdat er ooggetuigen van in leven zijn, en omdat de uitkomst de waarheid van het dreigend voorteken heeft bewezen: de ontelbare rampen die er door voorspeld werden, zijn werkelijk op onze natie neergekomen. Vóór zonsopgang ontwaarde men in de omstreken van Jeruzalem in de lucht talrijke krijgswagens, met soldaten bezet, die de wolken doorkliefdien. Men zag ze neerstrijken rondom de steden als om ze in te sluiten en te belegeren!”

Men moet hierbij bedenken dat Flavius Josephus er wel eens niet voor terugschrikt de een of ander vroeger gebeurtenis in zijn verhaal te pas te brengen, om het interessant te maken en ze dan ook op zijn eigen manier vertelt.

Zulk een geval, doch meer gefundeerd, hebben wij uiteengezet in fasc. 14, nr. 538, voetnoot 256, en wij zullen er later nog een benadrukken in nr. 1953.

Hier is het minder duidelijk, maar toch mogelijk dat het hier door Flavius Josephus vermelde teken in de lucht verband houdt met het hemelteken dat K. hier beschrijft.

⁹⁰ Deze uitlating van de zienster over de gevolgen van **de zelfverwensing der Joden** roept een moeilijk probleem op, dat in onze tijd zeer actueel is en enigszins anders opgelost wordt dan vroeger.

***

In Vaticanum II hebben de concilievaarders erop gezweept en na vele debatten formuleerden zij een verklaring als volgt:

“Hoewel de gezagsdragers van de Joden met hun aanhangers de dood van Christus hebben geëist, kan toch datgene wat tijdens zijn lijden bedreven werd, noch alle toen levende Joden zonder onderscheid, noch de Joden van onze tijd aangerekend worden ... De Joden mogen niet als door God verworpen, noch als vervloekt worden voorgesteld, alsof dit uit de Schriften zou volgen.”

***

Deze tekst is duidelijk en kan niet worden tegengesproken, maar hij laat buiten beschouwing of de Joden 'als volk' schuldig zijn aan de godsmoord. De uitdrukking 'als volk' wil absoluut niet zeggen 'alle Joden van de eerste tot de laatste', maar eerder de gezagsdragers, de verantwoordelijke leiders met hun medewerkers, die samen met het overige volk, waarvan zij het vertegenwoordigende gedeelte zijn, één morele entiteit of één geheel vormen, laat zelfs de meerderheid van schuld vrij te pleiten zijn.

Naar de boven geciteerde concilietekst moeten wij dan ook interpreteren:

- de volgende beoordeling van de Joden door Paulus, en
- a fortiori (= met des te meer reden, te meer nog) de uitlatingen van onze zienster omtrent dit punt.

"De Joden", zegt Paulus, "hebben de Heer Jezus en de profeten gedood; zij hebben ons vervolgd; zij behagen God niet; zij beletten ons aan de heidenen het Evangelie dat hen moet redden, te verkondigen en zo maken zij de maat van hun zonden vol, want Gods gramschap is op hen neergekomen tot het einde." (I Tess. II, 15-16).

De concilietekst, zoals hij geformuleerd werd, sluit niet uit de schuld van een deel van de toen levende Joden, noch een schuld van de Joden in het algemeen als volk. Hij noemt uitdrukkelijk een schuld van de gezagsdragers en hun aanhangers.

De schuld en daarop volgende straf als volk, waartoe ook de nakomelingen behoren, kunnen wij vergelijken met de straf van het hele mensdom wegens de zonde van het eerste mensenpaar. Alle mensen dragen de gevolgen van hun val en erven hun zonde, vanwaar de naam '**erfzonde**'. Alle mensen dragen er de gevolgen van.

Zo dragen ook nog heden de Joden, die het Jodendom blijven aanhangen, de gevolgen van de zonde hunner vaderen. Zij blijven beroofd van de genadeschaten ons door Christus gebracht, beroofd van de nieuwe genademiddelen die Hij aan zijn Kerk toevertrouwde en waarmee men gemakkelijker de zaligheid bereikt, zij blijven buiten de Kerk. Hun straf bestaat evenwel niet hierin dat de zaligheid voor afzonderlijke Joden onmogelijk zou zijn.

Tegen de voorstelling die K. ons hier geeft in haar beschouwing op de zelfverwensing van de Joden is niets in te brengen uit de conciliaire verklaring 'Aetate nostra', nr. 4, 'de joodse godsdienst'.

Deze laatsten echter zijn diegenen, die zich na Jezus' dood bekeerden. Hun getal was zelfs aanzienlijk, want *gedurende al dat afgrijselijk lijden zie ik Jezus en Maria zonder ophouden bidden voor de zaligheid van hun beulen, zonder zich ook maar één ogenblik over die onmenselijke mishandelingen te verbitteren.*

***

Overigens, dat er niets verkeerd in aan te merken is, blijkt uit het volgende: Sinds anderhalve eeuw (vanaf 1833) werden de beschouwingen van A.K. Emmerick keer op keer heruitgegeven, in vele talen overgezet, telkens met de nodige kerkelijke goedkeuring.

Tientallen bisschoppen hebben dus getuigd dat deze visioenen niets bevatten dat indruist tegen de ware leer, zodat alle lezers er zich op kunnen verlaten, ook betreffende het bepaalde punt dat ons hier bezighoudt. Een andere bedenking mag wellicht hieraan worden toegevoegd, zonder de minste antipathie voor de Joden, eerder uit medelijden, waarvan ook Katarina en de H. Paulus vervuld waren (zie Ad Rom. 9, 1-5):

- Reeds in het Oude Testament werden de Joden herhaaldelijk door rampen geteisterd. Uit de profeten is het duidelijk dat dit geschiedde tot straf voor ongetrouweden.
- In het Nieuwe Testament is hun geschiedenis een aaneenschakeling van tragische gebeurtenissen, die zich tot op de dag van heden voortzetten; op 't ogenblik huiveren wij voor wat kan gebeuren en hun misschien in de naaste toekomst te wachten staat. Het is geen vooringenomenheid noch antipathie hun rampen in dezelfde zin als vroeger te interpreteren, steunend op het woord van Paulus 'in finem' tot het einde. Maar hieruit volgt een waarschuwing voor de christenen.

***

Volgens Paulus is alles wat de Joden overkwam een les en een onderricht voor de christenen: **duurt de straf van hen die de Messias verwierpen en kruisigden 'tot het einde', dan zal ook de straf van de christenen die hun geloof verzaakten, hun Verlosser verwierpen, of zelfs in het geloof, grotelijks ontrouw werden en in deze gesteltenis stierven, onherroepelijk zijn en duren in eeuwigheid.**

Ten gerieve van belangstellende lezers houden wij er hier nog aan, te vermelden dat de H. Stoel op 1 december 1974 een uitvoerige toelichting publiceerde op het boven aangehaalde conciliedocument 'Aetate nostra' (nr. 4), in verband met de Joden.

Terwijl Jezus al dat lijden, de boosaardigste, gruwzaamste folteringen, de hoogmoedigste en vernederendste versmadingen, de haat, toorn, woede en bloeddorst van zijn vijanden doorstaat, terwijl Hij de ondank en verloochening van menig volgeling betreurt, wat tezamen een zee van bitterheid voor Hem is, *zie ik Hem tot zijn laatste ademtocht volharden in gebed en liefde voor zijn vijanden, in ononderbroken smeken voor hun bekering.*

Doch tevens zie ik dat deze overmaat van liefde en geduld de woede en razernij van zijn vijanden nog aanvuurt en heviger doet opblaaien, omdat zij met al hun mishandelingen aan zijn zwijgende mond geen woord kunnen ontrukken, dat een schijn van rechtvaardigheid aan hun boosheid zou kunnen geven.

Heden, op de dag waarop zij, vlak vóór het paasfeest, het paaslam slachten, doden zij zonder het te weten, het ware Paaslam.

Wanneer ik gedurende zulke beschouwingen mijn gedachten vestig op de gemoedsbewegingen van het volk en van de rechters en op de heilige zielen van Jezus en Maria, dan wordt mij vaak alles wat met hen gebeurt, getoond in beelden, welke de toenmalige Joden weliswaar niet zagen, maar waarvan zij allen de inhoud of betekenis aanvoelden.

Ik zie dan een ontelbare menigte duivelen in een gedaante overeenkomstig de ondeugd die door deze gestalte voorgesteld wordt, zeer druk in de weer onder het volk⁹¹; ik zie ze her en

---

⁹¹ Een ontelbare menigte duivelen druk in de weer onder het volk. – Naar deze opmerking is verwezen in fasc. 28, nr. 1741.

Hier zou de lezer de verwijzing kunnen verbeteren en verwijzen naar fasc. 30, nr. 1894, voetnoot 91.

Deze luidt als volgt:

Uitlating als deze over duivelen in zinnebeeldige gestalten, gedaanten van dieren en van hun activiteit onder de mensen, vinden wij bij Katarina vele keren, maar wij treffen zulke verschijnselen evenzeer aan in het leven van andere mystieke heiligen.

derwaarts lopen, de gemoederen ophitsen en in verwarring brengen, de mensen dit of dat in het oor fluisteren of in hun mond trekken. Ik zie ze afzonderlijk in groot getal en met geweld uit de mensenmenigte te voorschijn stormen, zich aaneensluiten om met verenigde krachten dezelfde menigte tegen Jezus op te hitsen.

Dan weer zie ik ze sidderen en beven voor Jezus' onverstoorbare liefde en geduld en daarna opnieuw verdwijnen onder het volk. Doch in al hun doen is iets wanhopigs, verwards, zichzelf

---

***

Ter vergelijking.

- "Tijdens de kerkscheuring van 1379, toen het opgehitste volk van Rome het Vatikaan wilde binnendringen om de wettige paus om het leven te brengen, zag de H. Katarina van Siëna de stad Rome vol duivels, die het volk aandreven om hun boosaardig plan ten uitvoer te brengen. Ook braakten zij bedreigingen uit tegen de heilige Katarina zelf, omdat zij hun opzet door haar ijver en vurige gebeden dwarsboomde (Leven, blz. 474).
- Het volgende citaat is ontleend aan een leven van dezelfde heilige, beschreven door Sigrid Undset: "Terwijl zij voor de paus aan het bidden was, zag zij met haar inwendige blik hoe het in de stad vol van duivelen liep, die het volk ophitsten tot vadermoord. Ook haar schreeuwden zij toe: "Vervloekte vrouw, hoe durft gij het aan het tegen ons op te nemen, wij zullen u op de wreedste wijze om het leven brengen."
- De H. Jan Bosco zag regelmatig in dromen de duivels in allerlei gestalten zijn leerlingen bekoren om ze van het goed en de deugd af te houden. Degenen die een duivel op hun schouder zitten hadden, verkeerden in een zeer gevaarlijke toestand.

Onder de heilige mis verstrooiden zij de jongens.

Onder de consecratie lieten zij hen met rust en dan bogen alle jongens eerbiedig het hoofd, behalve enkele, die evenals hun duivels, naar de deur keken. De heilige zag hoe duivelen de jongens de keel dicht hielden om hen te beletten hun zonden in de biecht te belijden.

Zie andere zeer indrukwekkende voorbeelden in "De dromen van Don Bosco", blz. 92, 94, 114, 229, 255.

- Zie nog in 'Bloedgetuigen' het visioen van Perpetua.
- Vele heiligenlevens, b.v. H. Teresia van Avila, Pastoor van Ars, enz. bevatten dezelfde verschijnselen.

vernietigends, iets wat heen en dan weer rukt, iets onzinnigs dat als het ware opbouwt en weer afbreekt.

Boven en rondom Jezus echter, boven Maria en elk van het klein getal der daar aanwezige heiligen zie ik op een soortgelijke wijze vele engelen werkzaam. Ook deze zie ik in verschillende gedaanten en kleding, naar gelang van de opdrachten die zij vervullen. Zo verschijnt mij hun werkzaamheid in een vorm of beeld van **vertroosting, gebed, zalving, spijziging, laven en kleden of in de vorm van andere werken van barmhartigheid.**

1895.

Op gelijke wijze verneem ik dan dikwijls stemmen van troost of bedreiging in de vorm van lichtende, verschillend gekleurde woorden, die uit de mond van zulke verschijningen stralen. Of, brengen zij boodschappen, dan zie ik deze in de vorm van beschreven bladen in hun handen.

Ook zie ik vaak, indien ik het weten moet, hun gemoedsbewegingen, aandoeningen, hartstochten, hun leed en hun liefde, met een woord alles wat zij ondervinden. Ik zie dit dan in verschillend geschakeerde stromen van licht of schaduw of kleur, dwars door hun borst en heel hun lichaam gaan en flitsen, en dit in zeer verschillende vormen, richtingen met afwisselingen van kleur en gedaante, van traagheid of vlugheid. Op het ogenblik van de waarneming begrijp ik de betekenis van alles, doch het is onmogelijk dat alles in woorden juist weer te geven, want ik zie zo eindeloos veel en daarenboven ben ik zo vervuld met smart, droefheid en leed over mijn eigen zonden en die van de gehele wereld en zo verbrijzeld onder het bitter lijden van Jezus, dat ik zelfs niet eens weet hoe ik het weinige wat ik verhaal, nog bijeen kon brengen.

Vele dingen, vooral verschijningen en werkzaamheden van duivelen en engelen, welke andere zielen, die ook het lijden van Jezus in gezichten beschouwd en in hun verhalen ingevlochten hebben, zijn enige stukken van dergelijke, in de geest geziene

beelden, die, volgens de instelling of aanleg van die beschouwende zielen, door de eerste zo, door een tweede anders gezien, onthouden of in het verhaal verwerkt zijn. Vandaar soms schijnbare, onderlinge tegenspraak tussen die verhalen, daar de ene verhaalster dit, een tweede dat vergat of oversloeg, of, wanneer zij hun aandacht meer op een verschillend punt vestigden en dan in hun verhaal meer hier- of daarop de nadruk legden.

Daar iedere boosheid zich op Christus uitgewerkt heeft, daar alle liefde in Hem (met Hem en om Hem) geleden heeft, daar Hij als het Lam van God, al de zonden van de wereld op zich genomen heeft, zijn er in die visioenen door de begenadigde ziel zowel gruweldaden als heilige werken in een onmetelijke hoeveelheid te beschouwen en te verhalen. Wanneer dan de gezichten en beschouwingen van zulke zielen niet tot in alle bijzonderheden overeenstemmen, is dit een gevolg van het feit dat die zielen niet uit kracht van dezelfde of een gelijke genade beschouwd, verstaan en verteld hebben.

***

Dergelijke uitlatingen over de vormen van haar 'schouwen', gaf de lijdende zienster vaak den schrijver ten beste, niet alleen in 't bijzonder gedurende deze passieverhalen, maar ook had zij zich reeds vroeger op gelijke wijze hierover uitgelaten.

Zij verklaarde terzelfdertijd dat zij de meeste elementen van dit soort uit haar visioenen niet vermeldde, daar ze door hun overvloed de duidelijkheid van het verhaal zouden schaden. Doch hieruit blijkt klaar hoe lastig het de zienster moest zijn tussen die menigte van bijkomstige beelden de gang en draad van het gebeuren, de hoofdbestanddelen in het geheugen te bewaren. Wie dan zou haar, die alles zo intens meeleeftde en meevoelde, zodat ze zelfs ziek werd van medelijden, niet gaarne vergeven de een of andere kleine leemte of vergissing in de tijd, die wellicht in haar verhaal insloep in de loop van haar mededelingen?

Jezus wordt tot de kruisdood veroordeeld (Mt. 27, 26; Mk. 15, 15; Lk. 23, 25; Joa. 19, 13-16).

1896.

Pilatus, die niet de waarheid, maar een uitweg zocht, was meer dan ooit besluiteloos. Zijn geweten zei: "Jezus is onschuldig!" Zijn vrouw liet hem weten: "Jezus is heilig!" Zijn bijgeloof fluisterde hem in: "Hij is een tegenstander van uw goden" en zijn lafheid bedreigde hem: "Hij is zelf een god en zal zich wreken!" Angstig en toch gewichtig doende ondervroeg hij Jezus nogmaals en *Jezus openbaarde hem zijn geheimste misdaden, zijn toekomstig ellendig lot en einde, en dat de nu vóór hem staande beschuldigde op de jongste dag zou weerkeren, gezeten op de wolken des hemels om een rechtvaardig vonnis over hem uit te spreken.*

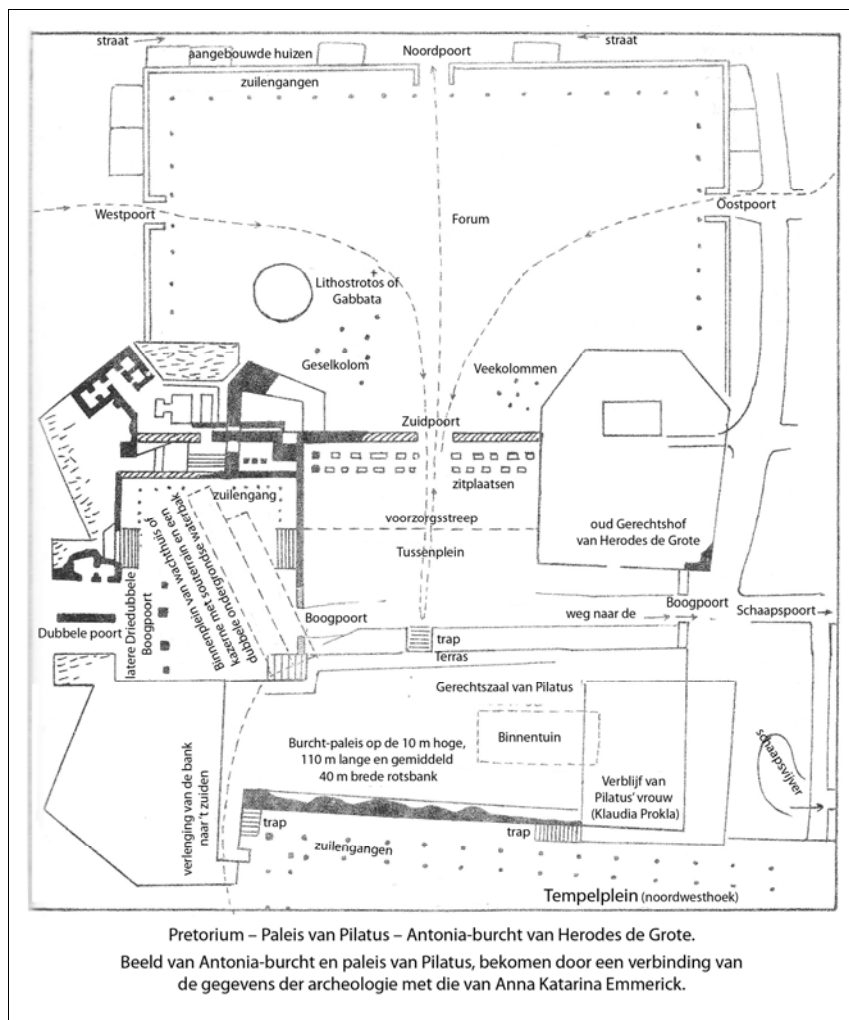
Hierdoor werd tegen het vrijlaten van Jezus een nieuw gewicht gelegd in de valse weegschaal van Pilatus' oordeel en rechtspraak. Hij was verbitterd zichzelf zo door Jezus, dien hij niet kon doorgronden, in de gehele naaktheid van zijn zielelaagheid doorschouwd te zien en een ellendige dood voorspeld te krijgen van iemand die hij zopas had laten geselen en die hij tot de kruisdood kon veroordelen. Hij was vooral woedend omdat die zelfde mond, die men nooit van leugentaal had beschuldigd en die geen enkel woord tot eigen rechtvaardiging had gesproken, zijn rechter op zulk een kritisch moment, in deze uiterste nood vóór zijn rechterstoel durfde dagen op de jongste dag. Dit alles verontwaardigde zijn hoogmoed, doch, daar in die dwaze, wankelmoedige mens geen bepaald gevoel de bovenhand had, liet hij zich dan weer beheersen door de schrik voor 's Heren bedreiging en hij wendde een laatste poging aan om Jezus vrij te laten. Doch op de bedreiging van de Joden hem bij de keizer aan te klagen, indien hij Jezus in vrijheid stelde, overweldigde hem een ander lafhartig gevoel: de vrees voor de aardse keizer zegevierde over zijn vrees die hij heimelijk voelde voor deze koning, wiens rijk niet van deze wereld is.

De lafhartige en onbesliste booswicht dacht bij zichzelf: “Laat ik Hem doden, dan sterft ook met Hem al wat Hij van mij weet en wat Hij mij voorspeld heeft.” Bevreesd voor het dreigen van de Joden hem bij de keizer aan te klagen, voldeed Pilatus aan hun eisen tegen de belofte in, die hij zijn vrouw had gedaan, tegen alle recht en billijkheid, tegen zijn eigen overtuiging en geweten. Uit vrees voor de keizer leverde hij aan de Joden het bloed van Jezus over, en om de stem van zijn geweten te onderdrukken kon hij nog slechts water over zijn handen laten gieten, waarbij hij dan uitriep: “Ik ben onschuldig aan het bloed van deze rechtvaardige, gijzelf zijt er verantwoordelijk voor.”

Neen, Pilatus, GIJ hebt het te verantwoorden: gij noemt Hem rechtvaardig en gij vergiet zijn bloed! Gij zijt de onrechtvaardige en gewetenloze rechter!

Hetzelfde bloed dat Pilatus van zijn handen afspoelen wilde, maar van zijn ziel niet afwissen kon, riepen de bloeddorstige Joden met een zelfvervloeking over zich en hun kinderen af. *Het bloed van Jezus, dat voor ons om barmhartigheid roept*, daagden zij uit om wraak over hen af te roepen: zij schreeuwden: “Zijn bloed kome op ons en onze kinderen neer!”

Te midden van dit afschrikbarend geroep beval Pilatus alles voor de uitspraak van het vonnis in gereedheid te brengen. Hij liet zich zijn ambtsgewaad brengen en aandoen; een soort kroon werd hem opgezet, waarin een edelsteen of iets anders blonk; een andere mantel werd om zijn schouders gehangen en vóór hem uit een staf gedragen. Hij was omringd door soldaten, voorafgegaan door gerechtsdienaren die iets droegen en gevolgd door griffiers met schrijfrollen en plankjes (onderliggers bij het schrijven). Een bazuinblazer die trompette, ging voorop. Met dit geleide trok Pilatus uit zijn paleis naar het forum. Hier was, tegenover de geselkolom een schoon gemetseld verhoog of gerechtsplaats met zitbanken en op deze tribune moesten de plechtige vonnissen uitgesproken worden om ten volle van kracht te zijn.

Men noemde dit gerechtsverhoog Gabbata. Het was een rond terras waarnaar aan meerdere kanten trappen voerden⁹².

⁹² Verhoog op het forum is door K. reeds genoemd in haar beschrijving van het Pretorium op nr. 1856 en wij hebben er reeds een commentaar op gegeven nr. 1858 (nl. uitweiding over het pretorium van Pilatus). In dat commentaar wezen wij er reeds op dat het redelijker is onder Gabbata zulk

Boven was een zetel voor Pilatus en daarachter een bank voor de andere gerechtsbeambten. Het verhoog was nu omgeven door talrijke soldaten, waarvan een deel op de trappen stonden. Vele Farizeeën hadden zich reeds rechtstreeks van het paleis naar de

---

een verhoog te verstaan, dan een diepe plaats of plein tussen 2 heuvelen. Weliswaar, was dat plein geplaveid met grote tegelstenen van 1 m in het vierkant en 35 cm dik, maar K.'s verhoog is eveneens een geplaveid metselwerk.

Een verhoog zeggen wij, beantwoordt meer aan de betekenis van Gabbata.

Volgens psalm 7, 9 gaat de rechter om een vonnis uit te spreken zitten op een verhoog, in het Hebreeuws 'Mârôm', wat eveneens betekent 'hoogte', zoals 'Gabbata' bij Joannes.

Bij het woord 'Salomon' in D.B. ziet men in beeld de karikatuur van een rechtsgeding. Wij zien daarop een verhoog van ongeveer 1,40 m. Een rechter is er op gezeten tussen 2 assistenten; achter hen staan een rij gewapende mannen en ook enige aan de voet van het verhoog. Dit is dus een Gabbata uit die tijd. De rechterzetel op zo'n verhoog was veelal verdraagbaar, zodat een landvoogd hem ook op een noodverhoog kon laten plaatsen; hij had de vorm van een vouwstoel. In een gerechtszaal stond zo'n zetel achteraan of, indien het vonnis openbaar moest worden uitgesproken voor een volksverzameling, in open lucht.

Het terras was rond, zegt K. Het idee van 'rond' zit ook in het woord Gabbata.

Men leest in Suppl. D.B. bij 't woord Lithostrotos: "De term gabbata is niet duidelijk, maar zeker in verband te brengen met de lange serie van woorden, bestaande uit 2 letters:

- Q (G, K) enerzijds, en
- B (P) anderzijds.

Deze woorden bevatten het begrip van 'rond' en 'hoog'.

***

Pilatus nam plaats op een zetel, de beambten op een bank er achter. Het volgende citaat is hiervan een bevestiging: "In Rome hielden de rechters zitting of Comitium, gezeten op de '*sella curulis*' of met ivoor ingelegde zetel; de lagere rechters zaten op '*subsella*'. (Sub schijnt er op te wijzen dat deze zetels lager geplaatst waren).

In de provinciën volgden de landvoogden dit gebruik en hielden dan ook zitting op een *sella curulis*. De terechtzittingen werden gehouden met open deuren." (Uit: het proces van Jezus Christus door Powell).

tempel begeven. Alleen Annas en Kaïfas en ongeveer achtentwintig anderen⁹³ gingen aanstonds naar het tribunaal op het forum, zodra Pilatus zijn ambtsgewaad begon aan te trekken. De 2 moordenaars waren reeds op deze plaats van het forum gebracht, aanstonds na afloop van het Ecce-homo-tafereel. Men bedekte de zitplaats van Pilatus met een rood kleed en men legde er nog een blauw kussen boven op, dat geel geboord was.

1898.

Nu werd Jezus, zoals Hij was na de doornenkroning, d.i. in zijn rode spotmantel, met de kroon op het hoofd en met de handen geboeid, door de beulen en escorterende soldaten tussen het honende en spottende volk naar het rechtsverhoog gebracht en daar tussen de 2 moordenaars geplaatst.

Nadat Pilatus op zijn rechterstoel plaats had genomen, zegde hij nogmaals met luide stem tot de vijanden van Jezus: “Daar is nu uw koning!”

Doch zij antwoordden: “Weg met deze! aan het kruis met Hem!”

Pilatus sprak verder: “Moet ik dan uw koning kruisigen?”

En de hogepriesters riepen: “Wij hebben geen koning buiten de keizer!”

Pilatus sprak nu geen woord meer ten gunste van Jezus of tot Hem, doch begon met de uitspraak van de veroordeling. De beide moordenaars waren vroeger reeds tot de kruisdood veroordeeld, doch op verzoek van de hogepriesters was hun executie uitgesteld, omdat zij hoopten Jezus een nog grievender smaad aan te doen, door Hem met 2 verachte booswichten te laten kruisigen. De kruisen van de moordenaars lagen reeds naast hen. Hulpbeulen van de kruisigers hadden ze aangesleept; het kruis

---

⁹³ Mogelijk dezelfde 28 klein-raadsleden, vermeld in fasc. 29, nr. 1825.

van Onze Heer was daar nog niet, waarschijnlijk omdat zijn doodvonnis nog niet was uitgesproken.

De H. Maagd die zich na de openbare vertoning van Jezus door Pilatus en het moordgeschreeuw van de Joden verwijderd had, kwam nu terug en zij baande zich met meerdere vrouwen die haar omgaven, een doorgang tussen de menigte om aanwezig te zijn bij het doodvonnis van haar Zoon en God.

Jezus stond vóór Pilatus terecht aan de voet van de trap. Hij was door gerechtsdienaren omgeven, terwijl zijn vijanden toornige, verachtende en zelfvoldane blikken op Hem wierpen. Met bazuingeschal werd stilte geboden en nu sprak Pilatus met laffe en geveinsde verontwaardiging het doodvonnis tegen de Heiland uit.

Ik was geheel terneergedrukt en vernietigd bij het zien van zoveel laagheid, valsheid, dubbelhartigheid bij die opgeblazen, gewichtigdoende ellendeling, bij het zien van de triomfvreugde bij de hogepriesters na hun rusteloze, nu met succes bekroonde inspanningen, van de diepe droefheid en zielenood bij de arme Heiland, van de onuitsprekelijke angst en smarten bij zijn heilige Moeder en haar vriendinnen, van het grimmig loeren der Joden op hun prooi, van de koele, trotse houding der omringende soldaten en van de walgelijke duivelsgestalten onder de menigte.

Ach! ik voelde dat ikzelf daar had moeten staan, waar nu Jezus, mijn liefste Bruidegom stond; dan zou het vonnis rechtvaardig zijn geweest.

1899.

Ik was zo lijdend en verscheurd, dat ik mij het verloop niet meer nauwkeurig kan herinneren, doch ik zal ten naaste bij (= ongeveer) vertellen wat er gebeurde.

Pilatus hield eerst een hoogdravende inleiding, waarin hij keizer Tiberius ronkende titels toezwaaide. Vervolgens noemde hij de aanklachten op tegen Jezus, die als volksverleider, oproermaker,

onruststoker en schender der joodse Wet schuldig bevonden was, doordat Hij zich Zoon van God en koning van de Joden liet noemen; daarom was Hij door de hogepriesters ter dood veroordeeld en werd zijn kruisiging door het volk eenparig geëist. **Doch, toen hij daar nog aan toevoegde dat hij de veroordeling door de hogepriesters rechtvaardig bevonden had, hij die in de laatste uren Jezus herhaaldelijk onschuldig verklaard had, dan verging mij horen en zien van verontwaardiging tegen die valse, eerloze, onrechtvaardige rechter.**

Hij besloot dan zijn rede met de woorden: “Derhalve veroordeel ik Jezus van Nazareth, koning van de Joden, om aan het kruis genageld te worden.” En hierop gaf hij de beulen het bevel het kruis te halen.

Ik herinner mij ook nog, doch niet met volle zekerheid, dat hij onder deze laatste woorden een lange stok, die van binnen een fijne mergholte had, brak en vóór Jezus’ voeten neerwierp⁹⁴.

Bij deze woorden zonk de bedroefde Moeder van Jezus bewusteloos op de grond neer als ging ze sterven. (Maria lijdt alles met Jezus mee). Nu viel er niet meer aan te twijfelen: de verschrikkelijke, smartvolle en smadelijke dood van haar alheilige

---

⁹⁴ Brak een stok. – Wij lezen bij het woord ‘Bâton’, in Larousse: “Het breken van een stok speelt een rol in het Frankische en Germaans recht. In zekere landen van Duitsland (Baden, Wurtemberg) is dit een teken gebleven dat het vonnis definitief en onherroepelijk is.”

Dit gebruik om in die omstandigheden een stok te breken zal uit het oosten of zuiden naar onze landen overgewaaid zijn, want symbolen zijn aldaar meer gebruikelijk dan in het Westen.

In het boek van Dubois “Onze Heer Jezus Christus en het H. Land”, blz. 266 lezen wij: “Pilatus stelt Barabbas in vrijheid, en zijn stok boven Jezus aan stukken brekend ten teken van schuld, veroordeelt hij de Zaligmaker.”

Rafaël heeft dit gebaar vereeuwigd op zijn schilderij ‘Verloving van de H. Maagd’ door de jongen die een stok breekt op zijn knie, omdat zijn hoop de H. Maagd tot bruid te krijgen, bedrogen uitkwam.

Zoon en Verlosser stond vast. Haar heilige gezellinnen met Joannes brachten haar weg, opdat de verblinde mensen, die haar omringden, geen nieuwe zonde zouden bedrijven door te spotten met de droefheid van Jezus' Moeder.

Maria's moederliefde echter liet haar geen rust. Zodra zij bijgekomen was, wilde zij de lijdensweg van haar Jezus bewandelen. Haar vriendinnen moesten haar nogmaals **van de ene plaats naar de andere begeleiden, want haar ijver voor de geheimnisvolle verering van Jezus' lijden om het mee te beleven, zette haar aan om overal, waar de uit haar geboren Verlosser der wereld zo vreselijk voor de zonden van de mensen, zijn broeders, geleden had, eveneens het offer van haar tranen te plengen.**

En zo nam Maria, de Moeder van de Heer, alle plaatsen die door het lijden van haar Zoon geheiligd waren, in bezit⁹⁵, door ze vooraf in te wijden met het offer van haar tranen, als een begin van de verering, welke de Kerk, ons aller Moeder, in de toekomst zou voortzetten.

Zo had ook Jakob de steen, waarbij hem de belofte was gedaan, opgericht en hem door een zalving met olie, aan God en de dienst van God toegewijd.

1900.

Gezeten op zijn rechterstoel stelde Pilatus nu het vonnis ook nog op schrift en de griffiers die achter hem stonden, maakten er meer dan 3 kopijen van. Er werden ook boden uitgestuurd, want bepaalde dingen moesten door anderen ondertekend worden. Ik weet echter niet of deze laatste schriften iets met de veroordeling te maken hadden, dan wel of ze andere verordeningen bevatten. Sommige van die stukken werden nochtans door boden ook naar verre plaatsen gezonden. Pilatus schreef o.m. een vonnis dat wel

---

⁹⁵ Maria nam de H. Plaatsen in bezit. Te vergelijken met nr. 1864, alsook voetnoot 64.

op heel bijzondere wijze zijn dubbelhartigheid bewees, daar het volkomen anders luidde dan het vonnis dat hij mondeling voor het volk had uitgesproken (zie nr. 1899). Ik zag het hem schrijven in erg pijnlijke gemoedsverwarring tegen wil en dank, als bestuurd een (goede) engel zijn hand.

Naar mijn vage herinnering was de zin van dit schrijven ongeveer als volgt: “Gedwongen door de hogepriesters en het Sanhedrin en door dreigende opstand vanwege een ontelbare menigte mensen, die allen Jezus van Nazareth beschuldigden van volksopruierij, godslastering, wetsovertreding, waarvoor zij de doodstraf eisten, heb ik Hem ter dood veroordeeld, samen met 2 andere reeds veroordeelde booswichten. Hoewel zijn schuld mij niet bewezen scheen, doch om door hen niet bij de keizer aangeklaagd te worden als een willekeurig, partijdig rechter, die opstanden uitlokt, ben ik geweken voor hun eisen en heb ik Hem als een misdadiger, schuldig aan overtreding van hun wetten, ter kruisiging overgeleverd. De terechtstelling van de 2 andere boosdoeners was door hun toedoen uitgesteld, daar zij wilden dat Jezus met hen terechtgesteld zou worden.” Dus schreef die ellendeling hier iets geheel anders (dan hij mondeling in de veroordeling gezegd had, zonder twijfel onder de dwang van een hogere macht die zijn hand bestuurd).

Hij schreef daarna ook nog het opschrift of de titel voor het kruis in 3 regels met vernis (*Firnis*) op een donkerbruin plankje. Het verontschuldigd vonnis liet Pilatus meermalen overschrijven en naar verschillende plaatsen verzenden.

De hogepriesters vingen bij het verhoog nog een woordentwist met Pilatus aan, want de formulering van de reden der veroordeling stond hun volstrekt niet aan, vooral wegens de vermelding dat zij het uitstel van de straf der beide moordenaars begeerd hadden om samen met hen Jezus te straffen. En dan twistten zij met hem ook nog over het opschrift van het kruis: er mocht niet staan: “Koning van de Joden”, maar: “Hij gaf zich uit voor een koning van de Joden”. Dit maakte Pilatus erg

ongeduldig. Vol minachting voor hen en gans toornig snauwde hij: “Wat ik geschreven heb, blijft geschreven”⁹⁶.

---

⁹⁶ Tekst op het bordje. – Hij bestond uit enkele woorden en wel in 3 talen op 3 regels, één voor elke taal.

In de Evangeliën is de tekst niet letterlijk weergegeven, doch naar de zin, behalve door Joannes die de woorden juist weergeeft.

Deze luiden: ‘Jezus Nazarenus, rex Judaeorum’ = ‘Jezus van Nazareth, koning van de Joden’.

De lezer heeft reeds kennis genomen op de frontpagina van het voornaamste commentaar dat bij dat plankje te pas komt (zie hierna).

Het volgende kan er nog aan toegevoegd worden:

Het was de gewoonte bij de Romeinen boven het hoofd van de terechtgestelde de reden van zijn veroordeling aan te brengen.

Op weg naar de strafplaats droeg een beulsjongen in de hand, zichtbaar voor de veroordeelde, of droeg deze zelf aan de hals het bordje met het opschrift. Te Lyon b.v. droeg een martelaar het opschrift: ‘Attalus, een christen’. Zo’n jongen zal ook figureren in de stoet van Jezus.

***

De Farizeeën twistten ook over de titel.

Joa. 19, 21 vermeldt dit gemor tegen de titel veel later, nl. als het kruis reeds is opgericht en Jezus wegens deze titel door de toeschouwers bespot wordt. Dit verzoek van de Farizeeën om een ander opschrift staat bij Joannes niet op zijn plaats.

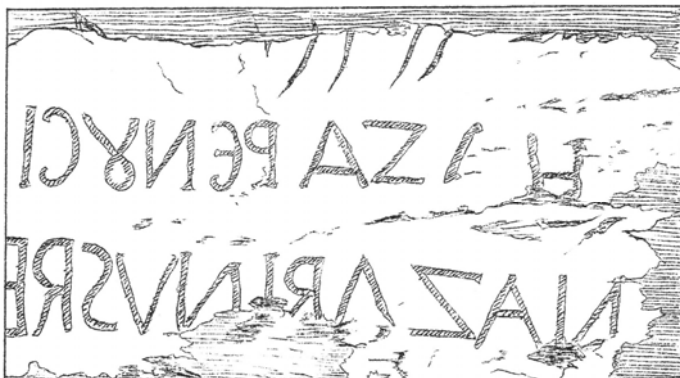
Dit is ook de mening van de geleerde Lesêtre in D.B. bij het woord Titre, k. 2254. Welke zin had het nog te reclameren, wanneer Jezus reeds aan het kruis hing.

***

Wij miskennen hier het Evangelie niet, want het is zeker en algemeen aanvaard dat in de Evangeliën niet alles in de chronologische volgorde verhaald wordt.

Katarina die alles als in de werkelijkheid beschouwde, ziet dit morren van de Farizeeën plaats hebben, aanstonds nadat zij het gelezen hadden; hun morren heeft nog kans op een goed gevolg, een wijziging is nog mogelijk, want Jezus heeft het kruis nog niet opgenomen.

Later zullen zij hun gemor en verzoek nog eens herhalen, nl. eer Jezus aan het kruis genageld wordt. Ook op dit ogenblik is een verandering van titel nog uitvoerbaar.

Wat overblijft van het plankje met de kruistitel.

Pilatus had ook een opschrift doen schrijven en aan het kruis laten hechten.

Er stond op geschreven: 'Jezus van Nazareth, de Koning der Joden'.

Vele Joden lazen dit opschrift, want de plaats waar Jezus gekruisigd was, lag dicht bij de stad en het was geschreven in het Hebreeuws, Grieks en Latijn.

De opperpriesters der Joden zeiden dus tot Pilatus: Schrijf niet: "de koning van de Joden", maar:

"Hij heeft gezegd: Ik ben de koning van de Joden", doch Pilatus antwoordde: "Wat ik geschreven heb, blijft geschreven".

Het plankje is niet meer gaaf, maar rondom vermolmd en afgebrokkeld.

In het jaar 1492 waren nog slechts de laatste twee letters,

nl. 'u' en 'm' van het woord Judeorum verdwenen.

In 1564 waren reeds het eerste en laatste woord Jezus en Judeorum vergaan.

Bleven nog 'Nazarenus' en 'Rex'.

In 1900 was ook de 'x' en een deel van de 'E' van 'Rex' verdwenen.

Het plankje mat toen 23 cm bij 13 cm, terwijl het oorspronkelijk 60 cm bij 20 cm zal gemeten hebben.

Aan de bovenkant is het plankje reeds zo ver vernietigd, dat alleen nog 6 neerdalende trekken van de hebreuwse letters overblijven. De letters waren slechts 3 cm hoog, zodat ze maar van op een kleine afstand gelezen konden worden.

Toch lazen vele Joden het opschrift, zegt Joannes, waaruit volgt dat velen Jezus ook van dichtbij kwamen bekijken. Het plankje is tamelijk dun. Het schrift loopt in de 3 talen **van rechts naar links**, waarschijnlijk voor de éénvormigheid. Reeds lang hadden de Romeinen en Grieken de tegenovergestelde richting aangenomen.

Joannes is de leerling die alles gezien heeft en daar getuigenis van geeft en hij en wij weten dat zijn getuigenis waar is.

Nu vooral voelden de Farizeeën de titel aan als smadelijk, want de Romeinen spotten hier met de titel. Hier hebben wij dus weer een van de zeer vele gevallen waarin de verhalen van K.E. de evangelieverhalen treffend ophelderden.

***

Het kruis kreeg nu die betekenisvolle vorm. Immers, het kruis was oorspronkelijk een galg op paal waaraan een veroordeelde gebonden werd om geseld of opgehangen te worden. In het Hebreeuws heette het 'etz', d.i. 'hout', welke term door de H. Hiëronymus herhaaldelijk door 'crux', 'kruis' vertaald wordt.

Ook verlangden zij dat het kruis van Christus niet hoger boven het hoofd zou uitsteken dan dat van de beide moordenaars.

Nochtans moest het hoger worden, omdat het door mislukkingen in het vervaardigen, bij het hoofd te kort geworden was om er de door Pilatus geschreven titel op te plaatsen, indien men wilde dat deze titel boven het hoofd zichtbaar was. Zij protesteerden tegen die verhoging, omdat de kruistitel hun dwars zat, daar hij smadelijk voor hen was. Daarom wilden zij die korter vorm van het kruis handhaven, om de titel weg te kunnen laten. Doch Pilatus hield voet hij stuk en beval dat men het kruis zou verhogen door een verlengstuk met een tap aan de kruisstam vast te hechten; aan dit verhoogstuk moest het titelbordje bevestigd worden.

Zodoende kreeg door allerhande toevalligheden het kruis nu die betekenisvolle gedaante, waarin ik het altijd gezien heb, namelijk zo, dat de 2 armen als 2 takken uit de stam van een boom, schuin opwaarts liepen in de vorm van de hoofdletter Y, waarvan de onderste, verticale trek hoger opwaarts zou lopen tussen de 2 armen tot gelijke hoogte.

De beide armen waren dunner dan de stam en elk van beide werd er afzonderlijk ingeschoven en deze inschuiving werd aan elke zijde verstevigd met een wig of spie, die er onderaan ingeslagen werd. Daar nu de middenstam door mislukte arbeid te kort was geworden boven het hoofd om het opschrift van Pilatus zo te dragen dat het zichtbaar was, moest er hier een verlengstuk op die stam aangebracht worden.

Op de plaats van de voeten werd een blokje bevestigd om er op te staan.

1901.

Terwijl Pilatus het onrechtvaardig vonnis uitsprak, zag ik dat Klaudia Prokla, zijn vrouw⁹⁷, hem het onderpand terugzond en

---

⁹⁷ Klaudia Prokla. – Wat Matteüs 27, 19 er over zegt is het enige wat wij met historische zekerheid er over weten: "Terwijl Pilatus daar op de rechterstoel

zich van Hem gescheiden verklaarde. Ik zag ook hoe zij reeds die zelfde avond uit het paleis wegluchtte naar de vrienden van Jezus en een schuilplaats kreeg in een overwelfde kelder van het huis van Lazarus te Jeruzalem. In verband met het eerloos doodsvonnis door Pilatus uitgesproken en het scheiden van zijn vrouw van hem, zag ik ook hoe een vriend van Christus 2 regelen in een groene steen aan de achterzijde van Gabbata inkraste. Ik herinner me dat in deze 2 regelen de woorden ‘judex injustus’ en de naam van Pilatus’ vrouw voorkwamen. Ik weet echter niet meer juist of dit laatste vandaag is gebeurd of enige tijd later; ik weet nog slechts dat daar op die plaats van het forum een dichte troep mannen stond en dat deze met elkander praatten, terwijl die man, door hen gedekt en zonder door anderen gezien te worden, die regelen in de steen kraste. Deze steen is nu onbekend, doch ik heb gezien dat hij zich nog te Jeruzalem bevindt in de fundamente van een huis of een kerk, ter plaats waar Gabbata toen was⁹⁸. Als christin zocht Klaudia Prokla later de apostel Paulus op en werd bijzonder bevriend met hem.

---

zat, liet zijn vrouw hem zeggen: Vergrijp u niet aan deze RECHTVAARDIGE, want ik heb heden in een droom veel om Hem geleden.

Zij vraagt om de vrijspraak van Jezus, die zij een rechtvaardige noemt.

De heilige vaders en de meeste exegeten zijn het eens om aan te nemen dat haar dromen bovennatuurlijk waren, dus van de hemel kwamen.

Volgens een traditie, die ten minste tot Origenes, 2^e eeuw, teruggaat, heeft zij naderhand het christelijk geloof omhelsd. De Grieken vieren zelfs haar feest op 27 oktober.

⁹⁸ Steen, verwerkt in een huis of kerk op de plaats waar toen Gabbata was.

In Guide de Terre sainte, van Meistermann, blz. 221, is er sprake van een huis, waar een onbepaalde godsdienstige herinnering aan vast is, ten noordwesten van de Herodeskerk. Meistermann geeft geen nauwkeurige lokalisering, maar de richting brengt op het terrein van het door K.E. vermelde forum, dus ten noorden van het huidige Sionsklooster.

Zou dit huis met die steen iets te maken hebben? Een louter vraag.

Als het doodvonnis uitgesproken was en het schrijven begon, alsook het twisten en zaniken van de hogepriesters met Pilatus, werd Jezus prijsgegeven aan de willekeur van de beulen.

Vroeger hadden zij uit ontzag voor het gerecht (dat een nog niet veroordeelde beschermt), nog een zekere maat in hun boosheid gehouden, maar nu was Hij een prooi in de handen van die verschrikkelijke mensen.

Zijn klederen, waarvan men Hem vóór zijn bespottung bij Kaïfas had beroofd, werden weer te voorschijn gebracht. Men had ze in bewaring gehouden en ik geloof dat sommige medelijdende mensen ze gereinigd hadden, want ze zagen er netter uit. Ik geloof overigens dat het bij de Romeinen het gebruik was de ter dood veroordeelden aldus (in hun kleren, als ze er hadden) naar de strafplaats te brengen.

Nu werd Jezus andermaal door de schandelijke boeven geheel ontkleed; zij maakten zijn handen los om Hem zijn klederen aan te kunnen doen. Zij rukten de rode, wollen spotmantel van zijn doorwond lichaam, zodat daardoor menige wond opnieuw geopend werd. Hijzelf omgordde zich nu bevend met zijn lendendoek en daarna wierpen zij Hem zijn wollen schouderkleed om de hals.

Daar evenwel zijn hoofd met de brede doornenkroon niet door de halsopening kon van zijn naadloos, bruin kleed, die zijn Moeder voor Hem gemaakt had, rukten zij de kroon van zijn hoofd, waarvan alle wonden met onbeschrijfelijke pijn opnieuw begonnen te bloeden. Als zij Hem nu het naadloze kleed over zijn hoofd om het gewonde lichaam geworpen hadden, deden zij Hem nog zijn wijd wit wollen bovenkleed (tuniek) aandoen; zij wonden nog om zijn middel zijn brede gordel en hingen Hem ten laatste zijn mantel om. Dan eindelijk bonden zij Hem nog de gordelboei om, die voorzien was van ijzeren punten en van 4 touwen, waaraan zij Hem voortleidden; zij gingen hierbij verschrikkelijk ruw te werk en hielden niet op Hem te stoten en te slaan.

1902.

De beide moordenaars stonden met geboeide handen aan weerskanten van Jezus en hadden, evenals Hij toen Hij voor het gerecht stond, een ketting om de hals. Hun gehele kleding bestond uit een lendendoek en een wambuis of schouderkleed (scapulier) van grove stof. Dit had geen mouwen en was aan de zijden open. Op het hoofd hadden zij een van stro gedraaide muts die rondom een bolle rand of wrong had en daardoor geleet op de valhoed van een kind (die rondom een opgevulde band heeft om bij een val het hoofd te beschermen). Zij waren van een vetsmerige bruinachtige kleur en met builen en kneuzingen van hun vroegere geseling bedekt.

Degene die zich zou bekeren, was nu reeds ernstig, stil en in zichzelf gekeerd; de andere daarentegen was verbitterd en driest. Met de beulen vervloekte en bespote hij Jezus, *die hen allebei bezag met een blik van liefde en verlangen naar hun zaligheid en die ook voor hen al zijn lijden verduurde en aan God opdroeg.*

De gerechtsdienaren waren intussen in de weer om de nodige werktuigen voor de kruisiging bijeen te brengen. Allen maakten zich gereed *voor die allertreurigste en gruwelijkste optocht, waarin de minnende en lijdende Heiland de zondenlast van ons, ondankbaren, wegdragen wilde naar de plaats waar Hij ze wilde verdelgen door zijn bloed, dat Hij zou plengen uit de kelk van zijn heilig lichaam, uit de wonden, waarmee ellendige, verworpen mensen Hem hadden doorboord.*

Eindelijk waren Annas en Kaïfas onder veel getwist en gezanik met Pilatus klaargekomen. De hogepriesters ontvingen een paar lange, smalle stroken papier of perkamentrollen met afschriften en zij spoedden zich nu naar de tempel; er was haast bij, indien zij nog op tijd wilden komen.

Hier scheurden de hogepriesters zich af van het ware Paaslam; zij ijlden naar de stenen tempel om het zinnebeeldig lam te slachten en te nuttigen en lieten de vervulling, het ware Paaslam, het goddelijk Lam, door eerloze beulen sleuren naar het altaar van het kruis. Hier splitsten de wegen, waarvan de ene naar het omhulde, voorafbeeldende, de andere naar het onthulde, vervullende offer voerde. Het reine, verzoenende Paaslam Gods, dat zij uiterlijk met de onreinheden, die hun afschuwelijke, goddeloze wreedheid hun ingaf, hadden belasterd en getracht te bezwadden, lieten zij over aan vuile, wrede beulen en ijlden zelf naar de stenen tempel om daar gereinigde, gewassen en gezegende lammeren op te dragen.

Angstvallig waren zij op hun hoede geweest tegen alle uiterlijke verontreiniging, terwijl de inwendige gruwel van hun gramschap, verachting, haat en nijd en boosaardigheid, waarvan hun ziel kokend heet overstroomde, hen tot in het diepste van hun wezen had bezoedeld.

Met hun 'zijn bloed kome over ons en onze kinderen' hadden zij de ceremonie voltrokken, waarin de offeraar zijn handen uitstrekt over de kop van het slachtoffer. Ja, hier splitsten de 2 wegen naar **het altaar van de wet** en naar **dat van de genade**.

Pilatus echter, de trotse, besluiteloze heiden die voor God sidderde en valse goden diende, die flirtte met de wereld en een slaaf was van de dood, de landvoogd, wiens tijdelijke heerschappij op de schandelijkste eeuwige verdoemenis moest uitlopen, keerde met zijn medewerkers, met zijn lijfwacht die hen omgaf, en met aan het hoofd van de stoet de trompetblazer, tussen die 2 wegen door, naar zijn paleis terug.

Volgens onze manier van rekenen werd het goddeloze vonnis om 10 uur in de voormiddag uitgesproken.

***

Schuldbekentenis aan de lijdende Jezus (oud gedicht, even gewijzigd)

Het zijn de Joden niet, Heer Jezus, die U kruisten,
noch die met haat en smaad U sleurden vóór 't gericht,
noch die U met verachting spuwden in 't gezicht,
noch die bedekten U met builen, striemen, puisten,
U heen en weer stieten met hun harde vuisten,
gedoornenkroond U hebben en de rietstok opgelicht
en dan U zwaar belaadden met het kruisgewicht!
Neen, Heer, dit deden niet de joodse onbesuisden!

Maar IK, o Heer, ik ben't, die U dit heb gedaan,
ik ben de kruisboom die U zo wreed heb overlaan,
de boei die U zo knellend heeft gebonden;
de knots, de stok, de gesel die U vreeslijk sloeg,
de doornenkroon die uw gewonde schedel droeg.
Daarvan zijn d'oorzaak: mijn en aller mensen zonden!